

Halászati őr ismeretek

Felkészülést elősegítő tananyag a
halászati őr vizsgára

nébih
termőföldtől
az asztalig

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

1. JOGI- ÉS KÖZIGAZGATÁSI ALAPISMERETEK	5
1.1. JOGI ALAPFOGALMAK	5
1.2. A MAGYAR KÖZIGAZGATÁS RENDSZERE	8
1.2.1. ALKOTMÁNYOSSÁG ÉS HATALOM	8
1.2.2. A HATALOM GYAKORLÁSÁRA JOGOSULT SZERVEK	9
1.2.2.1. Az Országgyűlés	9
1.2.2.2. A Köztársasági elnök	9
1.2.2.3. A Kormány	9
1.2.2.4. Jogvédelmi szervek	10
1.2.2.4.1. Alkotmányvédelem	10
1.2.2.4.2. Igazságszolgáltatás	10
1.2.2.5. Jogalkotói hatáskör	11
1.3. A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK JOGÁLLÁSA, SZEREPE, ÉS FELADATA	12
1.3.1. AZ ÖNKORMÁNYZATOK SZERVEZETE	12
1.3.2. AZ ÖNKORMÁNYZATOK ALKOTMÁNYOS ALAPJOGAI	13
1.3.3. ÖNKORMÁNYZATOK ÖNKÉNT VÁLLALHATÓ, ÉS KÖTELEZŐ FELADATAI	14
2. JOGELLENES MAGATARTÁSOK	15
2.1. A SZABÁLYSÉRTÉS	15
2.1.1. A SZABÁLYSÉRTÉS FOGALMA	15
2.1.2. SZABÁLYSÉRTÉSI HATÓSÁGOK	15
2.1.3. A HELYSZÍNI BÍRSÁG KISZABÁSÁRA JOGOSULTAK KÖRE	15
2.1.4. A HELYSZÍNEN KISZABHATÓ BÍRSÁG MÉRTÉKE	16
2.1.5. SZABÁLYSÉRTÉSEK FORMÁI	16
2.2. A BŰNCSELEKMÉNY	17
2.2.1. A BŰNCSELEKMÉNY FOGALMA	17
2.2.2. BŰNTETÉSI NEMEK	17
2.2.3. BŰNTETHETŐSÉG AKADÁLYAI	18
2.2.4. A BŰNTETHETŐSÉGET MEGSZÜNTETŐ OKOK	21
3. A HALÁSZATI ŐR, TÁRSADALMI HALŐR JOGÁLLÁSA, KÖTELEZETTSÉGEI ÉS JOGAI	22
3.1. A HALÁSZATI ŐRÖK FELADATA	22
3.2. A HALÁSZATI ŐR JOGÁLLÁSA, A HALÁSZATI ŐRREL SZEMBEN TÁMASZTOTT SZEMÉLYI KÖVETELMÉNYEK	22
3.2.1. A HALÁSZATI ŐR JOGÁLLÁSA	22
3.2.2. A HALÁSZATI ŐR SZEMÉLYI FELTÉTELEI, ALKALMAZÁSÁNAK SZABÁLYAI	22
3.2.3. A HALÁSZATI ŐR VIZSGAKÖVETELMÉNYEI	23
3.2.4. A HALÁSZATI ŐR FELSZERELÉSE	24
3.3. A HALÁSZATI ŐR SZOLGÁLTATTELJESÍTÉSE	25
3.3.1. A HALÁSZATI ŐR KÖTELEZETTSÉGEI A MŰKÖDÉSI TERÜLETÉN	26
3.3.2. A HALÁSZATI ŐR ÁLTAL ALKALMAZHATÓ INTÉZKEDÉSEK	26
3.3.3. A SZOLGÁLATI NAPLÓ VEZETÉSÉNEK SZABÁLYAI	28
3.4. ÁLLAMI HALÁSZATI ŐR FOGALMA, JOGÁLLÁSA	29
3.5. TÁRSADALMI HALŐR FOGALMA, JOGÁLLÁSA	31
3.5.1. TÁRSADALMI HALŐR JOGÁLLÁSA	31

3.5.2. TÁRSADALMI HALÓR VIZSGAKÖVETELMÉNYEI.....	31
3.5.3. TÁRSADALMI HALÓR SZOLGÁLTATTELJESÍTÉSE	32
3.5.4. TÁRSADALMI HALÓR INTÉZKEDÉSI JOGOSULTSÁGAI	32
3.6 . HALGAZDÁLKODÁSI VÍZTERÜLETEK ŐRZÉSE	33
<u>4. A GYAKORLATI VÉGREHAJTÁST SZOLGÁLÓ ESZKÖZÖK ISMERTETÉSE</u>	<u>34</u>
4.1. HALÁSZATI ŐRI KÖTELEZETTSÉG.....	34
4.1.1. MŰKÖDÉSI TERÜLET	34
4.1.2. A HALÁSZATI ŐR INTÉZKEDÉSI KÖTELEZETTSÉGE	34
4.2. AZ INTÉZKEDÉS FOLYAMATA.....	35
4.2.1. A HALÁSZATI ŐR INTÉZKEDÉSEI.....	35
4.2.1.1. Személyek igazoltatása.....	35
4.2.1.2. Csomag- és jármű átvizsgálásának szabályai.....	36
4.2.1.3. Kikérdezés	37
4.2.1.4. Előállítás	37
4.2.1.5. Tárgyi bizonyítékok elvétele.....	38
4.2.1.6. Írásos jelentés készítése az intézkedésről.....	38
4.2.1.7. Kényszerítő eszközök alkalmazásának feltételei és szabályai	39
4.2.1.7.1. A testi kényszer alkalmazásának szabályai.....	39
4.2.1.7.2. Könnygázsóró palack alkalmazása	40
4.2.1.8. Az idegenek működési területen való tartózkodása	40
4.2.1.9. Intézkedés büncselekmény észlelésekor, a helyszín biztosítása.....	40
4.2.1.10. Intézkedés rendkívüli esemény, és talált tárgyak esetén.....	41
<u>5. TÁRSADALMI KÖRNYEZET, PSZICHOLÓGIAI ISMERETEK.....</u>	<u>44</u>
5.1. PSZICHOLÓGIA FOGALMA	44
5.1.1. CÍMKÉZÉS	44
5.1.2. VISELKEDÉS	45
5.1.2.1. Kapcsolatba lépés.....	45
5.1.2.2. Visszajelzés	45
5.1.2.3. Viselkedési stílusok.....	45
5.2. MAGATARTÁS AZ INTÉZKEDÉS SORÁN	47
5.2.1. CÉL ÉS FELELŐSSÉG	47
5.2.2. SZEREP	47
5.2.3. VISELKEDÉSKÉSZLET	48
5.2.4. KÉSZSÉGEK, NEHÉZSÉGEK	48
5.2.5. NYELV ÉS BESZÉD.....	48
5.2.6. HELYZETI KONCEPCIÓ	48
<u>6. AZ ÁGAZATI JOGSZABÁLYOK ISMERTETÉSE</u>	<u>49</u>
6.1. HALGAZDÁLKODÁSI IGAZGATÁS JOGI HÁTTERE	51
6.1.1. AZ EGYES JOGSZABÁLYOK RÉSZLETES BEMUTATÁSA.....	52

6.1.1.1. A halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény és a halgazdálkodás és a halvédelem egyes szabályainak megállapításáról szóló 133/2013. (XII. 29.) VM rendelet.....	52
6.1.1.1.1. A törvény tárgya és hatálya.....	52
6.1.1.1.2. Értelmező rendelkezések.....	53
6.1.1.1.3. Alapvető rendelkezések.....	56
6.1.1.1.4. A hal és élőhelyének védelme.....	56
6.1.1.1.5. A halak és halállományok védelme.....	58
6.1.1.1.6. A halgazdálkodási jog gyakorlásával érintett ingatlanra vagy tevékenységre vonatkozó rendelkezések.....	60
6.1.1.1.7. A halfogásra jogosító okmányok.....	60
6.1.1.1.8. Halászati engedély.....	61
6.1.1.1.9. Állami halászszejg.....	61
6.1.1.1.10. Állami horgászszejg.....	62
6.1.1.1.11. Turista állami horgászszejg.....	63
6.1.1.1.12. A területi jegy.....	63
6.1.1.1.13. A fogási napló.....	64
6.1.1.1.14. Halászat és horgászat rendje.....	65
6.1.1.1.15. Tiltott eszközök és módok.....	67
6.1.1.1.16. Tilalmak és korlátozások.....	68
6.1.1.1.17. Halak és haltermékek kereskedelme.....	71
6.1.1.1.18. A halgazdálkodási igazgatás.....	71
6.1.1.1.19. A halgazdálkodási hatóság által alkalmazható jogkövetkezmények.....	72
6.1.1.1.20. A halvédelmi és a halgazdálkodási bírság.....	73

7. TERMÉSZETVÉDELMI ALAPISMERETEK..... 76

7.1. A TERMÉSZETVÉDELEM FOGALMA.....	76
7.2. A TERMÉSZETVÉDELEM ALAPELVEI.....	76
7.3. A TERMÉSZETVÉDELEM FORMÁI.....	76
7.3.1. MEGŐRZŐ (HAGYOMÁNYOS, PASSZÍV) TERMÉSZETVÉDELEM.....	76
7.3.2. CSELEKVŐ (AKTÍV) TERMÉSZETVÉDELEM.....	77
7.4. A TERMÉSZETVÉDELEM TÁRGYAI.....	77
7.4.1. FÖLDTANI TERMÉSZETI ÉRTÉKEK.....	77
7.4.2. VÍZTANI TERMÉSZETI ÉRTÉKEK.....	78
7.4.3. NÖVÉNYTANI TERMÉSZETI ÉRTÉKEK.....	78
7.4.4. ÁLLATTANI TERMÉSZETI ÉRTÉKEK.....	78
7.4.5. TÁJKÉPI ÉRTÉKEK.....	78
7.4.6. KULTÚRTÖRTÉNETI EMLÉKEK.....	79
7.5. A TERMÉSZETVÉDELEM CÉLJA.....	79
7.6. VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLETEK BESOROLÁSA.....	80
7.6.1. HAZÁNK NEMZETI PARKJAI.....	80
7.7. TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉS.....	81
7.7.1. TERMÉSZETVÉDELMI KEZELŐK, A TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSBEN RÉSZTVEVŐK.....	81
7.8. A TERMÉSZETVÉDELEM ÉS A KÖRNYEZETVÉDELEM KAPCSOLATA.....	82
7.9. A TERMÉSZETI TERÜLETEK ŐRZÉSE.....	83
7.10. A TERMÉSZETVÉDELMI BÍRSÁG.....	83

8. MUNKAVÉDELMI, EGÉSZSÉGVÉDELMI ISMERETEK 84

8.1. MUNKAVÉDELMI ISMERETEK 84

8.1.1. MUNKAVÉDELEM FOGALMA, CÉLJA 84

8.1.2. A MUNKÁLTATÓK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK KÖTELESSÉGEI ÉS JOGAI 84

8.1.2.1. A munkáltató kötelességei és jogai 84

8.1.2.2. A munkavállaló kötelességei és jogai 85

8.1.2.2.1. Munkavállaló köteles: 85

8.1.2.2.2. Munkavállalók jogai..... 85

8.1.3. A MUNKAÉVGZÉS SZEMÉLYI FELTÉTELEI 85

8.1.4. MUNKABALESETEK 86

8.1.4.1. Baleset, munkabaleset, munkavégzéssel összefüggésben bekövetkező baleset fogalma 86

8.1.5. A LEGJELENTŐSEBB BALESETI VESZÉLYFORRÁSOK A HALÁSZATI ÓR SZOLGÁLTATTELJESÍTÉSE SORÁN 86

8.1.5.1. Veszélyforrások típusai..... 86

8.1.5.2. Legjelentősebb veszélyforrások 87

8.1.6. A MUNKABALESET BEJELENTÉSE KIVIZSGÁLÁSA ÉS NYILVÁNTARTÁSA 88

8.1.6.1. A munkabaleset bejelentése 88

8.1.6.2. Munkabaleset nyilvántartásba vételének szabálya..... 88

8.1.6.3. A munkabaleset kivizsgálása, jegyzőkönyv felvétele 88

8.1.7. KÁRTÉRÍTÉS MUNKABALESET ESETÉN..... 88

8.2. EGÉSZSÉGVÉDELEM, ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS 89

8.2.1. AZ ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS FOGALMA 89

8.2.2. AZ ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI 89

8.2.2.1. Tennivalók elsősegélynyújtáskor..... 89

8.2.2.2. Az újraélesztés..... 90

8.2.2.3. Elsősegélynyújtás egyéb esetekben 92

8.2.2.3.1. Teendők rosszullét esetén..... 92

8.2.2.3.2. Teendők sérülés esetén..... 93

8.2.2.3.3. Teendők különleges sérülések esetén..... 94

8.2.2.3.4. Teendők egyéb sérülések esetén 95

8.2.2.3.5. Teendők vérzés esetén..... 95

8.2.2.4. Foglalkozási megbetegedések..... 97

9. A HALÁSZATI ÓRI MUNKÁHOZ KAPCSOLÓDÓ HATÓSÁGOK JEGYZÉKE..... 98

9.1. HALGAZDÁLKODÁSI HATÓSÁGOK ELÉRHETŐSÉGEI 98

9.2. A VÍZIRENDÉSZETEK ELÉRHETŐSÉGEI100

9.3. KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS TERMÉSZETVÉDELMI HATÓSÁGOK ÉS A VÍZÜGYI HATÓSÁGOK ELÉRHETŐSÉGEIK102

9.4. VÍZÜGYI HATÓSÁGOK ELÉRHETŐSÉGEI104

9.5. NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁGOK ELÉRHETŐSÉGEI.....105

10. IRODALOMJEGYZÉK107

11. MELLÉKLETEK.....109

1. JOGI- ÉS KÖZIGAZGATÁSI ALAPISMERETEK

A halászati őrnek és a társadalmi halőrnek munkája során jogszabályokat kell betartani és betartatni. Ezért szüksége van a jogi alapfogalmak megismerésére. Ezzel párhuzamosan meg kell ismernie Magyarország közigazgatási rendszerének alapjait, valamint a helyi önkormányzati feladatokat.

1.1. Jogi alapfogalmak

A jog fogalma

A jog legáltalánosabb megközelítésben emberek közötti viszony, társadalmi viszony. A jog norma, magatartásszabály, az emberi magatartásokat vagy magatartásokat befolyásoló körülményeket szabályozza. A jogot a többi magatartásszabálytól az különbözteti meg, hogy a jog esetében az államszervezeti rendszerén keresztül rendelkezésre bocsátja a kényszereszközöket annak érdekében, hogy a társadalom tagjai a jogi normáknak megfelelő magatartást tanúsíthassanak. A jog tehát állami kényszereszközökkel kikényszeríthető általános magatartásszabály.

A jog keletkezése

A jogtörténetileg is jelentős forrása a társadalmi gyakorlat, a szokások kialakulása, elfogadása, alkalmazása, azonban a szokásjog nem alapja a jogi normáknak. A jog másik jelentős forrása az állami szervek jogalkotó tevékenysége során keletkező jogszabályok. (A szokás a társadalom tagjai közötti érintkezések, kapcsolatok, viszonyok révén kialakuló rendszeresen ismétlődő magatartás.)

Jogforrások

Materiális jogforrás azon jelenségek összessége, amelyek a jog tartalmának eredetére utalnak. Ideális körülmények között, pl. a törvényekben a legszélesebb társadalmi akarat jelenik meg. Formális jogforrás mindazt jelenti, amitől a jogszabály ereje és érvényessége származik. (A jog külsődleges jegyei azt jelentik, hogy meghatározott állami szerv van felhatalmazva jogalkotói tevékenység végzésére, valamint ki vannak dolgozva a jogalkotói folyamat eljárási szabályai, meghatározott az állami akarat joggá válásának teljes folyamata; hatályosság, érvényesség, határidők stb.)

Külső jogforrás az az érzékelhető megnyilvánulási forma, amelyben a jog megjelenik (pl. törvény, rendelet).

Belső jogforrás azt a tényezőt jelenti, amelyből a jog származik, azaz magát a jogalkotó szervet.

Speciális jogforrások

A nemzetközi egyezmények az azt aláíró államokat kötik. A nemzetközi egyezményt aláíró állam kötelezettsége arra szól, tegyen meg minden intézkedést annak érdekében, hogy az

Állam fennhatósága alá tartozó jogalanyok az egyezménynek megfelelően cselekedjenek. A Kúria jogegységi határozatai (irányelvei és elvi döntései) a bírósági jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében születnek. A szokásjog a társadalom tagjai között kialakult és az ismétlődések folytán meggyökeresedett olyan magatartásszabály, amelyet az állam elismer, és kikényszerítését állami eszközökkel biztosít(hat)ja.

Jogforrási hierarchia

A jogforrási hierarchia csúcsán az Alaptörvény áll. A következő az Országgyűlés által alkotott törvény, majd ezt követi a kormányrendelet. A kormánynak önálló jogalkotói hatásköre van, de jogforrása nem lehet ellentétes a hatályos törvényekkel. Miniszteri rendelet csak olyan tárgyban jelenhet meg, amely a miniszter (minisztérium) hatáskörébe, feladatkörébe tartozik, illetve amire törvény vagy kormányrendelet adott felhatalmazást. Az önkormányzati rendelet a jogi hierarchia legalsó szintjén helyezkedik el. Az önkormányzat helyi képviselői szerv, ennek megfelelően jogosult arra, hogy eredeti módon szabályozzon életviszonyokat, de csak a saját működési területén (pl. állattartás rendje, nyitvatartási idő stb.).

A jogág

A jogrendszeren – mint hatályos joganyagban – belül a jogszabályok csoportosítása, megfelelő tagozódása jelentkezik. A különböző jogszabályok összefüggnek egymással, szorosan kapcsolódnak egymáshoz és a modern jogrendszerekben jogágakra (jogszabálycsoportokra) tagozódnak:

Az anyagi jog

Azoknak a jogi normáknak az összessége, amelyek meghatározzák a jogalanyok követendő magatartásának tartalmát (az alanyi jogokat és az alanyi kötelezettségeket). Alapvetően törvénykönyvekbe foglalva találhatóak, pl. Polgári törvénykönyv (Ptk.).

Az alaki (eljárási) jog

Az anyagi jog érvényesülését szolgálva eljárási rendet állapít meg az eljáró állami szervek és az állampolgárok számára, valamint meghatározza az anyagi jogszabályok kikényszerítésének módját. Rendszerint jogszabályok teljesítik ezt, pl. az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr.).

Amikor a jogszabály hatályáról beszélünk, akkor azt határozzuk meg, hogy a jogszabály milyen esetekre vonatkozik, milyen esetekben alkalmazandó, milyen esetekben fejt ki kötelező erejét. A hatály tekintetében négy aspektust:

- tárgyi,
- területi,
- személyi és
- időbeli hatályt

szokás megkülönböztetni.

Tegyük fel, hogy valamely jogszabály szerint adót kell fizetni a személygépkocsi forgalomba helyezése után, de ez a jogszabály nem rendelkezik a motorkerékpárokról. Ez a jogszabály tehát a személygépkocsi forgalomba helyezésére vonatkozik, de nem vonatkozik a motorkerékpárok forgalomba helyezésére. Ebben az esetben azt mondjuk, hogy a jogszabály tárgyi hatálya a személygépkocsikra, illetve azok forgalomba helyezésére kiterjed, míg a motorkerékpárokra, illetve azok forgalomba helyezésére nem. Másképpen: a személygépkocsi a jogszabály tárgyi hatálya alá tartoznak, míg a motorkerékpárok nem.

A közúti közlekedés szabályait megállapító magyar jogszabály a Magyarország területén levő közutakon és közforgalom elől el nem zárt magánutakon folyó közlekedést szabályozza, például a franciaországi közutakon nem lehet alkalmazni (magyar jogszabály területi hatálya Magyarországra terjed ki, míg Franciaországra nem).

A közalkalmazottakról szóló jogszabályban (a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvényben) meghatározott szabályok a közalkalmazottakra vonatkoznak, míg a magánszférában dolgozókról a közalkalmazotti törvény nem tartalmaz rendelkezést. Azaz a közalkalmazotti törvény személyi hatálya alá a közalkalmazottak tartoznak, a magánalkalmazottakra a közalkalmazotti törvény személyi hatálya nem terjed ki.

Egy jogszabályt meghatározott időponttól kezdve (pl. 2017. október 1-jétől) és meghatározott időpontig (pl. 2017. december 31-ig) kell alkalmazni. Ez a két időpont egyrészt a jogszabály hatályba lépésének időpontja, másrészt a jogszabály hatályvesztésének, vagy hatályon kívül helyezésének időpontja. Minthogy az időbeli hatály a hatályosság leggyakrabban felmerülő aspektusa, ha egy jogszabályról általánosságban azt mondják, hogy „hatályban van”, „hatályos”, akkor általában az időbeli hatályára gondolnak, és azt értik ez alatt a kifejezés alatt, hogy a jogszabály hatályba lépésének időpontja már elmúlt, de hatályvesztésének időpontja még nem következett be.

Hatáskör, illetékesség

A jogszabályok tartalma, szabályozási jogköre igazodik az állami szervek hatásköréhez. A hatáskör kettős értelmű, egyrészt jelenti az állami szervek közötti tevékenységi kör szerinti munkamegosztást, másrészt pedig egy vertikális, ügyek szerinti munkamegosztást. Az illetékesség azt határozza meg, hogy az azonos hatáskörrel rendelkező szervek közül melyiknek van adott ügyben eljárási jogosultsága. Addig, amíg a hatáskör az állami szervek között szűkebb értelemben vertikális munkamegosztást jelenti, addig az illetékesség az azonos hatáskörű állami szervek közötti horizontális munkamegosztást jelenti és rendszerint területi jelentéssel bír.

A jogviszony alanya

Lehet az ember (természetes személy), jogi személy, az állam, a jogképességgel felruházott nem jogi személyiségű szervezet. A jogalany tulajdonképpen gyűjtőfogalom, magában foglalja mindazok körét, akik jogokkal, kötelezettségekkel rendelkezhetnek.

A jogviszony tárgya

Az, amire a jogviszony irányul. A jogviszony tárgya gazdaságilag az az érdek, amelynek kielégítését a jogviszony megcélazza. A vagyoni viszonyokban a jogviszonyok leggyakoribb tárgyai dolgok, amikre a jogosultság irányul, illetve a szolgáltatás, amely magatartást a felek egymástól megkövetelnek.

A jogviszony tartalma

Mindazon jogok és kötelezettségek, amelyek a jogviszony alanyait az adott jogviszonyból folyóan megilletik (pl. ha valakinek van egy lakóingatlana, akkor a tulajdonjogi jogviszony tartalma azon jogok és kötelezettségek összessége, amelyek a tulajdonjog gyakorlásából adódnak, azaz a tulajdonos jogosult a dolog használatára, birtoklására és a dolog feletti rendelkezésre stb., és köteles viselni azokat a terheket, amelyek együtt járnak a tulajdonjog gyakorlásával (pl. közös költség, adó).

Jogképesség

Az ember (természetes személy) jogképessége a vagyoni jogi viszonyokban általános, az emberek jogképessége a vagyoni jogi viszonyokban egyenlő. A vagyoni jogi viszonyokban a természetes személy (ember) jogképessége az élve születésétől haláláig tart. Ez azt jelenti, hogy az ügyei vitelére képtelen csecsemő vagy cselekvőképtelen felnőtt is vagyoni jogalany, jogai és kötelességei lehetnek, örökölhet vagyont és hagyatéki terheket, kaphat ajándékot stb.

A cselekvőképesség

A vagyoni jogi jogképességtől független az a kérdés, hogy az ember saját nevében önállóan dönthet a saját jogviszonyairól, vagy nem. A cselekvőképesség azt jelenti, hogy az ember rendelkezik olyan szintű belátási képességgel, tudatállapottal, ami alkalmassá teszi őt arra, hogy vagyoni jogi viszonyokban a saját nevében tegyen jogi nyilatkozatokat. A cselekvőképesség a jogügyletekhez (szerződésekhöz) kapcsolódó jogi kategória. A magyar jog cselekvőképésnek tekinti a 18. életévét betöltött (vagy házasságkötés révén „nagykorúvá vált”) személyt, aki nem áll cselekvőképességet kizáró vagy korlátozó gondnokság alatt. A 14 év alatti gyermekek cselekvőképtelenek, míg 14-18 év között korlátozott cselekvőképességről beszélünk, de ugyanígy lehet különböző betegségek miatt cselekvőképtelen egy 18 év feletti személy is.

1.2. A magyar közigazgatás rendszere

1.2.1. Alkotmányosság és hatalom

Az **Alaptörvény** jogszabályok és szokások összessége, amely az állami szervek létrehozására, működtetésére, az állami szervek és magánszemélyek kapcsolatára vonatkozó legfontosabb

szabályokat tartalmazza. Alaptörvény, minden más jogszabály alapjául szolgál. Az Alaptörvényt minden szervnek és állampolgárnak be kell tartania (a törvényalkotót is köti).

1.2.2. A hatalom gyakorlására jogosult szervek

1.2.2.1. Az Országgyűlés

Magyarországon a törvényhozói hatalmat az Országgyűlés gyakorolja. Az Országgyűlés az Alaptörvény rendelkezése szerint a Magyarország legfelsőbb államhatalmi és népképviselői szerve, amely a népszuverenitásból eredő jogait gyakorolva biztosítja a társadalom alkotmányos rendjét, meghatározza a kormányzás szervezetét, irányát és feltételeit.

Az Országgyűlés két legfontosabb funkciója:

- a törvényhozó hatalom gyakorlása és
- a végrehajtó hatalom ellenőrzése.

1.2.2.2. A Köztársasági elnök

Az Alaptörvény rendelkezése szerint „Magyarország államfője a köztársasági elnök, aki kifejezi a nemzet egységét, és örökdik az államszervezet demokratikus működése felett.” Magyarország köztársasági elnökét az Országgyűlés öt évre választja, és legfeljebb egy alkalommal újraválasztható. Köztársasági elnökké megválasztható bármely választójogosult magyar állampolgár, aki a választás napjáig betöltötte 35. életévét. A köztársasági elnök választása az Országgyűlés feladata.

1.2.2.3. A Kormány

A végrehajtó hatalom a közigazgatási szervezetrendszer működésében valósul meg, melynek csúcán a kormány áll. A kormány általános hatáskörű testületi szerv, amely a miniszterelnökből és a miniszterekből áll.

A kormánynak kettős funkciója van. Egyrészt kormányzati feladatokat lát el, másrészt irányítja, illetve felügyeli a közigazgatást.

A miniszterek részt vesznek a kormány ülésein, a kormány általános politikájának keretei között vezetik az irányításuk alatt lévő minisztériumot, illetve irányítást vagy felügyeletet gyakorolnak a Kormánynak alárendelt egyéb államigazgatási szervek felett. (pl. a Földművelésügyi Minisztérium irányítása alatt működik a NÉBIH (Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal).

1.2.2.4. Jogvédelmi szervek

Jogvédelem alatt az alkotmányvédelmet és az igazságszolgáltatási tevékenységet értjük. Az előbbit Magyarországon az Alkotmánybíróság és a különböző országgyűlési biztosok, míg az utóbbit a bírói szervezet és az ügyészségek látják el.

Az alkotmány védelme, illetve szabályainak betartása valamennyi állami szerv feladata és kötelessége. Egyes állami szervek azonban kifejezetten ezzel a céllal jönnek létre és gyakorolják hatáskörüket.

1.2.2.4.1. Alkotmányvédelem

Alkotmánybíróság

Az Alkotmánybíróság legfontosabb feladata a jogszabályok, valamint az állami irányítás egyéb jogi eszközei alkotmányellenességének vizsgálata. Az Alkotmánybíróság feladatkörébe tartozik az is, hogy megállapítsa a jogalkotó szerv mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenes tevékenységét.

Országgyűlési biztosok (ombudsman)

Az Országgyűlés egyes alkotmányos jogok védelmére külön biztost is választhat, aki a szakterületén önálló intézkedési joggal rendelkezik. Ez idő szerint hazánkban az állampolgári jogok országgyűlési biztosa és általános helyettese, nemzeti és etnikai kisebbségi jogok biztosa, valamint adatvédelmi biztos és a jövő nemzetékének biztosa működik.

1.2.2.4.2. Igazságszolgáltatás

Bíróság

Hazánkban az igazságszolgáltatás a bíróságok feladata. Az igazságszolgáltatás – általában bíróság által végzett – jogalkalmazó tevékenység. Az eljárás során a jogszerű állapot helyreállítása, illetőleg a jogsérelem által okozott joghátrány kiegyenlítése a cél. A bíróság dönt a büntető ügyekben, a polgári jogi ügyekben, a munkaügyi vitákban, és felülvizsgálja a közigazgatási határozatok törvényességét is.

Magyarországon az igazságszolgáltatást:

- a Kúria,
 - az ítéltáblák,
 - a Fővárosi Törvényszék és a megyei törvényszékek,
 - a fővárosi és megyei közigazgatási és munkaügyi bíróságok, valamint
 - a járásbíróságok és kerületi bíróságok
- gyakorolják.

Ügyészség

Az ügyészség az állampolgárok jogainak, valamint az alkotmányos rendnek a védelméről gondoskodik. Ennek érdekében védi az állam, minden állami szerv és az állampolgárok jogszabályban biztosított jogait, fellép az Alkotmány, a törvények megtartása érdekében, üldözi a tudomására jutott bűncselekményeket.

1.2.2.5. Jogalkotói hatáskör

Magyarországon a következő állami szervek rendelkeznek jogalkotási hatáskörrel:

- az Országgyűlés,
- a Kormány,
- a Magyar Nemzeti Bank elnöke,
- a miniszterelnök és a Kormány más tagjai (miniszterek),
- a helyi (települési és megyei) önkormányzatok.

A jogszabályok nem azonos rangúak, köztük hierarchikus rend épült ki. Az állami szervek rendszerében felsőbb szinten elhelyezkedő szerv által kibocsátott jogszabály erősebb, ami azt jelenti, hogy az alacsonyabb szinten elhelyezkedő szerv által kibocsátott jogszabály nem lehet ellentétes a magasabb szinten elhelyezkedő szerv által kibocsátott jogszabály rendelkezésével.

A törvény (tv.)

A törvény a legmagasabb rendű jogforrás, amelynek megalkotására az Országgyűlés jogosult. A törvényeket a megalkotás évével, az adott évben alkotott törvény római számmal jelölt sorszámával és a törvény címével kell megjelölni, pl.: a halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény (Hhvtv.).

A rendelet

A rendelet alkotására – főszabály szerint – a végrehajtó hatalom (és a helyi önkormányzat) jogosult. Ennek megfelelően rendeletet a Kormány (kormányrendelet), a miniszterelnök (miniszterelnöki rendelet), a miniszterek (miniszteri rendelet) és a helyi önkormányzatok (helyi önkormányzati rendelet) alkotnak, valamint az MNB elnöke törvényben meghatározott feladatkörében.

A rendeletet évenként újrakezdődő sorszámmal, a kibocsátás évével, hónapjával és napjával, a kibocsátó megjelölésével és a rendelet címével kell megjelölni, pl.: a halgazdálkodás és a halvédelem egyes szabályainak megállapításáról szóló 133/2013. (XII. 29.) VM rendelet.

A jogszabályok kihirdetése a Magyar Közlönyben és a Hivatalos Értesítőben történik.

1.3. A helyi önkormányzatok jogállása, szerepe, és feladata

Az Alaptörvény F) cikk (2) bekezdése szerint Magyarország területe fővárosra, megyékre, városokra és községekre tagozódik. A fővárosban és a városokban kerületek alakíthatók.

A fent felsorolt területi tagozódásnak megfelelően jöttek létre az önkormányzatok típusai, melyek közül az alaptípust a városi és községi települési önkormányzatok jelentik. Sajátos önkormányzati típust képviselnek a kisebbségi önkormányzatok.

Az önkormányzatok jogai egyenlők, az egyes önkormányzatok közötti kapcsolatokat a mellérendeltség jellemzi.

1.3.1. Az önkormányzatok szervezete

Az önkormányzati feladat- és hatáskörök címzettje – főszabályként – az önkormányzat képviselő-testülete.

Önkormányzati feladatot elláthatnak azonban a képviselő-testület szervei is:

- a polgármester,
- a bizottságok,
- a polgármesteri hivatal és
- a részönkormányzat testülete.

A képviselőtestület

Az önkormányzat legfontosabb szerve a képviselő-testület. A választópolgárok önkormányzathoz való joga a képviselő-testületi munkában, az általuk választott települési képviselők, illetve polgármester tevékenységén keresztül valósul meg.

A legfontosabb döntések meghozatala a képviselő-testület hatáskörébe tartozik, egyedül e szerv jogosult a helyi közügyek körébe tartozó társadalmi viszonyokat helyi jogszabályban (önkormányzati rendelet) szabályozni. Működését testületi ülés formájában fejt ki.

Polgármester

A polgármestert (fővárosban főpolgármestert) a település lakossága közvetlenül – az önkormányzati képviselőkkel egyidejűleg – választja meg.

A polgármester saját munkájának segítésére, helyettesítésére, a képviselő-testület tagjai sorából egy vagy több alpolgármestert választ.

Polgármesteri Hivatal

A mindennapos igazgatási feladatok ellátására, a képviselő-testület, a bizottságok, a polgármester működésének biztosítására, döntéseinek előkészítésére és a meghozott döntések végrehajtására a képviselő-testület által létrehozott hivatal.

Jegyző

A jegyző a képviselő-testület által kinevezett, a törvényben meghatározott képesítéssel rendelkező köztisztviselő, aki vezeti a polgármesteri hivatalt. Feladata kettős: egyrészt a képviselőtestületi munka kiszolgálása, másrészt elsőfokú államigazgatási hatósági feladatok ellátása. A Jegyző irányítja többek között a mezei őrszolgálat munkáját.

Bizottságok

A képviselő-testület – munkájának segítésére – bizottságokat alakíthat. A bizottságok részben a képviselőkből, részben külső szakértőkből állnak, a bizottság tagjainak többsége, illetve a bizottság elnöke azonban csak települési képviselő lehet.

Részönkormányzat testülete

Ez a szervezet kínál lehetőséget arra, hogy a korábbi évtizedekben egyesített – s így önállóságukat veszített – települések újra kialakíthassák saját arculatukat, de lehetővé teszi azt is, hogy amennyiben egy településen belül elkülönült érdekstruktúrával rendelkező település-, illetve városrészek alakulnak ki (pl. üdülőterület), teret nyújtson a viszonylag önálló helyi politika kialakításához. Jogállása nagyban hasonló az önkormányzati bizottsághoz, de összetétele ettől eltérhet.

1.3.2. Az önkormányzatok alkotmányos alapjai

Az önkormányzatiság tartalma az önkormányzatok alkotmányos alapjogaiból ismerhető meg. Az önkormányzatok jogállását az Alaptörvény 31. cikke alapján a következők jellemzik.

A helyi képviselőtestület:

- rendeletet alkot;
- határozatot hoz;
- önállóan igazgat;
- meghatározza szervezeti és működési rendjét;
- gyakorolja az önkormányzati tulajdon tekintetében a tulajdonost megillető jogokat;
- meghatározza költségvetését, annak alapján önállóan gazdálkodik;
- e célra felhasználható vagyonával és bevételeivel kötelező feladatai ellátásának veszélyeztetése nélkül vállalkozást folytathat;
- dönt a helyi adók fajtájáról és mértékéről;
- önkormányzati jelképeket alkothat, helyi kitüntetések és elismerő címeket alapíthat;
- a feladat- és hatáskörrel rendelkező szervtől tájékoztatást kérhet, döntést kezdeményezhet, véleményt nyilváníthat;
- szabadon társulhat más helyi önkormányzattal, érdek-képviselési szövetséget hozhat létre, feladat- és hatáskörében együttműködhet más országok helyi önkormányzatával, és tagja lehet nemzetközi önkormányzati szervezetnek;
- törvényben meghatározott további feladat- és hatásköröket gyakorol.

1.3.3. Önkormányzatok önként vállalható, és kötelező feladatai

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény szerint a helyi önkormányzat ellátja a törvényben meghatározott kötelező és az általa önként vállalt feladat- és hatásköröket. Az önként vállalt közügyekben az önkormányzat mindent megtehet, ami jogszabályt nem sért. Az önként vállalt feladatok megoldása azonban nem veszélyeztetheti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskörök ellátását.

2. JOGELLENES MAGATARTÁSOK

A halászati őr gyakran találkozik olyan helyzetekkel, melyek során rövid idő alatt kell döntéseket hozni. Ilyen szituációk lehetnek a működési területen a jogsértések, szabálysértések és a bűncselekmények. Ezért szükséges az alapfogalmak, és az eljárásjogi szabályok ismerete.

2.1. A szabálysértés

2.1.1. A szabálysértés fogalma

Szabálysértés az a törvény által büntetni rendelt tevékenység vagy mulasztás, amely veszélyes a társadalomra [a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. Tv.) 1. § (1)]

Szabálysértés miatt az vonható felelősségre, akinek a cselekménye szándékos vagy gondatlan, kivéve, ha a szabálysértést meghatározó jogszabály csak a szándékos elkövetést bünteti. [(Szabs. Tv. 2. § (1)]

A szabálysértést elköveti az is, aki másat a szabálysértés elkövetésére szándékosan rábír (felbujtás), és aki másnak a szabálysértés elkövetéséhez szándékosan segítséget nyújt (bűnsegély).

2.1.2. Szabálysértési hatóságok

- általános hatáskörű szabálysértési hatóság a fővárosi, megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala (a továbbiakban: járási hivatal)
- a Szabs. Tv. által a hatáskörébe utalt szabálysértés miatt a szabálysértési hatóság jogkörében a rendőrkapitányság vagy az egyes feladatok ellátására létrehozott rendőri szerv, illetve a Nemzeti Adó- és Vámhivatal vámszerve jár el
- szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés miatt első fokon a járásbíróság jár el.

2.1.3. A helyszíni bírság kiszabására jogosultak köre

A Szabs. Tv. a korábbiaknál lényegesen több ellenőrzést végző személyhez telepít helyszíni bírságolási jogkört. A helyszínen az alábbi személyek szabhatnak ki helyszíni bírságot:

- rendőrség
- járási hivatal arra felhatalmazott ügyintézője,
- a Nemzeti Adó- és Vámhivatal vámszerve,
- a hivatásos katasztrófavédelmi szerv arra felhatalmazott ügyintézője,
- a közlekedési hatóság ellenőre,
- a közterület-felügyelő,

- a természetvédelmi őr, az önkormányzati természetvédelmi őr,
- az erdészeti hatóság arra felhatalmazott ügyintézője,
- **a halászati őr,**
- a mezőőr.

Szükséges megjegyezni, hogy a halászati őr csak abban az esetben jogosult helyszíni bírság kiszabására, ha közigazgatási szerv alkalmazottja vagy önkormányzati köztisztviselő, közalkalmazott vagy kormánytisztviselő.

2.1.4. A helyszínen kiszabható bírság mértéke

A Szabs. Tv.-ben meghatározott esetekben a kiszabható pénzbírság legalacsonyabb összege ötezer forint, legmagasabb összege százötvenezer forint, szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértések esetén háromszázezer forint.

2.1.5. Szabálysértések formái

A halászati őr munkája során több olyan esettel is találkozhat, amelynek során – amennyiben közigazgatási szerv alkalmazottja vagy önkormányzati köztisztviselő, közalkalmazott vagy kormánytisztviselő – helyszíni bírság kiszabását kezdeményezheti azzal szemben, aki:

- ötvenezer forintot meg nem haladó értékre lopást, sikkasztást, jogtalan elsajátítást, orgazdaságot valósít meg (elzárással is büntethető!),
- a szabad vizek jegén való tartózkodás szabályait megszegi,
- tiltott helyen fürdőzik,
- számszerűt, szigonypuskát a jogszabályban meghatározott rendelkezésektől eltérően vagy jogszabályi tiltás ellenére használ,
- a katasztrófák elleni védekezéssel összefüggésben elrendelt általános vadászati, halászati, legeltetési tilalmat megszegi,
- vízilétesítménybe, illetve felszíni vagy felszín alatti vízbe közvetlenül vagy közvetve szennyező anyagot juttat és ezáltal a vízkészletet felhasználásra alkalmatlanná teszi, vagy a felhasználást veszélyezteti, ha környezetkárosítás egyébként nem állapítható meg,
- a szennyvíz vagy a szennyezőanyag ártalommentes elhelyezését, illetve a felszíni vagy felszín alatti vízbe történő bevezetését nem a jogszabályban, a jogszabály alapján kiadott hatósági előírásban meghatározott módon valósítja meg, vagy olyan létesítményt üzemeltet, amely a vizek fertőzését vagy szennyezését okozhatja,
- az ivóvízellátást, ásvány- vagy gyógyvízhasznosítást szolgáló vagy ilyen célra kijelölt vizek, vízilétesítmények védőterületére, védőidomára, védősávjára a jogszabályban, a hatósági előírásokban meghatározott rendelkezéseket megszegi, vagy a védőterületet, védőidomot, védősávot érintő korlátozásokkal ellentétes tevékenységet folytat vagy ingatlan-használatot gyakorol,
- a természeti területek a védett természeti területek és értékek, az erdő, valamint a vadállomány őrzésével, védelmével kapcsolatban a halászati őr jogszabályban előírt felhívásának nem tesz eleget, vagy intézkedését akadályozza.

2.2. A bűncselekmény

2.2.1. A bűncselekmény fogalma

Bűncselekmény az a szándékosan vagy – ha a törvény a gondatlan elkövetést is bünteti – gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre a törvény büntetés kiszabását rendeli. [a büntetőtörvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 4. § (1) bekezdés]

A fentiek alapján bűncselekménynek minősül az, amit a törvényalkotó annak minősít.

A büntethetőség feltételei:

- gondatlanságból elkövetett bűncselekmény csak akkor büntethető, ha a törvény ezt külön elrendeli,
- a büntetendő magatartásnak minden esetben veszélyt kell jelenteni a társadalomra.

Társadalomra veszélyes cselekmény az a tevékenység vagy mulasztás, amely Magyarország állami, társadalmi vagy gazdasági rendjét, az állampolgárok személyét vagy jogait sérti vagy veszélyezteti. [Btk. 4. § (2)]

Itt érdemes tisztázni a büntett és vétség, továbbá a szándékosság és gondatlanság fogalmát.

- büntett az a szándékosan elkövetett bűncselekmény, amelyre a törvény kétévi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetés kiszabását rendeli el. Minden más bűncselekmény vétség. (Btk. 5.§)
- szándékosan követi el a bűncselekményt, aki magatartásának következményeit kívánja, vagy e következményekbe belenyugszik. (Btk. 7.§)
- gondatlanságból követi el a bűncselekményt, aki előre látja magatartásának lehetséges következményeit, de könnyelműen bízik azok elmaradásában; úgyszintén az is, aki e következmények lehetőségét azért nem látja előre, mert a tőle elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztja. (Btk. 8.§)

Mindezek alapján bűncselekmény tehát „cselekmény” lehet, amely magában foglalja mind a tevés, mind a mulasztás fogalmát. Vannak olyan bűncselekmények, melyek mind tevékenységgel, mind mulasztással elkövethetőek (például a gondatlanságból elkövetett, illetve a szándékos emberölés). Vannak olyan cselekmények, amelyek csak tevésel valósíthatók meg (például a lopás csak elvétellel valósítható meg), míg olyanok is, melyek csak mulasztással (például segítségnyújtás elmulasztása).

2.2.2. Büntetési nemek

A Btk. az alábbi büntetési alakzatokat ismeri:

- a szabadságvesztés,
- az elzárás,
- a közérdekű munka,

- a pénzbüntetés,
- a foglalkozástól eltiltás,
- a járművezetéstől eltiltás,
- a kitiltás,
- a sportrendezvények látogatásától való eltiltás,
- a kiutasítás.

2.2.3. Büntethetőség akadályai

Gyermekkor

A Btk. – hasonlóan más országokhoz – néhány súlyos bűncselekmény kivételével (pl: terrorcselekmény, szándékos emberölés, rablás, kifosztás) kizárja a gyermekkorú (14 év alatti) személyek büntethetőségét. A Btk. által meghatározott esetekben büntethető az is, aki a tizenkettedik életévét betöltötte és az elkövetéskor rendelkezett a bűncselekmény következményeinek felismeréséhez szükséges belátással.

Kóros elmeállapot

Nem büntethető, aki a cselekményt az elmeműködés olyan kóros állapotában – így különösen elmebetegségben, gyengeelméjűségben, szellemi leépülésben, tudatzavarban vagy személyiségzavarban – követi el, amely képtelenné teszi e cselekmény következményeinek felismerésére vagy arra, hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjék.

Ha azonban a józan ítélőképesség elvesztése saját hibából történik (gyógyszer-, kábítószer- vagy alkoholfogyasztás), akkor az illető a tetteiért úgy felel, mintha teljes belátási képességgel rendelkezett volna.

Kényszer, fenyegetés

A kényszer minden olyan külső, fizikai ráhatás, melynek eredményeként az adott személy nem képes akaratának megfelelő cselekvésre. Ez lehet a test támadó jellegű érintése – erőszak – vagy olyan külső objektív hatás, amely a személy ellenállását megtöri (pl. valakit megvernek azért, hogy adja át értéktárgyait).

A fenyegetés során pszichikai ráhatásról van szó, olyan súlyos hátrány kilátásba helyezéséről, mely alkalmas arra, hogy a megfenyegetettben komoly félelmet keltsen (pl. zsarolás).

Tévedés

Ha az érintett személyben a rendelkezésre álló nem megfelelő ismeretek eredményeként nem a valóságnak megfelelő képzet alakul ki, noha ő azt valóságosnak véli, és ez motiválja cselekedeteit. (Pl. valakit megkérnek arra, hogy hozzon el egy bizonyos tárgyat valahonnan, és az illető ezt meg is teszi, de később kiderül, hogy az a bizonyos tárgy más tulajdonát képezte.)

Magánindítvány hiánya

Tulajdonképpen a sértett dönti el, hogy kezdeményez eljárást az ügyben. Abban az esetben, ha például megverték, de könnyű testi sértés miatt nem tesz feljelentést, az elkövető nem büntethető.

Jogos védelem

Olyan büntethetőséget kizáró ok, amely a halászlé őr szolgálata során előfordulhat. Munkája során adódhat olyan szituáció, amikor meg kell védenie saját maga vagy más ember biztonságát.

Nem büntethető, akinek a cselekménye a saját, illetőleg a mások személye, javai vagy közérdek ellen intézett, illetőleg ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges. [Btk. 22. § (1)]

Jogosan védekezni csak *jogtalan támadás* esetén lehet. A támadásnak mindig jogtalannak kell lenni, tehát önmagában is bűncselekménynek vagy szabálysértésnek kell lennie. Attól kezdve beszélhetünk „támadásról”, ha a támadó már sérelmet okozott vagy ilyen sérelem azonnali bekövetkezésével fenyeget.

Fontos, hogy a jogosan védekező nem csak magát mentheti. Jogosan védekezni a *másokat ért jogtalan támadás* esetén is lehet, ezért nevezik a jogászok jogos védelemnek, és nem úgy, ahogy a köznap beszédben általában használják jogos „önvédelem”-nek. Ez azt az elemi etikai igényt fogalmazza meg, hogy aki teheti, lépjen fel mások (különösen a gyengébbek) védelmében.

A jogosan védekezőnek vagy védelmezőnek általában *nincs kitérés kötelezettsége*, még akkor sem, ha erre a lehetősége meg lenne (pl. elfuthatna vagy egyszerűen ott hagyhatná a másikat). Néhány személlyel szemben azonban elvárt a konfliktuskerülés. Aki nyilvánvalóan nincs cselekedetei józan megítélésének a birtokában, az elől, ha a lehetőség megvan, ki kell térni. Ugyanez a helyzet a felmenőktől vagy láthatóan terhes nőtől érkező jogtalan támadás esetén.

Jogosan védekezni csak *a támadás ideje alatt* lehet. Ez addig tart, amíg a jogtalan támadás fennáll. Például, ha a támadó elmenekül, vagy azt sikerül ártalmatlanná tenni, a jogos védelmi helyzet megszűnik.

A legnehezebben tartható követelmény, hogy a védekezésnek *arányosnak* kell lenni. Legfeljebb akkora sérelmet lehet okozni, mint amekkora fenyeget. Itt a bántalmazások esetén általában az erőviszonyokat, az alkalmazott eszközöket, a támadás intenzitását, az elhangzott fenyegetéseket vizsgálják. Sérüléssel nem fenyegető támadásra általában nem lehet sérülés okozással válaszolni. (Pl. zsebtolvaj leleplezésekor nem lehet megverni.) Nem vizsgálják az arányosságot, ha a fenyegető érdeksérelem igen nagy: élet elleni támadás, közveszély: itt az arányok ugyanis nem vagy szinte csak alig lennének felállíthatók.

A jog tisztában van azzal, hogy, ha valakit jogtalan támadás ér, az ijedségtől, vagy a felháborodás miatt elvesztheti a józan ítélőképességét. Ha az arányosság követelménye ilyen

okok miatt sérül a jogos védekezés körét túllépő nem büntethető. A Btk. ezt a következőképpen fogalmazza meg:

A jogtalan támadást úgy kell tekinteni, mintha az a védekező életének kioltására is irányult volna, ha

a) azt személy ellen

aa) éjjel,

ab) fegyveresen,

ac) felfegyverkezve vagy

ad) csoportosan

követik el,

b) az a lakásba

ba) éjjel,

bb) fegyveresen,

bc) felfegyverkezve vagy

bd) csoportosan

történő jogtalan behatolás, vagy az a lakáshoz tartozó bekerített helyre fegyveresen történő jogtalan behatolás.

Nem büntethető az sem, aki az elhárítás szükséges mértékét azért lépi túl, mert azt ijedtségből vagy menthető felindulásból képtelen felismerni. [Btk. 22. § (3)]

Végszükség

A végszükség olyan rendkívüli helyzetet takar, amikor az adott – egyébként jogellenes – cselekmény vagy nem veszélyes a társadalomra, hiszen alanya egy objektív vészhelyzet következményeinek elhárítása vagy enyhítése érdekében jár el, vagy pedig egy ilyen vészhelyzet korlátozza a beszámítási képességét.

Nem büntethető, aki saját, illetőleg a mások személyét vagy javait közvetlen és másként el nem hárítható veszélyből menti vagy a közérdek védelmében így jár el, feltéve, hogy a veszély előidézése nem róható a terhére és a cselekménye kisebb sérelmet okoz, mint amelynek elhárítására törekedett. [Btk. 23. § (1)]

Nem büntethető, aki a saját, illetőleg a mások személyét vagy javait közvetlen és másként el nem hárítható veszélyből menti, vagy a közérdek védelmében így jár el.

A veszély előidézése nem róható a terhére, és a cselekménye kisebb sérelmet okoz, mint amelynek az elhárítására törekedett.

A *szükségesség* ismérvével összefüggésben azt kell megjegyezni, hogy amennyiben van büntetőjogi szempontból közömbös elhárításra mód, akkor azt kell alkalmazni.

Az *arányossággal* kapcsolatban az emelendő ki, hogy végszükség esetén csak a fenyegető veszélynél kisebb sérelem okozása alapozza meg a jogellenességet kizáró végszükséget. Az arányazonosság, azaz a fenyegető veszéllyel azonos sérelmet okozó elhárítás túllépésnek minősül. Ezzel kapcsolatban merül fel problémaként az emberi élet emberi élet árán való mentése. Az arányosság szabályával összhangban az egy ember életének mentése egy ember életének feláldozásával nem tekinthető arányosnak.

Sajnos vannak olyan esetek is, melyek során a veszélyt elhárítani igyekvő tévesen ítéli meg a helyzetet, és nagyobb kárt okoz, mint amennyit el kíván hárítani.

2.2.4. A büntethetőséget megszüntető okok

Elkövető halála

Elévülés

Az elévülés valamely jog állami érvényesíthetőségének időmúlás következtében történő megszűnése. Az idő előrehaladásával a büntetés egyre kevésbé tudja betölteni a célját.

Kegyelem

A kegyelem egy olyan gesztus, amely az elkövető büntethetőségét (eljárási kegyelem) vagy a jogerős büntetésének végrehajthatóságát (végrehajtási kegyelem) szünteti meg. A büntethetőségi akadályok közé azonban csak az eljárási kegyelem tartozik. Az eljárási kegyelem lehet egyéni vagy közkegyelem. Az egyéni kegyelmet a köztársasági elnök gyakorolja.

Tevékeny megbánás

Nem büntethető, aki a személy elleni közlekedési vagy vagyon elleni vétség vagy három évi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő bűntett elkövetését a vádemelésig beismerte, és közvetítői eljárás keretében a sértett által elfogadott módon és mértékben a bűncselekménnyel okozott sérelmet jóvátette.

3. A HALÁSZATI őr, TÁRSADALMI HALŐR JOGÁLLÁSA, KÖTELEZETTSÉGEI ÉS JOGAI

A halőrzés szabályait, a halásznai őrrel és a társadalmi halőrrel szemben támasztott követelményeket a halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény (a továbbiakban: Hhvtv.), a halgazdálkodás és a halvédelem egyes szabályainak megállapításáról szóló 133/2013. (XII. 29) VM rendelet (a továbbiakban: Vhr.), valamint az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. törvény (a továbbiakban: rendészeti törvény) rendelkezései tartalmazzák.

3.1. A halásznai őrök feladata

A halásznai őrök feladata a halgazdálkodásra jogosult halgazdálkodási terv alapján hasznosított halgazdálkodási vízterületének őrzése, a benne található halállomány és élőhelyének védelme.

3.2. A halásznai őr jogállása, a halásznai őrrel szemben támasztott személyi követelmények

3.2.1. A halásznai őr jogállása

A rendészeti törvény rendelkezései alapján a halásznai őr rendészeti feladatokat ellátó személynek minősül, és a halgazdálkodásra jogosult alkalmazza. A megbízás típusa többféle lehet (megbízási- vagy munkaszerződés), illetőleg önkormányzat halgazdálkodási jogosultsága esetén közalkalmazotti jogviszony is létesíthető. Fontos tudni, hogy a halásznai őr egyéb vízterületeken is, és halastavon is igénybe vehető. Halásznai őr több jogosult közösen is foglalkoztathat, illetőleg a halásznai őr feladataival mezei őrszolgálat is megbízható.

3.2.2. A halásznai őr személyi feltételei, alkalmazásának szabályai

A halásznai őr mint rendészeti feladatokat ellátó személy alkalmazási feltételeit a rendészeti törvény szabályozza. A rendészeti törvényben foglaltak szerint halásznai őr az lehet, aki:

- magyar állampolgár,
- a tizennyolcadik életévét betöltötte,
- cselekvőképes és
- a feladata ellátásához a rendészeti törvényben és jogszabályban előírt képzési feltételekkel rendelkezik.

A fentiekön kívül akad azonban számos kizáró ok, amelyeket a halásznai őr jelöltnek tisztában kell lennie, ezért az alábbiakban ezek teljes részletezése következik. Nem lehet halásznai őr a

büntetett előéletű, valamint a rendészeti törvény 5. § (2) bekezdés b) és c) pontjaiban meghatározott személy.

Továbbá az sem láthat el halászati őri feladatokat, akivel szemben a rendészeti törvény. 5. § (2) bekezdés b) és c) pontjaiban meghatározott

- szándékos bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztést szabtak ki,
- öt évet el nem érő szabadságvesztés esetén a mentesítés beálltától számított öt évig,
- ötévi vagy azt meghaladó szabadságvesztés esetén a mentesítés beálltától számított nyolc évig,
- szándékos bűncselekmény miatt közérdekű munkát vagy pénzbüntetést szabtak ki, a mentesítés beálltáig,
- szándékos bűncselekmény miatt végrehajtásában felfüggesztett
- szabadságvesztést szabtak ki, a mentesítés beálltától számított négy évig,
- pénzbüntetést szabtak ki, a mentesítés beálltától számított egy évig.

A Vhr. kizárja egy adott halgazdálkodási vízterületen olyan személy halászati őrként történő alkalmazását, aki az adott halgazdálkodási vízterületre érvényes halászati engedéllyel, illetve érvényes halászati területi engedéllyel rendelkezik.

3.2.3. A halászati őr vizsgakövetelményei

A halászati őrnek ahhoz, hogy munkát tudjon vállalni, a személyi feltételeken túlmenően két típusú vizsgát kell letennie.

A rendészeti törvényben és a végrehajtására kiadott jogszabályokban meghatározott, a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvényben meghatározott, a Büntető Törvénykönyvről szóló törvényben meghatározott, a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározott rendelkezések ismeretéből (*halászati őr típusú rendészeti vizsga*).

Valamint a halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvényben foglaltak szerint a halászattal és a horgászattal kapcsolatos ismeretekről, a halgazdálkodás és a halvédelem, a halászati őrzés, a mezei őrszolgálat, valamint a vagyonörökkel kapcsolatos jogszabályok ismeretéről köteles vizsgát tenni (*halászati őri vizsga*).

Mіндеzeken túlmenően a halászati őr jelölt a rendészeti vizsga elméleti anyagának gyakorlati alkalmazásából is számot ad tudásáról.

A rendészeti vizsgát egy bizottság előtt teszi le a halászati őr jelölt, melynek tagjai a rendőrség által kijelölt személy és az ágazati miniszter által kijelölt személyek. Sikeres vizsga esetén a rendőrség a munkáltató kérelmére kiadja a halászati őr számára a szolgálati jelvényt és igazolványt.

A halászati őri vizsgát a megyeszékhely szerinti járási hivatal halgazdálkodási hatósága szervezi. Az eredményes vizsgát tett halászati őr esküt tesz, amelyről az illetékes halgazdálkodási hatóság esküokmányt állít ki, valamint az eskü letételét követően biztosítja a halászati őr részére a szolgálati naplót.

A halászati őr mint rendészeti feladatot ellátó személy a rendészeti törvényben foglaltak szerint ötévente kiegészítő képzésen és vizsgán köteles részt venni, amely során a bekövetkezett jogszabályi változások és azok gyakorlati alkalmazhatóságából, valamint a kényszerítő eszközök alkalmazásával kapcsolatos elméleti és gyakorlati ismeretekből tesz vizsgát. A fentiekén kívül két évente köteles a halgazdálkodási hatóság által szervezett, a halászzal és a horgászattal, a halvédelemmel, valamint a halászati őrzéssel összefüggő jogszabályokkal kapcsolatos továbbképzésen részt venni.

3.2.4. A halászati őr felszerelése

A halászati őr rendészeti feladatokat ellátó személyek, valamint a fegyveres biztonsági őrök ruházati ellátására vonatkozó részletes szabályokról szóló 70/2012. (XII. 14.) BM rendeletben meghatározott egyenruhát köteles viselni. Az egyenruha felsőruházatának bal ujján a halászati őr tevékenység megnevezését tartalmazó jelzést felvarrással, hímzéssel vagy tépőzárral kell rögzítenie. A halászati őr jelvényt az egyenruha felső ruházati viseletelemeinek mellzsebében, baloldalt a zsebfedő alatt, a rögzítő gombjára gombolva vagy az annak megfelelő helyre tűzve kell viselnie.

A halászati őr egyenruháját csak feladatai ellátása során, illetve munkába utazás vagy a munkából történő hazautazás céljából a lakóhelye és a feladat ellátási helye közötti legrövidebb útvonalon viselheti, egyéb esetekben viselése tilos.

Felszerelési tárgyai:

Felszerelési eszközök megnevezés	Mennyiség/ Mennyiségi egység	Tervezett viselési idő (hónap)
1. Névkitűző	1 db	
2. Jelvény	1 db	
3. Bilincstok*	1 db	
4. Gázspray tok	1 db	
5. Rendőrbot tartó karika	1 db	

* Kizárólag az állami alkalmazásban lévő (közszolgálati vagy közalkalmazotti jogviszonyban álló) halászati őrök esetében.

A halászati őr egyenruha, és annak kihordási ideje

Ruházati cikk megnevezés	Mennyiség/ Mennyiségi egység	Tervezett viselési idő (hónap)
1. Téli kabát (dzseki)	1 db	36
2. Átmeneti kabát	1 db	24
3. Esőkabát és esőnadrág	1 db	24
4. Nyári nadrág	2 db	12
5. Téli nadrág	2 db	12
6. Hosszú ujjú ing	2 db	12
7. Pulóver	1 db	12
8. Pamut póló (3 db rövid ujjú, 1 db hosszú ujjú)	4 db	12

9. Félcipő (vízálló)	1 pár	12
10. Bakancs (vízálló)	1 pár	36
11. Téli kesztyű (ötujjas)	1 pár	24
12. Derékszj (bőr nadrágszj)	1 db	36
13. Gumicsizma (-20 °C-ig)	1 pár	24
14. Téli szolgálati sapka	1 db	12
15. Nyári szolgálati sapka	1 db	12
16. Mellény	1 db	24
17. Láthatósági mellény	1 db	12

A rendészeti feladatokat ellátó személy egyenruhával történő ellátásáról a munkáltató gondoskodik. A munkáltató határozza meg, hogy az ellátás pénzben vagy természetben történik.

3.3. A halászati őr szolgálatteljesítése

A halászati őr feladatát az őt foglalkoztató munkáltató (halgazdálkodásra jogosult, önkormányzat) utasításai szerint a közérdek kizárólagos figyelembevételével látja el. Tevékenységének szakmai felügyeletét a halgazdálkodási hatóság és a rendőrség látja el.

A rendészeti feladatokat ellátó személy részére – igazgatási szolgáltatási díj ellenében – a szolgálati igazolványt, valamint a szolgálati jelvényt a rendőrség a munkáltató kezdeményezésére állítja ki. Ha a rendészeti feladatokat ellátó személynek a jogviszonya megszűnik, a munkáltató a rendészeti feladatokat ellátó személy szolgálati igazolványát és szolgálati jelvényét bevonja és a rendőrség tájékoztatásával egyidejűleg a szolgálati igazolványt és a szolgálati jelvényt megküldi.

A halászati őr a feladatai ellátása során mindig köteles szolgálati igazolványát magánál tartani.

A halászati őr a szolgálati igazolvány, szolgálati jelvény, illetve szolgálati napló elvesztését haladéktalanul bejelenti a halgazdálkodásra jogosultnál és a halgazdálkodási hatóságnál is, aki kezdeményezi az a szolgálati igazolvány körözését a rendvédelmi hatóságnál.

A halászati őr a megbízatása vagy foglalkoztatása megszűnése esetén 5 napon belül köteles a szolgálati igazolványt és a szolgálati jelvényt a halgazdálkodásra jogosultnak átadni, amely az átvételről igazolást állít ki, és a szolgálati igazolvány és a szolgálati jelvény számát, valamint az átadás-átvétel időpontját illetően tájékoztatja halgazdálkodási hatóságot.

Ha a halgazdálkodási hatóság a bejelentés kivizsgálása után vagy szakmai felügyeleti ellenőrzés keretében megállapítja, hogy a halászati őr nem a vonatkozó jogszabályok szerint látja el feladatát, akkor a halászati őr szolgálati igazolványának, szolgálati jelvényének visszavonását kezdeményezheti a rendvédelmi hatóságnál.

3.3.1. A halászati őr kötelezettségei a működési területén

A halászati őr kötelezettségeit részletesen a rendészeti törvény tartalmazza.

A halászati őr munkavégzése közben köteles:

- Intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha működési területén, a törvényben meghatározott feladatai ellátása során jogszabálysértő tény, tevékenységet, mulasztást észlel vagy olyan tény, tevékenységet, mulasztást hoznak tudomására, amely törvényben meghatározott feladatai ellátásával összefüggő ügyben beavatkozást tesz szükségessé.
- Törvényben meghatározott feladataival összefüggésben – hozzáférhetőnek a tőle elvárható segítséget, illetve felvilágosítást megadni.
- Ha az intézkedést követően nem indul eljárás, akkor – az intézkedés során megszerzett – a személyes adatokat haladéktalanul törölni.
- Az intézkedés megkezdése előtt – ha az intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, rendészeti feladatokat ellátó szervhez tartozását, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.
- Az intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazását követően az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni a panasz lehetőségéről és az előterjesztésére nyitva álló határidőről.
- Intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát felmutatni. Ha a szolgálati igazolványának felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.

A halászati őr által alkalmazott intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas intézkedés, valamint kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár. A halászati őr a kényszerítő eszköz alkalmazása előtt – ha az intézkedés célját nem veszélyezteti – előzetesen figyelmezteti az intézkedés alá vont személyt, hogy kényszerítő eszköz alkalmazására kerül sor. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a halászati őr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló erről értesüljön. A vegyi eszköz (gázspray) alkalmazására csak abban az esetben kerülhet sor, ha az intézkedés alá vont személy ellenállása testi kényszer alkalmazásával nem törhető meg.

3.3.2. A halászati őr által alkalmazható intézkedések

A Hhvtv. 56. § (7) bekezdése értelmében a halászati őr a működési területén jogosult:

- azt a személyt, aki a halgazdálkodási vízterületen, annak partján halászik, horgászik, hal kifogására irányuló tevékenységet végez vagy ahhoz előkészül, a halfogásra jogosító okmányok bemutatására felszólítani,

- a halászó, horgászó személyt a birtokában lévő hal kifogására való jogosultságának igazolására felszólítani, a jogosultság hiányában kifogott halat a vízbe kíméletesen visszahelyeztetni, az élettelen halat elismervény ellenében visszatartani,
- a kifogható mérettartományon kívüli, a területi jegyen meghatározott mennyiségen felüli, a tilalmi időben kifogott, valamint a védett halat és más hasznos víziállatot a vízbe kíméletesen visszahelyeztetni, az élettelen halat elismervény ellenében a rendészeti törvény szerint elvenni,
- a horgászati vagy halászati jogsértő cselekményt elkövető, helyi horgászrendet vagy helyi halászrendet megsértő személytől a területi jegyet elvenni és azt a kibocsátónak haladéktalanul megküldeni,
- a horgászati vagy halászati jogsértő cselekmények alábbi minősített eseteiben az állami horgászjegyet, turista állami horgászjegyet, állami halászjegyet elvenni attól a személytől, aki
 - tiltott vagy nem megengedett eszközzel, illetve módon horgászik vagy halászik, ideértve a megengedettnél több horgászkesztség vagy halászeszköz használatát,
 - nyilvántartott halgazdálkodási vízterületen területi jegy nélkül horgászik vagy halászik,
 - halgazdálkodási kíméleti területen horgászik vagy halászik,
 - tilalmi időszakban a tilalom alá eső hal egyedét kifogja,
 - védett hal egyedét kifogja,
 - általános tilalmi időben horgászik vagy halászik, vagy
 - a méret-, illetve mennyiségi korlátozásokat megszegi
 - a fogási naplóba rögzítendő fogás bejegyzését elmulasztja,
 - a Vhr.-ben foglaltnál nagyobb testhosszúságú (30 centiméter), a vízpartról élve elszállítani megkísérelt halat abba a nyilvántartott halgazdálkodási vízterületbe visszaengedni, amelyből a halat kifogták, vagy elismervény ellenében elvenni és gyorsan, kíméletesen leölni.
 - ha a Hhvtv. eltérően nem rendelkezik, a halászati őr jogosult a Hhvtv. 56. § (7) bekezdésben foglalt intézkedése keretében megismert személyes adatok kezelésére az intézkedése alapján indult eljárás megindításáig.
 - továbbá, azt a személyt, aki haltermelési létesítményen, annak partján horgászik, hal kifogására irányuló tevékenységet végez vagy ahhoz előkészül, az állami horgászjegy vagy turista állami horgászjegy bemutatására felszólítani,
- a törvényben meghatározott feladataival összefüggő jogellenes cselekmény, szabálysértés, bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a cselekmény abbahagyására felszólítani, valamint a cselekmény folytatásában megakadályozni,
- azt a dolgot, amely a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény, a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvény, vagy a büntetőeljárásról szóló törvény alapján lefoglalható, bizonyítékként felhasználható, a rendőrségnek, a jogosultnak, vagy az eljáró hatóságnak történő átadásig átvételi elismervény ellenében ideiglenesen elveheti,
- a törvényben meghatározott feladatával összefüggő jogellenes cselekmény elkövetésén tetten ért személyt, ha nem igazolja személyazonosságát, dolog kiadását megtagadó személyt, valamint ha a tetten ért személy az előállításnak ellenszegül vagy az

előállítás egyéb okból nem hajtható végre a rendőrség megérkezéséig – de legfeljebb két óra időtartamra – visszatartani,

- a törvényben meghatározott feladataival összefüggő jogellenes cselekmény elkövetésével gyanúsítható személyt, valamint azon szabálysértés esetén, amely tekintetében helyszíni bírság kiszabására jogosult annak elkövetésével gyanúsítható személyt, a személyazonosságának megállapítása érdekében igazoltatni,
- a törvényben meghatározott feladatkörébe tartozó jogellenes cselekmény, valamint azon szabálysértések esetén, amellyel kapcsolatban helyszíni bírság kiszabására jogosult, a szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy ruházatát kizárólag az érintett személy beleegyezésével – bizonyítékként felhasználható dolog elvétele érdekében – átvizsgálni (ha előállításra is jogosult nem szükséges az érintett beleegyezése),
- a törvényben meghatározott feladatkörébe tartozó jogellenes cselekmény, valamint azon szabálysértések esetén, amellyel kapcsolatban helyszíni bírság kiszabására jogosult a szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy csomagját és az elkövetéshez használt járművet – a bizonyítékként felhasználható dolgok felkutatása vagy biztosítása érdekében – átvizsgálni.
- abban az esetben, ha a halászati őr közszolgálati vagy közalkalmazotti jogviszonyban álló személy – és a munkáltató a rendőrséggel együttműködési megállapodást kötött –, akkor jogosult a tetten ért személyt bűncselekmény vagy azon szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés esetén, amely tekintetében helyszíni bírságot szabhat ki az eljárás lefolytatása érdekében haladéktalanul előállítania helyi rendőri szervhez, vagy a rendőrséggel egyeztetett helyszínen a rendőrség részére átadni. Ellenszegülés esetén az előállításhoz a Rendőrségről szóló törvény szerint a rendőrség segítségét kell kérnie. Az előállítás során az ellenszegülés megtörése, a szökés megakadályozása érdekében testi kényszert, valamint bilincset alkalmazhat. az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de a rendőrséghez történő előállítás során legfeljebb 4 órán át korlátozhatja.

3.3.3. A szolgálati napló vezetésének szabályai

A halgazdálkodási hatóság az esküt tett halászati őr részére szolgálati naplót ad át.

A naplóba naponta a bal felső sorban dátummal kezdve kell az eseményeket feljegyezni. Ha szolgálattal kapcsolatos esemény nem történt, a dátummal egy sorban „esemény nem történt” szöveget kell írni, és ugyanazon sor jobb szélén aláírni. A halászati őr szolgálati eseményt a napi dátum után következő szempontok megnevezésével kell leírni:

- az esemény megnevezése, helye (a vízterület neve, folyamkilométer), időpontja (év, hónap, nap, óra, perc),
- az esemény elkövetőjének adatai: név, szül. hely, év, szem. ig. szám, lakóhely,
- tanúk adatai,
- az esemény és a tett intézkedések leírása, a visszatartott eszközök, kifogott halak és a kár megnevezése, mértékének becslése,
- aláírás,

- kényszerítő eszközök alkalmazásának esetén – amennyiben a halászati őr jogosult ezekre – az alkalmazott kényszerítő eszköz körülményeinek részletes leírása.

Az esetleges téves bejegyzéseket úgy kell javítani, hogy azt egy vonallal át kell húzni, majd mellette „Javítva” bejelölést kell feltüntetni dátum megjelöléssel és a halászati őr aláírásával.

Ha egy nap több esemény történt, a dátum után az eseményeket sorszámmal kell ellátni. Az eseményekről a legrövidebb úton az őrzési utasítás szerint a halászati őr köteles tájékoztatni a munkáltatóját.

3.4. Állami halászati őr fogalma, jogállása

Az Állami Halóri Szolgálat 2015. május 1-jén alakult az illegális horgászat, halászat és a halforgalmazással összefüggő feketegazdaság felszámolása érdekében.

A NÉBIH foglalkoztatásában, illetve megbízásában álló állami halászati őrök országos illetékességgel rendelkeznek, így Magyarország bármely halgazdálkodási vízterületén és haltermelési létesítményén jogosultak eljárni, és egyidejűleg halgazdálkodási hatósági feladatokat is elláthatnak.

Az állami halászati őr jelölt tekintetében a halászati őr tanfolyam, vizsga, továbbképzés és továbbképzési vizsga szervezésével, a vizsgabizonyítvány kiállításával kapcsolatos, a szolgálati naplóval, szolgálati igazolvánnyal, szolgálati jelvénnel kapcsolatos feladatokat a NÉBIH látja el.

Az állami halászati őr jogosult:

- azt a személyt, aki a halgazdálkodási vízterületen, annak partján halászik, horgászik, hal kifogására irányuló tevékenységet végez vagy ahhoz előkészül, a halfogásra jogosító okmányok bemutatására felszólítani,
- a halászó, horgászó személyt a birtokában lévő hal kifogására való jogosultságának igazolására felszólítani, a kifogott halat a vízbe kíméletesen visszahelyeztetni, az élettelen halat elismervény ellenében visszatartani,
- a kifogható mérettartományon kívüli, a területi jegyen meghatározott mennyiségen felüli, a tilalmi időben kifogott, valamint a védett halat és más hasznos víziállatot a vízbe kíméletesen visszahelyeztetni, az élettelen halat elismervény ellenében a rendészeti törvény szerint elvenni,
- a horgászati vagy halászati jogsértő cselekményt elkövető, helyi horgászrendet vagy helyi halászrendet megsértő személytől a területi jegyet elvenni és azt a kibocsátónak haladéktalanul megküldeni,
- a horgászati vagy halászati jogsértő cselekmények alábbi minősített eseteiben az állami horgászjegyet, turista állami horgászjegyet, állami halászjegyet elvenni attól a személytől, aki
 - tiltott vagy nem megengedett eszközzel, illetve módon horgászik vagy halászik, ideértve a megengedettnél több horgászkesztség vagy halászeszköz használatát,

- nyilvántartott halgazdálkodási vízterületen területi jegy nélkül horgászik vagy halászik,
- halgazdálkodási kíméleti területen horgászik vagy halászik,
- tilalmi időszakban a tilalom alá eső hal egyedét kifogja,
- védett hal egyedét kifogja,
- általános tilalmi időben horgászik vagy halászik, vagy
- a méret-, illetve mennyiségi korlátozásokat megszegi
- a fogási naplóba rögzítendő fogás bejegyzését elmulasztja,
- a Vhr.-ben foglalnál nagyobb testhosszúságú (30 centiméter), a vízpartról élve elszállítani megkísérelt halat abba a nyilvántartott halgazdálkodási vízterületbe visszaengedni, amelyből a halat kifogták, vagy elismervény ellenében elvenni és gyorsan, kíméletesen leölni.
- ha a Hhvtv. eltérően nem rendelkezik, a halászati ór jogosult a fent részletezett intézkedése keretében megismert személyes adatok kezelésére az intézkedése alapján indult eljárás megindításáig.
- továbbá, azt a személyt, aki haltermelési létesítményen, annak partján horgászik, hal kifogására irányuló tevékenységet végez vagy ahhoz előkészül, az állami horgászjegy vagy turista állami horgászjegy bemutatására felszólítani,
- a törvényben meghatározott feladataival összefüggő jogellenes cselekmény, szabálysértés, bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a cselekmény abbahagyására felszólítani, valamint a cselekmény folytatásában megakadályozni,
- azt a dolgot, amely a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény, a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvény, vagy a büntetőeljárásról szóló törvény alapján lefoglalható, bizonyítékként felhasználható, a rendőrségnek, a jogosultnak, vagy az eljáró hatóságnak történő átadásig átvételi elismervény ellenében ideiglenesen elveheti,
- a törvényben meghatározott feladatával összefüggő jogellenes cselekmény elkövetésén tetten ért személyt, ha nem igazolja személyazonosságát, dolog kiadását megtagadó személyt, valamint ha a tetten ért személy az előállításnak ellenszegül vagy az előállítás egyéb okból nem hajtható végre a rendőrség megérkezéséig – de legfeljebb két óra időtartamra – visszatartani,
- a törvényben meghatározott feladataival összefüggő jogellenes cselekmény elkövetésével gyanúsítható személyt, valamint azon szabálysértés esetén, amely tekintetében helyszíni bírság kiszabására jogosult annak elkövetésével gyanúsítható személyt, a személyazonosságának megállapítása érdekében igazoltatni,
- a törvényben meghatározott feladatkörébe tartozó jogellenes cselekmény, valamint azon szabálysértések esetén, amellyel kapcsolatban helyszíni bírság kiszabására jogosult, a szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy ruházatát kizárólag az érintett személy beleegyezésével – bizonyítékként felhasználható dolog elvétele érdekében – átvizsgálni (ha előállításra is jogosult nem szükséges az érintett beleegyezése),
- a törvényben meghatározott feladatkörébe tartozó jogellenes cselekmény, valamint azon szabálysértések esetén, amellyel kapcsolatban helyszíni bírság kiszabására jogosult a szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy

- csomagját és az elkövetéshez használt járművet – a bizonyítékként felhasználható dolgok felkutatása vagy biztosítása érdekében – átvizsgálni.
- abban az esetben, ha a halászati őr közszolgálati vagy közalkalmazotti jogviszonyban álló személy – és a munkáltató a rendőrséggel együttműködési megállapodást kötött –, akkor jogosult a tetten ért személyt bűncselekmény vagy azon szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés esetén, amely tekintetében helyszíni bírságot szabhat ki az eljárás lefolytatása érdekében haladéktalanul előállítania helyi rendőri szervhez, vagy a rendőrséggel egyeztetett helyszínen a rendőrség részére átadni. Ellenszegülés esetén az előállításhoz a Rendőrségről szóló törvény szerint a rendőrség segítségét kell kérnie. Az előállítás során az ellenszegülés megtörése, a szökés megakadályozása érdekében testi kényszert, valamint bilincset alkalmazhat. az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de a rendőrséghez történő előállítás során legfeljebb 4 órán át korlátozhatja.
 - továbbá jogosult a kereskedelmi forgalomba kerülő hal, haltermék vagy más hasznos víziállat ellenőrzésére a forgalmazás minden szakaszában.
 - próbavásárlást végezni a jogellenes halgazdálkodási tevékenység felderítése érdekében.

Az állami halászati őrök a meghatározott intézkedéseken túl jogosultak gázsprayt, gumibotot és bilincset használni.

3.5. Társadalmi halór fogalma, jogállása

A Hhvtv. annak érdekében, hogy a halászati őrzés szélesebb körben megvalósulhasson bevezette a társadalmi halór intézményét. A társadalmi halőröket a halgazdálkodásra jogosult kérelmére a halgazdálkodási hatóság bízza meg az illetékességi területén, ha a halászati őrzés és a halállomány védelem biztosítása érdekében indokolt.

3.5.1. Társadalmi halór jogállása

Társadalmi halór az a büntetlen előéletű személy lehet, aki

- a működési helye szerinti halgazdálkodási hatóságnál díj ellenében halászati őrri vizsgát és az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott szövegű esküt tett, és
- a halgazdálkodási hatóság által kiadott szolgálati igazolvánnyal és az igazolvánnyal azonos sorszámú szolgálati naplóval rendelkezik.

3.5.2. Társadalmi halór vizsgakövetelményei

A társadalmi halór jelölt a halgazdálkodási hatóság által szervezett vizsgán a Hhvtv.-ben foglaltak szerint a halászattal és a horgászattal kapcsolatos ismeretekről, a halgazdálkodás és a halvédelem, a halászati őrzés, a mezei őrszolgálat, valamint a vagyonorókkal kapcsolatos

jogszabályok ismeretéről köteles vizsgát tenni. A társadalmi halórnek a halászati őrrrel ellentétben a jogszabályban foglalt feladatai ellátásához nem kell a rendészeti vizsgát letennie. Azonban a halászati őrhöz hasonlóan kétévenként a halgazdálkodási hatóság által szervezett, a halászattal és a horgászattal, a halvédelemmel, valamint a halászati őrzéssel összefüggő jogszabályokkal kapcsolatos továbbképzésen részt kell venniük.

3.5.3. Társadalmi halór szolgálatteljesítése

A társadalmi halór jelölt a sikeres vizsga után a Vhr. szerinti esküt tesz. Az esküt tett társadalmi halór részére a halgazdálkodási hatóság társadalmi halór szolgálati igazolványt állít ki és szolgálati naplót ad át.

A társadalmi halór a társadalmi őri szolgálati igazolvány, illetve szolgálati napló elvesztését haladéktalanul bejelenti a halgazdálkodási jogosultnál és a halgazdálkodási hatóságnál is, aki kezdeményezi az a szolgálati igazolvány körözését a rendvédelmi hatóságnál.

A társadalmi halór megbízatása vagy foglalkoztatása megszűnése esetén 5 napon belül köteles a társadalmi halór igazolványt a halgazdálkodási hatóságnál leadni.

Ha a halgazdálkodási hatóság a bejelentés kivizsgálása után vagy szakmai felügyeleti ellenőrzés keretében megállapítja, hogy a társadalmi halór nem a vonatkozó jogszabályok szerint látja el feladatát, akkor a társadalmi halór igazolványát és szolgálati naplóját visszavonja.

3.5.4. Társadalmi halór intézkedési jogosultságai

A társadalmi halór a halászati őrnél szűkebb körű intézkedési jogosultságokkal bír, azonban azokat az alapvető ellenőrzési feladatokat elláthatja, amelyek elégségesek jogsértés esetén a feljelentés elkészítéséhez, így halgazdálkodási hatósági eljárás kezdeményezéséhez. A társadalmi halór jogosult tehát:

- a halfogásra jogosító okmányok ellenőrzésére és azok átvételére,
- halászati, horgászati jogsértés gyanúja esetén a halfogásra jogosító okmányok visszatartására a halászati őrnek történő átadásáig, illetve bűncselekmény vagy szabálysértés gyanúja esetén a halfogásra jogosító okmányok visszatartására a halászati őr vagy a rendőrség megérkezéséig,
- a kifogott hal fajának, méretének, tömegének ellenőrzésére, valamint halászati, horgászati jogsértés gyanúja esetén
 - a hal visszatartására a halászati őr megérkezéséig vagy
 - a hal visszaengedésére.
- A társadalmi halór jogosult a fentiekben felsorolt intézkedések keretében a halfogásra jogosító okmányokban foglalt személyes adatok kezelésére az intézkedése alapján indult eljárás megindításáig.

A társadalmi halór a 3.3.3. fejezetben ismertetettek szerint köteles a szolgálati naplóját vezetni.

3.6 . Halgazdálkodási vízterületek őrzése

A halgazdálkodási vízterületek őrzése a halászati örök mellett társadalmi halórökkel is megvalósítható az alábbiak szerint.

Minden 10 hektárnál nagyobb, de 50 hektárnál kisebb nyilvántartott vízfelületű halgazdálkodási vízterületen a jogosult köteles legalább 5 fő társadalmi halór megbízásával vagy 1 fő halászati ör foglalkoztatásával vagy megbízásával eleget tenni a Hhvtv. szerinti kötelezettségeinek.

Halászati ör több jogosult általi közös foglalkoztatása a halgazdálkodási hatóság megbízásával, engedélyével lehetséges.

Ha az ugyanazon halgazdálkodásra jogosult által hasznosított, nyilvántartott halgazdálkodási vízterület vagy vízterületek együttes mérete az 50 hektárt meghaladja, a halgazdálkodásra jogosult az alábbiak szerint köteles halászati ör alkalmazására:

- 50–100 hektár területű halgazdálkodási vízterületen legalább 2 fő,
- 100–2000 hektár területű halgazdálkodási vízterületen legalább 4 fő,
- 2000–4000 hektár területű halgazdálkodási vízterületen legalább 6 fő,
- 4000–6000 hektár területű halgazdálkodási vízterületen legalább 8 fő,
- minden 6000 hektár feletti halgazdálkodási vízterületen legalább 10 fő.

4. A GYAKORLATI VÉGREHAJTÁST SZOLGÁLÓ ESZKÖZÖK ISMERTETÉSE

A halászati őrnök szolgálata során bizonyos helyzetekben, például ha jogellenes cselekményt tapasztal, intézkedési kötelezettsége van. Az intézkedés folyamatának általános szabályai vannak, amelyeket a halászati őrnök be kell tartania.

4.1. Halászati őri kötelezettség

4.1.1. Működési terület

A halászati őrnök működési területe az őt foglalkoztató halgazdálkodásra jogosult, a halgazdálkodási hatóság által nyilvántartásba vett halgazdálkodási vízterületre terjed ki.

A halászati őrnök egyéb halgazdálkodási vízterületeken is és halastavon is igénybe vehető. Halászati őrnököt több jogosult közösen is foglalkoztathat, illetőleg a halászati őrnök feladataival mezei őrszolgálat is megbízható.

A halászati őrnök jogosult a működési területén kívüli *nem nyilvántartott* halgazdálkodási vízterületen is eljárni.

Előfordul olyan eset, amikor a halászati őrnök intézkedését eredményesen csak egy másik működési területen tudja befejezni (pl. abban az esetben, ha az elkövetőt az adott folyó olyan szakaszán sikerül feltartóztatni egy üldözés végén, amelyet már nem a halászati őrnök megbírója a halgazdálkodásra jogosult). Erre a halászati őrnök jelvénye felmutatásával lehetősége van, de ilyenkor értesíteni kell az adott nyilvántartott halgazdálkodási vízterület halgazdálkodásra jogosultját.

4.1.2. A halászati őrnök intézkedési kötelezettsége

A halászati őrnök működési területén jogsértő cselekmény tapasztalásakor köteles a jogszabályokban biztosított és meghatározott eljárást lefolytatni. Jogsértés észlelésekor nem mérlegelheti az intézkedés megkezdését, csak azt, hogy azt milyen módon hajtsa végre. Abban az esetben, ha a halászati őrnök rosszul lesz, célszerű az intézkedés megkezdésének felfüggesztése. Ha azonban a halászati őrnök önhibájából került olyan állapotba, ami képtelenné teszi az intézkedésre, akkor vállalnia kell az intézkedés elmulasztásának jogi következményeit.

4.2. Az intézkedés folyamata

4.2.1. A halászati őr intézkedései

Feladatteljesítéséből következően a halászati őr a 3.3.2. fejezetben már tárgyalt intézkedések megtételére jogosult.

Mivel az intézkedések sok esetben konfliktushelyzetet teremtenek, a halászati őrnek az intézkedés problémamentes végrehajtása végett az alábbiakra kell különösen tekintettel lennie:

- szabályszerű, tiszta, rendezett egyenruha,
- a vonatkozó jogszabályok, és az idevonatkozó szakmai előírások kitűnő ismerete és betartása,
- magatartása, viselkedése legyen határozott és udvarias, mellőzni kell az agresszív fellépést,
- kerülje az olyan szituációkat, amelyek veszekedéssé, vitatkozássá, dulakodássá vezethetnek,
- ne üljön fel provokációnak, nyugalmát minden esetben őrizze meg,
- az esetlegesen őt ért sérelmekért ne az intézkedés során vegyen elégtételt,
- az intézkedés alá vont személy esetleges kérdéseire határozottan, a tényekre szorítkozva válaszoljon,
- a használt kifejezések nem lehetnek sértőek az intézkedés alá vont számára, az intézkedés jogszerűségét nem a hangerő biztosítja.

A fentiekben felsorolt íratlan viselkedési szabályok betartása ellenére azonban a halászati őrnek fel kell készülnie jogtalan támadásra és annak elhárítására.

4.2.1.1. Személyek igazoltatása

A halászati őr működési területén végzett ellenőrzése során az eljárás alá vont személyt felszólíthatja:

- személyazonosságának igazolására,
- halfogásra jogosító okmányainak, és a fogási naplónak átadására
- jogellenes cselekmény abbahagyására,
- terület elhagyására.

Az igazoltatás végrehajtásának mozzanatai:

- fel kell mérni az intézkedés helyszínét, az esetleges menekülési útvonalakat, terepviszonyokat,
- fel kell mérni az intézkedés alá vonni kívánt személy:
 - megjelenését (ruházat, kinézet stb.),
 - fizikai erőnlétét,
 - a nála lévő támadásra alkalmas eszközöket,
- a napszaknak megfelelő köszönés után közölni az igazoltatás konkrét okát,

- személyazonosság igazolására való felszólítás – ekkor érdemes a megfelelő távolság tartása az esetleges jogtalan támadás mielőbbi felismerése végett,
- az okmányokat kinyújtott karral kell átvenni, majd utána biztonságos távolságra vissza kell lépni, ha véletlenül az okmány leesik, azt az igazoltatottal kell felvetetni,
- ha az igazoltatás alá vont közelít, fel kell szólítani az eredeti helyén való maradásra,
- az adatok rögzítése során az igazoltatottat figyelemmel kell kísérni, majd utána az átvételek ismertett mozdulattal az okmányt vissza kell adni,
- jogsértő cselekmény esetén az eljárás alá vontat fel kell szólítani jogsértő cselekményének abbahagyására és a terület elhagyására – közölni kell vele, hogy ellenkező esetben milyen intézkedéseket fog foganatosítani,
- közölni kell a cselekmény milyen egyéb intézkedéseket von maga után (pl. feljelentés),
- ha az igazoltatás után intézkedésre nem kerül sor, abban az esetben meg kell köszönni a türelmet, és el kell köszönni,
- az eljárás alá vont kérésére meg kell adni az intézkedő halászati őr nevét, munkáltatójának elérhetőségét.

4.2.1.2. Csomag- és jármű átvizsgálásának szabályai

A halászati őr minden olyan járművet, amelyről alaposan feltételezhető, hogy azon a működési területről származó, jogellenesen szerzett zsákmány, illegálisan használt halászati vagy horgászati eszköz van, köteles feltartóztatni és annak utasait igazoltatni.

Ha a feltartóztatás nem a jogszabályban előírtak szerint történt, akkor a feltartóztatást végző követ el jogellenes cselekményt!

A feltartóztatás során az alábbiakra kell figyelemmel lenni:

- csak a törvényben meghatározott esetekben jogszerű,
- csak addig tarthat, amíg az intézkedés szükségessé teszi,
- a csomag vagy jármű átvizsgálását mindig az igazoltatásnak kell megelőznie,
- valós vagy vélt sérelmek megtorlására nem alkalmazható.

A csomagátvizsgálás során az alábbiakat kell betartani:

- közölni kell a csomag átvizsgálás okát,
- fel kell hívni az ellenőrzöttet az esetleges jogkövetkezményekre,
- fel kell kérni az ellenőrzés alá vontat a csomagjának (táska, hátizsák) tartalmának kipakolására, mert a halászati őr a csomagba nem nyúlhat bele, abból semmit nem vehet ki,
- kedvezőtlen időjárás esetén az ellenőrzést olyan helyen kell végrehajtani, ami biztosítja a csomag tartalmának sértetlenségét.

A gépjármű átvizsgálásának feltételei:

- a megállítást helyét körültekintően kell megválasztani (útkereszteződésben, beláthatatlan kanyarban NE!),

- a megállítást egyértelmű karmozdulatokkal, ha a látási viszonyok indokolják, akkor lámpával kell jelezni,
- megállítás előtt – amennyiben lehetőség van rá – a rendszámot megállapítani és feljegyezni szükséges,
- megállítás után a gépjármű vezetőjét fel kell kérni a motor leállítására, és fel kell szólítani a kiszállásra,
- az igazoltatás során alkalmazottak szerint el kell kérni a szükséges okmányokat,
- személygépkocsi esetén a csomagtartót ki kell nyitítani, és a csomagellenőrzéskor eljártak szerint át kell azt vizsgálni.

4.2.1.3. Kikérdezés

A halásznapi őr intézkedése során azért, hogy a jogsértő cselekményeket kiszűrje, kérdéseket tesz fel igazoltatás során. A kikérdezésre nagy gondot kell fordítani, hiszen jó kérdésekkel fontos információk kerülhetnek elő.

A kérdések feltevésekor a halásznapi őrnek figyelembe kell vennie az alábbiakat:

- nem használhat sértő, durva hangnemet,
- a kérdéseknek egyértelműeknek és határozottaknak kell lenniük,
- szükség esetén a kérdéseket meg kell erősíteni,
- a kérdéseket úgy érdemes feltenni, hogy abból a lehető legtöbb információt lehessen nyerni (nyílt, megválaszolható kérdések, melyekre kifejtős válaszokat lehet csak adni),
- az érthetetlen válaszokat tisztázni kell, de figyelemmel kell lenni az igazoltatott lelki állapotára és pillanatnyi zavarára.

Ha kérdések során a halásznapi őr arra az álláspontra jut, hogy az ellenőrzés alá vont személy jogsértő cselekményt követett el, úgy köteles az eljárás alá vont személy ellen a feljelentést megtenni.

4.2.1.4. Előállítás

Az előállításra a halásznapi őrnek akkor van lehetősége, ha közszolgálati vagy közalkalmazotti jogviszonyban áll, a munkáltató a rendőrséggel együttműködési megállapodást kötött, és az igazoltatás során bizonyosságot nyert a jogellenes cselekmény. Az előállítás során az alábbiakra kell figyelemmel lenni:

- csak a törvényben meghatározott esetekben és bizonyos feltételek fennállása esetén lehetséges,
- az előállítandó személlyel közölni kell az előállítás okát, és fel kell szólítani, hogy önként tegyen eleget az előállításnak,
- fel kell hívni a figyelmet arra, hogy ellenállás esetén kényszerítő eszköz alkalmazására kerül sor,
- az előállítást a lehető legrövidebb úton és időn belül, a lehető legbiztonságosabb úton kell végrehajtani,

- fokozottan kell figyelni az esetleges ellenállásra, számítani kell szökésre, támadásra, ezért a halászati őrnek megfelelő távolságban kell kísérni az illető személyt,
- előállításkor segítség kérhető más személytől, de ennek polgári személy nem köteles eleget tenni,
- gépjármű használata nem célszerű, ha azt a halászati őrnek kell vezetnie,
- az előállítást az emberi méltóság megsértése nélkül kell végrehajtani.

4.2.1.5. Tárgyi bizonyítékok elvétele

A jogellenes cselekményt elkövető tettenérése esetén a halászati őr jogosult a jogellenesen megszerzett halat, egyéb hasznos víziállatot stb., az elkövetéshez használt eszközt átvételi elismervény ellenében elvenni, és azt a halgazdálkodási vagy rendőrhatalóságnak átadni. Tárgyi bizonyíték elvételének tehát elsődleges feltétele a tettenérés.

Tárgyi bizonyítékoknak minősülnek azok az eszközök, amelyek jogellenes cselekménnyel kapcsolatba hozhatóak vagy az elkövetés nyomait hordozzák. Ilyenek lehetnek orvhorgászat, orvhalászat esetén az elkövetőtől elvett horgászbot, halászháló, elektromos halászgép stb. Ezek az eszközök felhasználhatók a bizonyítási eljárás során.

Ha a tárgyi bizonyítékok méretüknél és jellegüknél fogva nem adhatóak le közvetlenül a hatóságoknál, akkor gondoskodni kell azok őrzéséről, a helyszín biztosításáról, és egyidejűleg értesíteni kell a rendőri szervet.

4.2.1.6. Írásos jelentés készítése az intézkedésről

A halászati őr hatáskörébe tartozó jogellenes cselekmény felderítésekor írásos feljelentést köteles készíteni. Az írásos jelentésnek tartalmaznia kell:

- halászati őr neve, beosztása
- a jogsértést elkövető személy:
 - neve,
 - személyi adatai:
 - születési hely, idő,
 - anyja neve (leánykori neve),
 - lakcíme,
 - személyi igazolvány száma,
- a jogsértés elkövetésének:
 - időpontja (év, hónap, nap, óra, perc),
 - helye (amilyen részletességgel csak lehet),
- a jogsértés elkövetésének pontos leírása, a gyanúsított magatartása,
- a lefoglalt eszközök, és azok részletes (gyártmány, típus stb.) leírása,
- tanúk neve, és azok személyi adatai,
- feljelentés elkészítésének helye ideje,
- az intézkedő halászati őr aláírása.

4.2.1.7. Kényszerítő eszközök alkalmazásának feltételei és szabályai

A halászati őr jogszerű intézkedése során az ellenszegülő személlyel szemben intézkedés kikényszerítése céljából könnygázszerű palackot és testi kényszert, kizárólag önvédelemből rendőrbotot, szolgálati kutyát, illetőleg az előállításnak ellenszegülő személlyel szemben bilincset alkalmazhat.

A halászati őr a testi kényszer alkalmazásán kívül **a fentebb felsorolt kényszerítő és önvédelmi eszközöket csak akkor alkalmazhatja, ha közszolgálati vagy közalkalmazotti jogviszonyban áll, és a munkáltató a rendőrséggel együttműködési megállapodást kötött.**

A kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell.

A kényszerítő eszköz alkalmazása esetén

- kerülni kell az emberi élet kioltását, a sérülés okozását,
- az intézkedés során megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani,
- szükség esetén gondoskodni kell arról, hogy a sérültet orvos elláthassa.

A kényszerítő eszköz alkalmazásának okát, idejét és helyét a szolgálati naplójába be kell jegyezni.

A kényszerítő eszköz használatáról és a személyes szabadságot korlátozó intézkedéséről a munkáltatónak haladéktalanul részletes írásbeli jelentést kell tenni. A kényszerítő eszköz használatának és a személyes szabadságot korlátozó intézkedésének jogszerűségét a munkáltató vizsgálja ki.

A kényszerítő eszköz használatával és a személyes szabadságot korlátozó intézkedéssel kapcsolatban a rendőrségnél lehet panaszt tenni a tudomásszerzéstől számított 8 napon belül, de legkésőbb a kényszerítő intézkedés alkalmazásának időpontjától számított három hónapon belül. A halászati őr kényszerítő eszköz használatának és a személyes szabadságot korlátozó intézkedésének jogszerűségét panasz esetén a munkáltató működési helye szerint illetékes rendőrkapitányság vizsgálja ki a közigazgatási eljárás általános szabályai szerint.

E vizsgálatnak a jelentés lesz az alapirata és egyben egyik bizonyíték annak eldöntéséhez, hogy a halászati őr jogszerűen intézkedett-e.

4.2.1.7.1. A testi kényszer alkalmazásának szabályai

- alkalmazása nem lehet öncélú,
- az intézkedés alá vont személyt figyelmeztetni kell a testi kényszer alkalmazásának lehetőségére,
- a testi kényszernek hatásosnak kell lennie,
- csak addig alkalmazható, amíg az ellenszegülés tart,
- csak olyan mértékű lehet, amely alkalmas az ellenszegülés megtörésére,
- kerülni kell a sérülés okozását,
- sérülés esetén segítséget kell nyújtani.

4.2.1.7.2. Könnygázcsoport palack alkalmazása

A halászati őr feladatának ellátása során a könnygázcsoport palackot az erre rendszeresített tokban viseli. A palackot nyilvános helyen őrizetlenül hagyni vagy idegen személy őrizetére bízni tilos.

Használata csak akkor jogszerű, amikor a testi kényszer alkalmazásának feltételei fennállnak, de annak alkalmazása nem jogszerű, mert pl. sérülést okozhat vagy nem vezet eredményre. A könnygázcsoport alkalmazását meg kell előznie az erre vonatkozó figyelmeztetésnek. Előzetes figyelmeztetés nélkül a könnygázcsoport palack csak akkor alkalmazható, ha a késelem a halászati őr életét, testi épségét veszélyeztetné. Ezt követően is a lehető legkisebb sérelmet okozó módon kell alkalmazni, és ha az a célját elérte, további alkalmazásának nincs helye. Könnygázcsoport palack nem alkalmazható szemmel láthatóan kiskorú, súlyos beteg vagy fogyatékos személlyel, illetve terhes nővel szemben.

A kényszerítő eszközök és a személyes szabadságot korlátozó intézkedések megtétele utáni részletes jelentésnek tartalmaznia kell:

- a kényszerítő eszköz alkalmazásának:
 - időpontját, helyét és, hogy
- kivel szemben került alkalmazásra a leírásnak tartalmaznia kell, hogy figyelmeztetés történt-e a kényszerítő eszköz alkalmazása előtt, ha nem, az miért maradt el,
- történt-e sérülés, ha igen, milyen fokú,
- a sérülés esetén sor került-e orvosi ellátásra, ha igen, hol és ki látta el,
- tanúk adatai,
- egyéb észrevételek, megjegyzések.

Itt szükséges megjegyezni, hogy a halászati őr – jogszabályban meghatározott közegészségügyi okból, a légitözlekedés biztonsága, valamint az okszerű mezőgazdasági termelés biztosítása érdekében meghatározott állatok riasztása, elejtése, gyérítése, és állományának szabályozása érdekében – sörétes lőfegyvert tarthat magánál abban az esetben, ha az erre feljogosító okmányokkal rendelkezik.

4.2.1.8. Az idegenek működési területen való tartózkodása

Idegen személyek nem csak jogsértési céllal vagy bűncselekmény elkövetésének szándékával tartózkodhatnak a működési területen. A halászati őrnök szolgálata teljesítésekor, ha működési területe, pl. idegenforgalmi szempontból jelentős területen helyezkedik el, tájékozódni szükséges a kirándulókról, illetve a táborozni kívánókról.

4.2.1.9. Intézkedés bűncselekmény észlelésekor, a helyszín biztosítása

Abban az esetben, ha a halászati őr bűncselekmény (állatkínzás, nagyértékű lopás) elkövetésén tetten ér valakit, úgy értesíteni kell a területileg illetékes rendőri szervet. Ha a rendőrhatalom értesítése technikailag kivitelezhetetlen (nincs télerő, nincs kéznél telefon stb.), akkor meg kell kérni valakit erre (pl. halórtárs).

A bejelentésnek tartalmaznia kell:

- bejelentő halászati őr nevét,
- cselekmény rövid leírását,
- elkövetés színhelyének lehető legpontosabb leírását, elérési lehetőségeit,
- az elkövető menekülési irányát, módját (személygépkocsi, kerékpár stb.),
- elkövetők számát,
- elkövetők lehető legpontosabb személyleírását,
 - neme,
 - ruházata,
 - külső megjelenése,
 - nála lévő tárgyak stb.
- helyszínen hátrahagyott nyomokat, tárgyi eszközöket.

A rendőrhatóságok kiérkezéséig a halászati őrnek biztosítani kell az elkövetés helyszínét, mely során a legfontosabb teendők:

- az illetéktelen személyek távoltartása,
- a bűncselekmény helyszínének változatlanul hagyása, állapotának fenntartása.

Amennyiben emberélet forog veszélyben vagy az életveszély elhárítása a cél, a halászati őrnek kötelessége megtenni a szükséges lépéseket, de ügyelni kell arra, hogy ez a helyszín lehető legkisebb változtatásával járjon.

Ha haláleset történt, és a forgalom elterelése nem megoldható, úgy gondoskodni szükséges a holttest letakarásáról.

Abban az esetben, ha a halászati őr rendelkezik a helyszínen fényképezőgéppel az esemény pontosabb bizonyítása érdekében fényképfelvételeket is készíthet. Ilyenkor figyelni kell arra, hogy a készített kép a lehető legtöbb információt tartalmazza (az elkövető pontosan felismerhető legyen, a fotó lehetőleg jól azonosítható tereptárgyakat is tartalmazzon stb.).

4.2.1.10. Intézkedés rendkívüli esemény, és talált tárgyak esetén

Rendkívüli események

Rendkívüli események közé azokat az eseményeket soroljuk, amelyek a szokásoktól eltérőek, pl. közművek rongálása, természeti csapások, tűz stb.

Ezekben az esetekben az alábbi kötelezettségekkel bír a halászati őr:

- elsősorban az élet- és vagyonmentés a legfőbb cél, szükség esetén orvosi segítség kérése,
- további károsodás veszélyének megszüntetése,
- ha lehetőség van rá, a rendkívüli eseményt meg kell szüntetni, szükség esetén segítséget hívni,
- illetékes hatóságok értesítése (ÁNTSZ, rendőrség, tűzoltóság stb.),

- jelentés készítése.

Talált tárgyak

A halászati őr köteles a talált dolgot a találástól számított 8 nap alatt a dolog elvesztőjének, tulajdonosának átadni, vagy a találás helye szerinti jegyzőnek eljuttatni. A talált tárgyak átadásáról jegyzőkönyv készül, mely tartalmazza a találó adatait, a talált tárgy pontos leírását, esetleg gyártási számát, valamint a találás körülményeit.

Vannak olyan esetek, amikor a talált tárgyak jellegüknél fogva, illetve biztonságtechnikai okokból más intézkedést igényelnek, ilyenek a robbanótestek, sugárzó vagy mérgező anyagok, illetve a bűncselekménnyel összefüggésbe hozható tárgyak (fegyverek, egyéb eszközök).

Robbanótest

Ha a halászati őr bármely robbanóanyagot, robbanószerkezetet, mint például lőszer, bomba, akna, gránát (továbbiakban robbanótest) talál, vagy ilyenek hollétéről tudomást szerez, haladéktalanul köteles azt bejelenteni a legközelebbi igazgatási vagy rendőri szervnek. Különösen sürgős esetben közvetlenül a Magyar Honvédségnek.

A talált robbanótest hatástalanítása, elszállítása és megsemmisítése a tüzserész járőr feladata. Más személynek a robbanótesthez hozzányúlni vagy azt helyéről elmozdítani tilos.

A robbanótestet találó személy a bejelentés megtétele előtt köteles a helyszínen rendelkezésre álló eszközzel szembetűnően megjelölni a robbanótest helyét, ha lehetséges úgy, hogy ezzel a robbanásveszélyre is felhívja a figyelmet.

A bejelentésnek tartalmaznia kell:

- bejelentő neve, címe,
- megtalálás pontos helye, különös tekintettel arra, hogy a robbanótest lakott területen vagy azon kívül van.
- helyszín leírása, megközelíthetőségének lehetőségei,
- van-e emberélet vagy vagyontárgy veszélyben,
- az esetleges intézkedések rövid leírása (bejelentés, őrzés szükségessége stb.).

Sugárzó vagy mérgező anyag

Sugárzó vagy mérgező anyag találásakor a halászati őrnek ugyanazokat az intézkedéseket kell megtennie, mint a robbanóanyag esetében, azzal a különbséggel, hogy a polgári védelem, katasztrófavédelem, illetőleg az ÁNTSZ illetékes szerveit is értesíteni kell.

Bűncselekménnyel összefüggésbe hozható tárgyak

Nehéz megítélni, hogy az adott tárgy milyen összefüggésben van egy esetleges bűncselekménnyel, de a talált fegyvert mindenképpen így kell kezelni. A talált lőfegyvert

minden esetben be kell szolgáltatni a rendőrhatalóságnak. A megtalált fegyver megközelítésénél ügyelni kell arra, hogy a körülötte található nyomok (pl. lábnyomok) ne sérüljenek, így hasonlóképpen kell ügyelni az ujjlenyomatokra is. A talált lőfegyvert ezért úgy kell megfogni, hogy az ujjlenyomatok ne sérüljenek, ezért kesztyűt vagy szövetdarabot kell használni megfogásukkor.

5. TÁRSADALMI KÖRNYEZET, PSZICHOLÓGIAI ISMERETEK

Az intézkedések során alkalmazott szabályokat, törvényi előírásokat meg lehet és meg is kell tanulni, de azokat a halászati őr csak akkor tudja megfelelően alkalmazni, ha tudja, hogy a másik emberben időközben éppen mi zajlik le.

5.1. Pszichológia fogalma

A „pszichológia” elnevezés a görög psyche (lélek) és logos (tudomány) szavakból származik. Tárgyát pedig úgy tudnánk meghatározni, hogy a pszichológia a lelki jelenségekkel foglalkozó tudomány. A viselkedés leírásával, megértésével, befolyásolásával foglakozik.

Ahhoz, hogy a pszichológiai ismereteket alkalmazni tudjuk, meg kell ismerkedni néhány alapfogalommal.

- a **viselkedés** azoknak az összessége, amelyeket az ember tesz vagy mond. Az ember először észleli a másik személyt, majd megfigyeli, hogyan cselekszik és mit mond. Ebből le tudja szűrni, hogy a másik személynek mi lehet a szándéka, milyennek szeretné beállítani magát. Például, ha a halászati őr tetten ér egy orvhorgászt, akkor a halászati őr viselkedésével (határozott lépésekkel, kihúzott háttal közeledik) igyekszik láthatóvá tenni magát, míg a rapsic összehúzza magát és keresi a menekülési útvonalakat.
- az **észlelés** során már egy kifinomultabb képet alkotunk az észlelt személyről, kialakul bennünk egy benyomás az illetőről, ami alapján valamilyen kategóriába helyezük. Ez befolyásolja a későbbiek során a személlyel szemben tanúsított viselkedést is. Az észlelés módja személyre szabott. A halászati őr a gyanús jelek észlelésére van beállítva, míg a jogsértő ember a hatóság embereinek észlelésére koncentrálna. Egy másik személy észlelésekor az első információ az illető neme, majd utána fizikai megjelenése, öltözködése.

5.1.1. Címkézés

Hibás érvelés a gondolatmenetben az előítéletek megerősítése. Ahelyett, hogy érdemben cáfolnánk az ellenőrzött személy valótlannak vélt állítását, érveit, a hallgatóság ítéletalkotását valamilyen előítélettel akarjuk befolyásolni. A címkézés során kategorizálunk, mely nem ad objektív képet az adott személyről, pl. egy jól öltözött emberről nehezebben tudjuk elképzelni, hogy lopott, mint egy ágrólszakadt személyről, holott sokszor olyan valaki követ el jogsértést, akiről nem is gondolnánk.

A halászati őr munkája során sohasem szabad, hogy az előítéletei vezéreljék, hanem a tények és a körülmények objektív mérlegelése alapján kell cselekednie.

5.1.2. Viselkedés

A viselkedés az ember pillanatnyi fizikai és érzelmi állapotának észlelhető megjelenése. Két szinten jelenik meg. Az egyik szint az, amit az ember mond és tesz. A másik szint pedig a testbeszédben (testtartás, gesztikuláció) jelenik meg.

5.1.2.1. Kapcsolatba lépés

Kapcsolatba lépéskor egy adott személy a másik reakciója alapján módosíthatja a viselkedését, és tudni akarja, hogy sikerült-e a szándékainak megfelelően viselkedni. Ahhoz, hogy ez kiderüljön, a másik személy visszajelzésére van szükség. Ha például a mondandónk közben a másik személy bólogat és elégedetten mosolyog, akkor az az érzésünk, hogy tetszik neki, amit mondunk. Fordított esetben, közömbös arckifejezésnél viszont az a benyomásunk támad, hogy a hallgató fél számára érdektelen, amit mondunk, és nem kívánjuk folytatni a kommunikációt. A halásznapi ör szolgálata során találkozhat olyan esettel, amikor a tetten ért személy megpróbál úgy viselkedni, mintha mi sem történt volna, mosolyog, szívélyesen kezd el diskurálni, azonban amikor a halásznapi ör erre komoran reagál és felveszi a hivatalos stílust, a jogsértő személy reakciója is megváltozik, és elkomolyodik.

5.1.2.2. Visszajelzés

Két ember között a kapcsolat akkor kétoldalú, ha a visszajelzések folyamatosak. A visszajelzések történhetnek szóban (a másik mondandójára adott válaszok), megjelenhetnek cselekvésben (testbeszéd), illetve metakommunikatív eszközökben (bólogatás, mosolygás). Például, ha a halásznapi ör olyasvalakit igazoltat, aki nyilvánvalóan jogsértést követett el, akkor annak visszajelzései árulkodóak lehetnek. Ilyen jelek a zavart beszéd, a szemkontaktus kerülése vagy árulkodó kézmozdulatok (orrvakarás, fejkavarás).

5.1.2.3. Viselkedési stílusok

Domináns (D) stílus:

Alapvetően feladatközpontú, extravertált. Viselkedése közvetlen és független. Az ilyen ember célratörő, eredményorientált, domináns, versengő, gyorsan dönt, kezdeményező, merész, határozott és tetterős.

Befolyásoló (I) stílus:

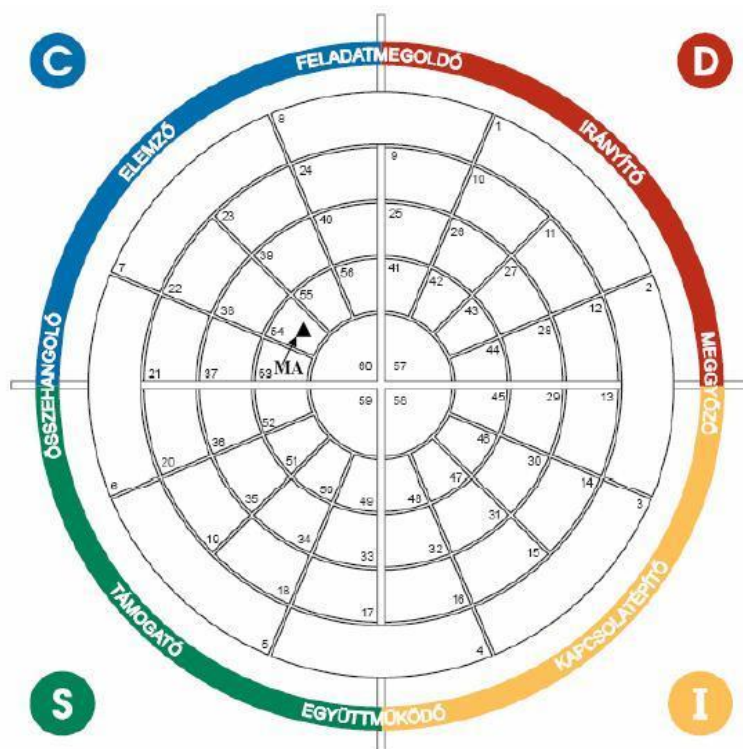
Emberközpontú és extravertált, az emberekhez bizalommal közeledik. Viselkedése nyílt és közvetlen. Az ilyen típusú ember önbizalommal teli, meggyőző, lelkes, derűlátó, népszerű, társaságkedvelő, elfogulatlan, optimista.

Kitartó (S) stílus:

Emberközpontú és introvertált, igazi csapatjátékos. Viselkedésére a lassú tempó és a megnyugtató stílus jellemző. Az ilyen ember kedves, türelmes, jó hallgatóság, higgadt, őszinte, megértő. Számára a szoros emberi kapcsolatok az igazán fontosak.

Szabálykövető (C) stílus:

Feladatközpontú és introvertált. Viselkedése önálló és módszeres. Számára a feladat az, ami igazán fontos. Az ilyen ember pontos, elemző, lelkiismeretes, magas normákkal rendelkező, óvatos, precíz, tényfeltáró, diplomatikus.

1. kép: (Forrás: II.)

A személy viselkedési stílusa a fenti grafikus ábrázolással is szemléltethető (1. kép). Az ábrázolásban megjelenik a személy természetes stílusa (•), tehát az, amely szerint természeténél fogva viselkedik, másrészt pedig a felvett stílusa (*), az a mód, ahogyan az egyén a környezetre reagál, amilyen viselkedést szükségesnek érez ahhoz, az adott munkakörében sikeres legyen (stressz-profil).

A stílus erősen hat az emberi kapcsolatok jellegére, ezért például az alapvetően domináns beállítottságú embernek felvett stílusában más jegyeket is kell hordoznia, mert különben állandóan konfliktusokba fog keveredni, és így szolgálatát nem tudja majd megfelelően ellátni, egy alapvetően emberközpontú halászlátos étel pedig fel kell vennie munkája során a domináns stílusra jellemző tulajdonságokat is, hogy a jogsértőkkel szemben határozottabban tudjon fellépni.

5.2. Magatartás az intézkedés során

Az intézkedés kapcsolatba lépést jelent az intézkedés alá vont személlyel. Az intézkedés során vannak írott és íratlan szabályok, melyeket be kell tartani. Ezek áthágása indulatokat, nem várt reakciókat válthat ki.

5.2.1. Cél és felelősség

A halászati őrnök tisztában kell lennie azzal, hogy az intézkedést milyen célból fogja kezdeményezni. Más a cél, ha egy kiránduló csoportnak kell információt adnia a turistautakról, és más a cél, ha figyelmeztetni kell őket, hogy az általuk választott úton vagy árvízvédelmi töltésen magánszemélyek nem közlekedhetnek. Az első esetben nem muszáj a halászati őr által adott információt elfogadni, de a második esetben kötelező engedelmessé válni a halászati őr felszólításának.

5.2.2. Szerep

Meghatározott helyzetekben meghatározott módon kell viselkedni, a halászati őr, úgymond a kialakult helyzethez alakítja a szerepét. Hiteles embernek az tűnik mások szemében, aki pontosan tudja, hogy adott szituációban hogyan kell viselkedni.

A halászati őrnök intézkedés során a személyes véleménynyilvánítást mellőzni kell, hiszen ő a törvényt képviseli. Hangnemének hivatalosnak kell lennie, de nem lehet sértő vagy fölényes, esetleg megalázó. Ismeretleneket nem tegezhet le, még akkor sem, ha fiatalok, mert ezzel ellenállást válthat ki.

A halászati őrnök ügyelnie kell arra, hogy hivatalos szerepéből ne tudják kizökkenteni, mert konfliktushelyzetben a tetten ért személy könnyen a halászati őr fölé kerekedhet. A nyugalom megőrzése érdekében mindig fontos a határozott, tárgyilagos stílus. Ha azt látja a számonkért, hogy a halászati őr nem lehet kibillenteni szerepéből, akkor valószínűleg más taktikához fog folyamodni. Ekkor előfordulhat, hogy tagadja tettét, vagy annak megtörténtét máshogy próbálja beállítani. A halászati őrnök ilyenkor feladata felhívni az érintett figyelmét az együttműködés megtagadásának következményeire. Sok esetben azonban a jogsértést elkövető személy újabb alkudozásba kezd. Ekkor megint fel kell hívni a figyelmet arra, hogy az együttműködés ismételt megtagadása súlyosbító tényező. Végző esetben fel kell készülni a megvesztegetési kísérletre, illetve ha ez sem jár eredménnyel, a könyörgésre. Ilyenkor mindig az a helyes, hogy a halászati őr a pozíciójára és az abból következő – mérlegelést nem biztosító – eljárási kötelezettségére hivatkozik. Kifejezheti sajnálatát is, de ennél többet nem tanácsos mondani, mert az más mederbe terelheti az intézkedés folyamatát. A halászati őrnök tartózkodnia kell ilyenkor a személyes jellegű tanácsadástól, de felvilágosítást adhat, például a szükséges engedélyek beszerzéséről.

Törekedni kell arra, hogy a saját szerepét következetesen alakítsa, és azt rá tudja kényszeríteni – együttműködést kialakítva – a másik félre. Ha a másik fél minden akarata ellenére a halászati őr eltántoríthatatlanul képviseli a saját szerepét, akkor az érintettben tiszteletet fog kiváltani, és ellenállása gyengül.

5.2.3. Viselkedéskészlet

A halászati őrnek a szituációtól függően kell megválasztania a viselkedését. Másképp kell viselkedni egy többszörösen visszaeső rapsiccal, és másképpen egy megtévedt fiatalkorúval szemben.

5.2.4. Készségek, nehézségek

A halászati őrnek munkája során sokszor nagyon nehéz helyzetekkel is meg kell birkóznia. Szükséges számára a helyzet gyors felmérése és a döntéseinek gyors meghozatala. Tisztában kell lennie hatásköri korlátaival, személyes lehetőségeivel. Ezért bizonyos esetekben, például ha egy feltételezett bűnbándával találkozik, célszerűbb a rendőrség értesítése, hogy az a saját eszközeivel lépjen fel.

5.2.5. Nyelv és beszéd

Ügyelni kell a mondandó megfogalmazására. Törekedni kell a hivatalos stílusra, a beszédből nem tükröződhet személyes érzelem. Pontosan és tényszerűen kell fogalmazni. Kerülni kell „az úgy érzem”, „azt gondolom”, „azt szeretném” megfogalmazásokat.

A beszédet kísérő jelzések erősíthetik vagy gyengíthetik a mondanivalót. A bizonytalan fellépés veszélyeztetheti az igazoltatás komolyágát, a túl agresszív viselkedés pedig köztöködésnek tűnhet.

5.2.6. Helyzeti koncepció

A halászati őrnek pontosan ismernie kell azt, hogy mi minősül a Hhvtv. vagy a Vhr. megsértésének, mi szabálysértésnek, és mi bűncselekménynek. Tudnia kell, mikor milyen intézkedési formát kell alkalmazni. Az emberek szeretik önbecsülésüket megőrizni, magukat rendes, becsületes embernek beállítani. A halászati őrnek ezzel tisztában kell lennie és intézkedése során törekednie kell arra, hogy senkit ne alázzon meg.

6. AZ ÁGAZATI JOGSZABÁLYOK ISMERTETÉSE

Hazánkban a halászatnak évezredes hagyománya van, napjainkra azonban a halászati tevékenység egyre inkább háttérbe szorul, a horgászat az egyik legnagyobb hobbivá nőtte ki magát. Magyarországon több mint 420 000 ember vesz a kezébe horgászbotot, hogy pár órát, egy hétvégét vagy akár hosszabb időt is a vízparton töltsön.

A mezőgazdaság halgazdálkodási ágazatának jelentősége ezen jóval túlmutat a természetes és mesterséges vizek horgászati és halászati tevékenységén, hiszen az egyéb járulékos hasznon, mint például a foglalkoztatottság növelése, a különböző horgász cikkek forgalmazása, a kapcsolódó turisztikai bevételek, a szabadban töltött idő, valamint maga a halfogyasztás mint az egészséges életmód, éttrend része növelik a fontosságát.

Mindezek ellenére meglehetősen kevesen vannak tisztában a halfogás jogi szabályozásával, a halgazdálkodásban igazgatási szerepet betöltő szervekkel és azok tevékenységével.

Ahhoz, hogy ezt megértsük, elengedhetetlenül szükséges a halgazdálkodással összefüggő jogszabályok történelmi változásának rövid bemutatása.

A magyar halászat múltja népünk eredetéig, az őshazáig nyúlik vissza. A vogulokkal és osztjákokkal való együttélés idején a magyarság ismerte a rekesztő halászatot, valamint a hálók, a horgok kezdetleges formáit. A török, kaukázusi népek, az óoroszok és a Fekete-tenger melléki görög telepések révén a magyarság halászeszköz-készlete varsákkal, szigonyokkal, különböző hálókkal gyarapodott. Így török népek révén ismerte meg a kétágú szigonyt, a húzóhálók egyik formáját, amelynek használata már szervezett munkát igényelt. Évezredekken keresztül a nomadizáló pásztorok szezonális élelemszerző tevékenysége volt a halászat a magyarság körében.

A honfoglalás után a halászat fejlődéséhez hozzájárult hazánk halbősége, amelyet a középkori Európában az egyik leggazdagabbnak tartottak. A 900-as évek végétől, az államalapítás idejére azonban már tartósan letelepedett személyek voltak a halászok. Jelentős halász közösségek alakultak ki nagy folyóink mellett.

Az Árpád-házi királyok uralkodása idején jelentős vízterületek halászati joga összpontosult földbirtokosok, várispánok, főnemesek kezében is. Korai történelmünkben adataink vannak arról, hogy Szent István (997-1038) és az őt követő királyaink a kereszténység meghonosodásának idején és később is halban gazdag vizeket és halászati jogokat adományoztak az apátságoknak és a püspökségeknek. A XI-XII. századtól már királyi rendeletek szabályozták ezt a tevékenységet, Könyves Kálmán (1095-1116) a halászati jogot mint királyi privilégiumot (regálé) próbálta kezelni. Döntő változás II. András (1205-1235) uralkodása idején következett be, amikor a személyes – hűbéres – függésen alapuló földbirtoklás lassan magántulajdonná szilárdult.

Ezt követően a halászat királyi jog volt évszázadokon át. Ezt a jogot az uralkodó átruházta az apátságokra, a földesurakra. A középkori oklevelek gyakran említik az egyház, a királyi udvar szolgálatában álló halászokat, a mesterséges halastavakat. Az Árpád-korban jelentősek voltak halász közösségek. A jobbágyok gyakran csak meghatározott halfogó eszközzel dolgozhattak.

A XV. században Mátyás király (1458-1490) olasz mintára már haltároló medencéket építtetett a visegrádi királyi vár környékén. A XV. és XVI. században a halászati tevékenységhez szervesen kapcsolódó halkereskedelem művelői hazánkban a halárosok voltak. A halárosok közül egyesek csak keszégféléket, mások egyéb friss halat árusíthattak. Vizát és tokféléket – királyi pátens alapján – csak a mészárosok, és hentesek céhe árusíthattak. Önálló érdekvédelmi szervezeteket, halászcéheket a főhivatású halászok a XVI. sz. elején hozhattak először létre. A céhet artikulusai szabályozták a mesterségbeli magatartás, a tudás szintje, a halászat, a bérlet, a halárusítás és halkereskedelem kérdésében. A céhek – köztük a halászoké is – 1872-ben megszűntek.

A XVII. század feudális viszonyai közepette és a polgári társadalom kialakulásának kezdetén, amikor a halászat jogát a vizekkel, sőt magukkal a halászokkal együtt adományozta vagy elvette a királyi hatalom, sok ellentmondás és rendezetlenség jellemezte a magyar halászatot. Az egyházi és világi birtokosok a legértékesebb vizeket tilalmasnak nyilvánították. A másodrendű, de még jövedelmezően hasznosítható vizeket zsákmányrész ellenében jobbágyfalvak vagy jobbágyok vállalkozó közösségei halászták. Az értéktelen, külön jövedelmet nem ígérő kis vizeken szabad volt a halászat a jobbágyok számára. A valóságos bérlői jogviszony a XVIII. századtól lett igazán jellemző.

A XIX. század második felében hatalmas méreteket öltő folyamatszabályozási munkák hatására következett be a magyar halászat hanyatlása. A szabályozások kétségtelenül óriási fejlődést jelentettek a nemzetgazdaság számára, azonban természetes vizeink halgazdagságának lassú pusztulását is eredményezték.

A halászat ügyeit akkoriban a Földművelésügyi Minisztérium Földművelésügyi Osztálya intézte. Első halászati törvényünk, az 1888. XIX. t. c. 1889. május elsején lépett hatályba, ez a jogszabály a porosz halászati törvény rendelkezéseit adaptálta, halászati szempontból nyílt és zárt vizeket különböztetett meg. A törvény végrehajtása során felmerülő szakértői feladatokat az Országos Halászati Felügyelőség látta el.

Az első világháborút követően a tóépítkezések erőteljesen folytatódtak, nagy lendületet kapott a szikes területek halászati hasznosítása (a hatalmas hortobágyi halgazdaság tőegységeinek építése). A második világháború pusztításai után mindent újra kellett kezdeni.

A Földművelésügyi Minisztérium 1960-as évek elején hozott rendeleteinek értelmében a természetes vizek halászati joga az Államot illette meg, és annak gyakorlását a halászati bérlő, majd termelősövetkezeteknek adta bérbe. A halászati szakigazgatás feladatát néhány évvel később, 1967-ben a Földművelésügyi és az Élelmezésügyi Minisztérium fúziójából létrejött Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium (MÉM) vette át. Eleinte a MÉM-től független szervként működött az úgynevezett Országos Halászati Felügyelőség (OHF), amely a későbbiek során beolvadt a MÉM-be. Ezután a halászati feladatokat a MÉM halászati osztálya látta el.

A halászati szakigazgatást merőben új alapokra helyezte a halászatról és horgászatról szóló 1997. évi XLI. törvény.

A jogszabály megjelenését követően a Földművelésügyi Minisztérium Földművelésügyi Hivatalainak halászati felügyelői végezték a halászati szakigazgatás teendőit.

A halászati hatóság 2007. január elsejétől 2010. december 31-ig a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal keretei között látta el tevékenységét.

2012-ben elkezdődött az 1997. évi XLI. törvény és a végrehajtására kiadott 78/1997. (XI. 4.) FM rendelet felülvizsgálata, melynek eredményeként 2013. szeptember 1-jei dátummal hatályba lépett a halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény, majd 2014. január 1-jén a halgazdálkodás és a halvédelem egyes szabályainak megállapításáról szóló 133/2013. (XII. 29) VM rendelet.

Jelenleg a halgazdálkodási hatósági feladatok megoszlanak a 2016-ban létrejött megyeszékhely szerinti járási hivatal, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, valamint a Földművelésügyi Minisztérium között.

6.1. Halgazdálkodási igazgatás jogi háttere

A halászati örnekek tisztában kell lennie azokkal az ágazati jogszabályokkal, melyeket a munkája során igyekszik betartatni. Mielőtt rátérnénk az egyes jogszabályok ismertetésére, először a halgazdálkodás szakigazgatásának jelenlegi felépítését kell megismerni.

A Kormány halgazdálkodási hatóságként a halgazdálkodásért felelős minisztert (FM), a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalt, a Pest Megyei Kormányhivatalt és a megyeszékhely szerinti járási hivatalt jelöli ki.

Elsőfokú halgazdálkodási hatóságként – ha kormányrendelet eltérően nem rendelkezik – a halgazdálkodási vízterület medrének fekvése szerint illetékes megyeszékhely szerinti járási hivatal jár el a megyére kiterjedő illetékességi területen.

A Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala illetékessége területi halgazdálkodási hatóságként a fővárosra és Pest megye területére terjed ki.

A megyei kormányhivatalok, valamint a megyei kormányhivatalok járási hivatalainak halgazdálkodási, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok, továbbá a fővárosi és megyei kormányhivatalok járási (fővárosi kerületi) hivatalainak földügyi igazgatási feladat- és hatáskörének gyakorlásával összefüggésben az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 9. § f)–i) pontjában meghatározott, valamint a törvényességi és szakszerűségi ellenőrzési hatásköröket szakmai irányító miniszterként a földművelésügyi miniszter (a továbbiakban: miniszter) gyakorolja.

A földművelésügyi miniszter, a halgazdálkodási hatáskörben szakmai irányító jogkörei gyakorlásában – a földügyi igazgatás kivételével – a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal jogszabályban meghatározottak szerint közreműködik.

A földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet alapján a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal meghatározott hatáskörébe tartozó közigazgatási hatósági ügyekben a felügyeleti szervet megillető hatásköröket a miniszter gyakorolja.

A hivatalok hatáskörét megállapító jogszabályok a következők:

- a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet
- a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalról szóló 22/2012. (II. 29.) Kormányrendelet

A fenti hivatalok a következő főbb jogszabályok alapján látják el tevékenységüket:

- a halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény (Hhvtv.)
- a halgazdálkodás és a halvédelem egyes szabályainak megállapításáról szóló 133/2013. (XII. 29.) VM rendelet (Vhr.)
- a halgazdálkodási és a halvédelmi bírságról szóló 314/2014. (XII. 12.) Korm. rendelet, illetőleg kapcsolódó jogszabályként az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény.

6.1.1. Az egyes jogszabályok részletes bemutatása

A halgazdálkodási igazgatás alapjait a Hhvtv., valamint a Vhr. határozza meg. A következő fejezetben részletesen bemutatjuk a két jogszabály fontosabb rendelkezéseit, azok értelmezését és alkalmazását. Célunk, hogy a jogszabályt egységesen alkalmazzák az ágazat egyes területen dolgozók, valamint az, hogy a közigazgatási gyakorlattal nem rendelkezők is megérthessék a közigazgatási döntések jogi hátterét, illetve az, hogy a hatóság megoszthassa tapasztalatait a halászati ágazat egyéb területein dolgozó szakemberekkel. Továbbá kitérünk a kapcsolódó jogszabályok leglényegesebb pontjaira is.

Nem célunk ugyanakkor a törvény szóról szóra való értelmezése, ez nem is szükségszerű, hiszen a jogalkotó a törvény végrehajtására kiadott rendeletben részletesen szabályozta a felmerülő kérdéseket.

Vizsgáljuk meg tehát a halgazdálkodási igazgatás „alapkövének” tekinthető 2013. évi CII. törvényt, valamint a végrehajtásáról szóló 133/2013. (XII. 29.) VM rendeletet!

6.1.1.1. A halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény és a halgazdálkodás és a halvédelem egyes szabályainak megállapításáról szóló 133/2013. (XII. 29.) VM rendelet

E rész csak azokat a jogszabályi rendelkezéseket (mind a Hhvtv.-t, mind a Vhr.-t illetően) mutatja be, amelyeket a halászati örnek ismernie szükséges.

6.1.1.1.1. A törvény tárgya és hatálya

A jogalkotó az első paragrafusban kimondja, hogy mi a törvény pontos célja, milyen tevékenységet kíván vele szabályozni, illetve tárgyi és területi hatályait is kiköti.

A Hhvtv. 1. § (1) bekezdése értelmében „E törvény a halgazdálkodási jog gyakorlásának feltételeit, a Magyarország területén levő halgazdálkodási vízterületeken és azok partján, valamint a haltermelési létesítményekben folyó, a halgazdálkodással, a hal és élőhelyének védelmével összefüggő tevékenységeket, valamint az ezeket végző vagy befolyásoló személyek – különösen a halgazdálkodásra alkalmas vizek és vízilétesítmények üzemeltetői, valamint a halgazdálkodási vízterületet és partját egyéb jogcímen használók, a vízhasználók – jogait és kötelezettségeit, a halgazdálkodási igazgatással összefüggő feladat- és hatásköröket, továbbá a halak és haltermékek kereskedelmének feltételeit szabályozza.”

A Hhvtv. 1. § (3) bekezdése kimondja, hogy a természetvédelmi oltalom alatt álló hal és más hasznos víziállat esetében e törvény rendelkezéseit a természet védelméről szóló törvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

Mindezt azért lényeges kiemelni, mert a korábbi szabályozástól eltérően a törvény hatálya már kiterjed a hazánk területén található összes vízterületre. Régebben probléma volt az, hogy a jogszabályok megsértése során alkalmazandó szankciókat csak azokra az elkövetőkre lehetett alkalmazni, akiket az úgynevezett halászati vízterületek valamelyikén értek tetten. Azonban Magyarországon jelenleg nem csak olyan vizek vannak melyek halászati, horgászati hasznosításban vannak, ezért a jogalkotó megteremtette a halgazdálkodási vízterület megnevezést, amely – mint az a 6.1.1.1.2. részben láthatjuk – tulajdonképpen az ország területén található összes állandó vagy időszakos vízfolyást és nem haltermelési létesítmények minősülő állóvizet jelenti.

6.1.1.1.2. Értelmező rendelkezések

A törvény e része definiálja a különböző fogalmakat, melyekkel a halászati örnek tisztában kell lennie.

- *bányató*: olyan, a bányaművelés befejezését követően fennmaradt állóvíz, amely külszíni és földalatti bányászati tevékenység során az ásványi nyersanyagok feltárása és kitermelése következtében a felszín alatti vízkészletből alakult ki, és amelynek medrét a bányászat során kialakított terepmélyedés képezi;
- *csatorna*: egy vagy egyidejűleg több vízgazdálkodási feladat (vízátvezetés, vízpótlás, belvízelvezetés, mezőgazdasági és egyéb vízszolgáltatás) ellátására alkalmas vízilétesítmény;
- *fogási napló*: a horgászat vagy halászat során kifogott halak – nyilvántartott halgazdálkodási vízterületenkénti, halfajonkénti, naponta kifogott mennyiségenkénti – kötelező bejegyzésére rendszeresített űrlap;
- *gazdálkodó szervezet*: a polgári perrendtartásról szóló törvényben meghatározott gazdálkodó szervezet;
- *gereblyezés*: a halnak nem a táplálkozási viselkedésére alapozottan, és a szájníylásán kívüli más testrészébe akasztott horoggal történő zsákmányul ejtésére irányuló módszer;
- *hal*: a halak, illetve a körszájúak csoportjába tartozó állatfaj, valamint ezek egyedfejlődési alakjai;

- *hal kifogása*: a halmak és más hasznos víziállatoknak a halászat vagy a horgászat során történő megfogása és a vízbe vissza nem engedése (elvitele);
- *halastó*: olyan – elsődlegesen haltermelési célokat szolgáló, az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott feltételek esetén horgászatnak is helyt adó – haltermelési létesítmény, amely vízfeltöltést és lecsapolást biztosító műtárgyakkal rendelkezik, ideértve a teletető, raktár- és ivadéknevelő tavakat, valamint a táp- és lecsapoló csatornákat;
- *halállomány*: a halmak és a más hasznos víziállatok összessége;
- *halászat*: a halmak vagy más hasznos víziállatok megengedett módon és eszközzel halgazdálkodási vízterületen történő rekreációs vagy bemutatási célú, illetve ökológiai célú, szelektív fogása, továbbá gyűjtése, ide nem értve a horgászatot;
- *halgazdálkodás*: a természetes vizek halállományának védelmével, megújításával és hasznosításával összefüggő tevékenységek, valamint az akvakultúra és az egyéb haltermelési tevékenységek gyűjtőfogalma;
- *halgazdálkodási vízterület*: az a vízfolyás vagy állóvíz, amely jellegének megváltoztatása nélkül időszakosan vagy állandóan alkalmas a hal életfeltételeinek biztosítására, ide nem értve a haltermelési létesítményt;
- *halgazdálkodási vízterület partja*: védművekkel ellátott vízterület esetén a védmű mentetlen oldalának alapjától kifelé számított 100 méteres, védmű nélküli vízterületeknél az aktuális partvonalától számított 200 méteres sáv területe, továbbá a halgazdálkodási vízterület felé benyúló vagy afelett átívelő híd, átjáró, egyéb építmény, természetes képződmény;
- *haltermelés*: a közös halászati politikáról szóló 2013. december 11-i 1380/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti akvakultúra gyűjtőfogalmon belül valamely halfaj állományának mesterséges módon történő termelése, amely
 - a) extenzív, ha a természetes táplálékbázis mellett kiegészítő természetes anyagokkal végzett hozamfokozó módszer,
 - b) félintenzív, ha a természetes táplálékbázis mellett kiegészítő takarmány,
 - c) intenzív, ha kizárólag teljes értékű haltakarmány felhasználásával történik;
- *haltermelési létesítmény*: olyan mesterséges létesítmény, amelyet hal vagy más hasznos víziállat termelésére használnak, valamint erre a célra terveztek és engedélyeztek – ideértve a halkeltető állomást –, továbbá a település belterületén vagy tanya földterületén fekvő állóvizet (kerti tó vagy tanyató), amennyiben azt haltermelési céllal hasznosítják;
- *holtág*: a folyóvíz azon mederrésze, amelyet a folyóvíz természetes úton, irányának megváltoztatásával elhagyott, vagy amelyet szabályozási célból leválasztottak róla;
- *horgászat*: rekreációs célból a halmak halgazdálkodási vízterületen és haltermelési létesítményben az e törvényben és a végrehajtására kiadott rendeletben megengedett módon és horgászalkalissággal vagy a csalihalnak 1 négyzetméternél nem nagyobb emelőláccal való fogása;
- *horgászalkalosság*: horgászati célú, halfogásra alkalmas eszköz, amely legalább horgászbotból, horgászsinórból áll, és legfeljebb három horoggal van felszerelve;
- *ívóhely*: az ivarérett halak csoportosan vagy párosan felkeresett szaporodási helye, ahol az ivási felület és az ivási feltételek rendelkezésre állnak a szaporodáshoz;
- *más hasznos víziállat*: a rák, a béka, a kagyló, a pióca, a csővájó féreg, az árvaszúnyog, egyéb haltáplálék-szervezet, valamint ezek egyedfejlődési alakjai;

- *meder*: a vízfolyást vagy állóvizet magában foglaló természetes mélyedés vagy kiépített terepalakulat, amelyet meghatározott partvonalig a víz rendszeresen elborít;
- *nyakzó háló*: olyan állított halászeszköz, amelynek fogási elve a hal megakadásán alapul és a megfogott egyed rövid időn belül történő elpusztulásához vezet;
- *nyilvántartott halgazdálkodási vízterület*: olyan halgazdálkodási vízterület, amelyet a halgazdálkodási hatóság nyilvántartásba vett, és amelyre halgazdálkodásra jogosult nyilvántartásba vehető vagy a halgazdálkodási hatóság a halgazdálkodási jog jogosultját már rögzítette;
- *telepítés*: a hal vagy más hasznos víziállat egyedének vagy állományának hasznosítási céllal történő kihelyezése halgazdálkodási vízterületre;
- *turista állami horgászjegy*: olyan, magyar és külföldi állampolgárok számára, meghatározott díj ellenében, meghatározott időszakra, meghatározott szabályok szerinti horgászatra feljogosító állami horgászjegy, amely a törvény hatálya alá tartozó vízterületeken lehetővé teszi a horgászatot;
- *vermelőhely*: a vizek azon mederrésze, általában mélyebb mederalakulata, amelyet a halak a téli, hideg vízhőmérsékletű időszakban csoportosan vagy tömegesen felkeresnek, és ahol viszonylagos nyugalmi állapotban töltik a téli időszakot;
- *visszatelepítés*: a halgazdálkodási vízterületre jellemző őshonos – de a halgazdálkodásra jogosult által el nem hárítható ok miatt állományában megfogyatkozott vagy eltűnt – halfaj halgazdálkodási vízterületre történő kihelyezése önfenntartó populáció kialakítása céljából;
- *vízfolyás*: minden olyan természetes vagy mesterséges terepalakulat, amelyben állandóan vagy időszakosan víz áramlik;
- *vízhasználat*: az a tevékenység, amelynek következménye a víz lefolyási, áramlási viszonyainak, mennyiségének, minőségének, továbbá a medrének, partjának a víz hasznosítása érdekében való befolyásolása;
- *vízhasználó*: aki vizet szolgáltatás teljesítésére vagy saját céljaira vesz igénybe;
- *vízilétesítmény*: az a mű, műtárgy, berendezés, felszerelés vagy szerkezet, amelynek rendeltetése, hogy a vizek lefolyási, áramlási viszonyait, mennyiségét vagy minőségét, medrének vagy partjának állapotát a vizek kártételeinek elhárítása, a vizek hasznosítása, megfigyelése céljából befolyásolja;
- *víztározó*: a felszíni vizek időszakonkénti feleslegének összegyűjtésére és tározására épített létesítmény, amely alkalmas az állandó víztartásra.

A Vhr. a fenti fogalmakat még kiegészíti az alábbi fogalmakkal:

- *aktív halászeszköz*: minden olyan hagyományos, nem tiltott halászeszköz, a különböző emelő, dobó és egyéb hálókat is beleértve, ahol a hal megfogásához az eszköz mozgatása és folyamatos felügyelete szükséges;
- *fogási méret*: a halak oldalán, az orrcsúctól a farokúszó tövéig mért testhosszúság;
- *passzív halászeszköz*: olyan állított, hagyományos, nem tiltott, nem mozgó halászeszköz, amelynek fogási elve a hal csapdába ejtésén alapul és emberi beavatkozást csak a rendszeres ellenőrzéskor igényel;
- *ökológiai célú halászat*: az őshonos halállományt veszélyeztető, tájidegen, invazív halfajok állományának felmérése és gyérítése, illetve őshonos halfajok ökológiai szempontból indokolt faj-, illetve méretszelektív halászata.
- *gyermek horgász*: a Hhvtv. 40. § (3) bekezdésében meghatározott személy;

- *ifjúsági horgász*: 18 év alatti, valamint az adott naptári évben 18. életévét betöltő, gyermek horgásznak nem minősülő személy.

Az előbbieken megismert fogalmak, mint láthatjuk, igen pontosan és széles körben adnak magyarázatot arra, hogy a jogalkotó mit ért az ebben a fejezetben megemlített jogszabályokban előforduló kifejezéseken.

Az 1997. évi XLI. törvény sajnos ilyen tekintetben hiányosságokkal küzdött, így sokszor adott vitára lehetőséget, hogy bizonyos fogalmak, kifejezések hogyan értendők a jogszabály értelmezése során (pl. nem volt kellően definiálva a halászat és a horgászat, illetve a horgász-készség).

6.1.1.1.3. Alapvető rendelkezések

Magyarország halgazdálkodási vízterületeinek halállománya nemzeti kincs, természeti érték és gazdasági erőforrás, amelyet a társadalomnak védenie és természetes megújulását elősegítenie kell, hasznosítását pedig a fenntarthatóság szempontjai szerint kell tervezni és megvalósítani.

A halgazdálkodás a halgazdálkodási vízterületeken történő horgászati és halászati célú halgazdálkodási hasznosítást, valamint a haltermelési létesítményekben megvalósuló akvakultúra-gazdálkodást foglalja magába.

Haltermelés haltermelési létesítményben és nyilvántartott halgazdálkodási vízterületen folytatható.

A halgazdálkodási vízterületek halgazdálkodási hasznosítása során a horgászat és a horgászturizmus fejlesztése elsőbbséget élvez más hasznosítási módokkal szemben.

A halgazdálkodási jog a halgazdálkodási vízterületen elsősorban horgászati célú halgazdálkodásra jogosít. Halászat vagy haltermelés a horgászat mellett, vagy önállóan akkor végezhető, ha a horgászati célú halgazdálkodás megvalósítására nincs mód.

Ha a Hhvtv. másként nem rendelkezik, a Magyarország halgazdálkodási vízterületein élő halállomány az állam tulajdonát képezi. Az e törvény alapján az állam tulajdonát képző halak és más hasznos víziállatok a jogszerű kifogásukkal vagy elhullásukkal kerülnek a halgazdálkodásra jogosult tulajdonába.

A hal kifogására az adott halgazdálkodási vízterületen halgazdálkodásra jogosult, vagy az általa feljogosított, halfogásra jogosító okmányokkal rendelkező személy (a továbbiakban: feljogosított személy) jogosult. A feljogosított személy a jogszerű kifogással és a fogási naplóban való rögzítéssel szerzi meg a hal tulajdonjogát.

A jogosulatlanul kifogott hal, valamint más hasznos víziállat a halgazdálkodásra jogosult tulajdonába kerül, ha a vízbe élve már nem helyezhető vissza.

6.1.1.1.4. A hal és élőhelyének védelme

A Hhvtv. rendelkezései ide vonatkozóan számos alapelvet említ ezek közül a legfontosabbak, amelyeket a halászati őrnek is ismerni és szem előtt tartani szükséges, alább olvasható.

- A halgazdálkodási vízterületen minden tevékenységet úgy kell végezni, hogy az a halállományok fennmaradását és természetes módon történő megújulását lehetővé tegye, illetve ne akadályozza.

- A halgazdálkodásra jogosult köteles a hasznosított vízterület halállományát, életközösségét, valamint a hal élőhelyét védeni, a hal természetes táplálékszerzését és szaporodását elősegíteni, továbbá áradás vagy a víztest kiszáradásának veszélye esetén az őshonos halfajok mentését elvégezni.
- A veszélyeztetett őshonos halállományok mentése a halgazdálkodásra jogosult kötelezettsége. Ha az adott vízterületen nincs halgazdálkodásra jogosult, a halállomány mentését – az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározottak szerint – a halgazdálkodási hatóság végezteti el bármely halgazdálkodásra jogosulttal.
- A halállományok telelő és szaporodó helyeinek védelméről halgazdálkodási vízterületenként külön kell gondoskodni.
- A halgazdálkodási hatóság a vízterületet – ha annak ökológiai szerepe indokolja – halgazdálkodási kíméleti területnek jelöli ki és halfogási tilalmat rendel el.
- A halállományok telelő és szaporodó helyein, különösen halgazdálkodási kíméleti területen, a halgazdálkodási hatóság a halállomány védelme érdekében az egyéb vízhasználati módok hatósági korlátozását kezdeményezheti.

A fentiekben említett halmentési tevékenység a megyeszékhely szerinti járási hivatal halgazdálkodási hatósága által kiadott engedély alapján végezhető. A halmentésre vonatkozó engedély meghatározott halgazdálkodási vízterületre vonatkozóan, határozott időtartamra, de legfeljebb 2 évre adható ki. Ha a kérelmező nem a halgazdálkodásra jogosult, a kérelemhez csatolni kell a jogosult hozzájárulását. Az engedélyes a halmentésre engedélyezett eszközöket és módszereket csak az előzetesen bejelentett halmentési tevékenységhez használhatja.

A halmentésre vonatkozó engedély alapján végzett egyedi halmentések a megyeszékhely szerinti járási hivatal halgazdálkodási hatóságához megtett előzetes bejelentés alapján végezhetők. A bejelentésnek a következőket kell tartalmaznia:

- a mentésre jogosult személy neve;
- az ivadék-, illetve halmentés okai;
- a mentés helye, időpontja;
- az alkalmazott eszközök és módszerek;
- a mentendő halak becsült tömege, faj és korosztály-összetétele;
- az áttelepítés helye és ideje.

A bejelentés e-mail vagy fax útján is teljesíthető.

A tervezett halmentés akkor kezdhető meg, ha a halgazdálkodási hatóság a bejelentést követő 8 napon belül a halmentés megtiltása tárgyában nem hoz döntést.

Ha a halállomány vagy élőhelyének védelme indokolja, a halgazdálkodási hatóság a halgazdálkodási vízterületen vagy annak meghatározott részén a következő élőhely- és állományvédelmi intézkedéseket rendeli el.

- a hal élőhelyén kialakult természeti egyensúly megbontására alkalmas szervezet, táplálékanyag, etetőanyag vízbe helyezésének korlátozása vagy tiltása,
- a halállományban észlelt elhullás esetén a haltetem eltávolítása, megsemmisítése,
- a gépi meghajtású vízi jármű használatának korlátozása vagy tiltása,

- erős vízszint-ingadozás miatt kialakult helyzetekben a halállomány, különösen a halivadék a kijelölt nyilvántartott halgazdálkodási vízterületre való visszajuttatása,
- kíméleti területek kijelölése,
- halállományt veszélyeztető gerinces állatfajok riasztására vagy gyérítésére való kötelezés.
- őshonos halállományt veszélyeztető tájidegen, invazív halfajok elleni védekezésre, ökológiai célú szelektív halászat elvégzésére vagy elvégeztetésére történő kötelezés.

A halgazdálkodásra jogosult a területi jegyen, vagy a területi jeggyel együtt átadott nyomtatott tájékoztatóban gondoskodik a kíméleti terület határai részletes leírásának, valamint a kíméleti területre vonatkozó halfogási tilalom időbeli hatályának megismertetéséről.

A halállományok teledő és szaporodó helyeinek védelme érdekében kijelölt kíméleti területen legalább november 15-től február 28-ig, szaporodó helyen legalább március 1-jétől június 15-ig tartó halászati és horgászati tilalmat kell elrendelni. A tilalom nem érinti az őshonos halállományt veszélyeztető, tájidegen, invazív halfajok gyérítése érdekében a halgazdálkodásra jogosult által végzett tevékenységeket. A halgazdálkodási hatóság által kijelölt kíméleti területeket a halgazdálkodásra jogosult – a többi fogási korlátozással együtt – köteles szerepeltetni az általa kiadott területi jegyen, így tehát a horgásznak nem lehet kifogása az, hogy nem hallott a halgazdálkodási vízterület halászati, horgászati tilalmáról.

A halállományt veszélyeztető gerinces állatfajok riasztását vagy gyérítését a halászati örök, illetve a halgazdálkodási vízterületet magába foglaló vagy ennek hiányában a halgazdálkodási hatóság által kijelölt szomszédos vadászterület vadászatra jogosultjának hivatásos vadászai, sportvadászai végezhetik el.

6.1.1.1.5. A halak és halállományok védelme

A halászati ör esküt tesz arra, hogy a halak és halállományok védelmére kiemelt figyelmet fordít, ennek tükrében a Hhvtv. ide vonatkozó rendelkezései közül ismertetésre kerülnek azok, melyekkel a halászati örnek és a társadalmi halórnek tisztában kell lennie.

A természetvédelmi oltalom alatt álló hal, valamint más hasznos víziállat kifogása, illetve gyűjtése – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – tilos.

Halgazdálkodási vízterületről kifogott őshonos halak – az állománymentés és a mesterséges körülmények közötti szaporítási célból fogott halak halgazdálkodási hatóság engedélyével végzett telepítésének kivételével – másik halgazdálkodási vízterületre, illetve haltermelési létesítménybe nem telepíthetők.

Halgazdálkodási vízterületről kifogott nem őshonos halak másik halgazdálkodási vízterületre nem telepíthetők. Halgazdálkodási vízterületről kifogott nem őshonos halak haltermelési létesítménybe halhústermelési vagy takarmányozási célból – a halgazdálkodási hatóság engedélyével – helyezhetők ki.

Halgazdálkodási vízterületre és haltermelő létesítménybe hal csak a tenyésztett víziállatokra és az azokból származó termékekre vonatkozó állat-egészségügyi követelményekről és a víziállatokban előforduló egyes betegségek megelőzéséről és az azok elleni védekezéssel szülő miniszteri rendeletben meghatározott forgalmazási és mentességi igazolásokról való megfelelés esetén telepíthető.

A halgazdálkodási vízterületen vagy annak meghatározott részén a halgazdálkodási hatóság hivatalból vagy a halgazdálkodásra jogosult kérelmére az őshonos halfajokra jogszabályban meghatározott tilalmi időt meghosszabbíthatja, az őshonos halfajokra további méret-, illetve mennyiségi korlátozást írhat elő vagy általános halászati, illetve horgászati tilalmat rendelhet el, ha

- az adott halgazdálkodási vízterületen veszélyeztetett állományú halfaj védelme,
- valamely védett vagy veszélyeztetett halfaj védelme,
- mentett, visszatelepített vagy telepített egyedek védelme,
- állategészségügyi vagy ökológiai veszélyhelyzet hatásának mérséklése,
- túlhasznosítás megakadályozása vagy illegális halászati és horgászati tevékenység felszámolása vagy
- kiemelkedően fontos közérdek biztosítása érdekében

indokolt.

A halgazdálkodási hatóság hivatalból vagy a halgazdálkodásra jogosult kérelmére a jogszabályban meghatározott tilalmi időt megrövidítheti, az alól vagy a halászati és horgászati méret- vagy mennyiségi korlátozás alól a halgazdálkodási vízterületre vagy annak egy részére meghatározott időtartamra felmentést engedélyezhet. Ezt az ún. közösségi jelentőségű halfajok esetében kizárólag

- közegészségügyi, illetve közbiztonsági okból,
- a halállományok és a vizek súlyos károsodásának megelőzése érdekében,
- kutatás és oktatás, állományfeljavítás, visszatelepítés és az ezekhez szükséges tenyésztés céljából,
- az érintett halállomány nagyságához mérten kis egyedszámú szelektív kifogás, tartás, illetve hasznosítás érdekében,
- más hasznos víziállatok, valamint a természetes vízi élőhelyek védelme érdekében vagy
- más kiemelkedően fontos társadalmi, gazdasági közérdek, valamint a köz- és magántulajdon súlyos károsodástól való megóvása érdekében

engedélyezheti.

Általános vagy fajlagos fogási tilalom alá tartozó vagy jogszabályban, illetve hatósági határozatban megjelölt mérettartományon kívüli hal vagy más hasznos víziállat fogása esetén a halat vagy más hasznos víziállatot a fogást követően, haladéktalanul és kíméletesen vissza kell helyezni a vízbe, ilyen egyed kereskedelmi forgalomba nem hozható.

Fenti jogszabályi rendelkezés első olvasatra akár „feleslegesnek” is tűnhet, hiszen a fogási tilalom alatt álló vagy méreten aluli halak kifogása egyébként is tilos. A jogalkotó szándéka itt arra irányult, hogy egyértelműsítse: ha valaki fogási tilalom alatt álló, vagy éppen méreten aluli halat fog, akkor azonnal vissza kell helyezni, még csak ideiglenesen sem lehet megtartani.

Látható, hogy a halászati örökre, társadalmi halörökre nagy feladat hárul, hogy a vonatkozó jogszabályokat betartassák. Azonban nagyon fontos dolog az is, hogy tisztában legyenek az általuk őrzött halgazdálkodási vízterületeken érvényben lévő, halgazdálkodási hatóság által jóváhagyott egyéb korlátozásokkal és szigorításokkal, hiszen azokat a jogszabályi rendelkezésekhez hasonlóan szintén be kell tartatni.

A halgazdálkodási vízterületen bekövetkezett halpusztulást a halgazdálkodásra jogosult köteles a tudomására jutást követően haladéktalanul bejelenteni a halgazdálkodási hatóságnak. A halászati örök és társadalmi halörök az általuk őrzött vízterületeken értékes információkkal szolgálhatnak a halpusztulás okának kiderítése érdekében, ezért halpusztulás észlelésekor megfigyeléseiket a lehető legpontosabban rögzíteni szükséges a szolgálati naplóba.

6.1.1.1.6. A halgazdálkodási jog gyakorlásával érintett ingatlanra vagy tevékenységre vonatkozó rendelkezések

A Hhvtv. a halgazdálkodási jog gyakorlásával érintett ingatlanra vagy tevékenységre vonatkozóan a halgazdálkodási szolgalmi joggal szabályozza a kérdést. E szerint a halgazdálkodási jog gyakorlásával érintett ingatlan tulajdonosa, használója köteles a halgazdálkodási jog jogosultja által gyakorolt jogokkal és kötelezettségekkel összefüggő halgazdálkodási tevékenységeket – ha e tevékenységek más módon csak aránytalanul nehezebben vagy nagyobb költséggel végezhetőek – tűrni, illetve lehetővé tenni, különösen a halgazdálkodásra jogosultnak az ingatlanon keresztül a vízhez a Polgári Törvénykönyvben meghatározott korlátozások betartásával történő eljutását, az ingatlanon a halgazdálkodási tervben meghatározott tevékenységek végzését.

Fenti kötelezettséget az érintettek sajnos nem minden esetben ismerik, vagy ezen kötelezettségeknek nem tesznek eleget. Ebből kellemetlen helyzet adódhat, valamint súlyos anyagi kár érheti a halgazdálkodásra jogosultakat. Nemegyszer látható vizeink mellett az is, hogy a parti rész tulajdonosa a vízpartig lekeríti a földterületét.

6.1.1.1.7. A halfogásra jogosító okmányok

Rendkívül fontos a halászati örök és társadalmi halörnek ismerni, hogy pontosan hogyan, milyen módon és körülmények fennállása esetén, milyen okmányok birtokában lehet jogszerűen horgászati és halászati tevékenységet folytatni. Az alábbiak részletezik a halfogásra jogosító okmányok ismerveit és váltásuk legfontosabb körülményeit.

A halgazdálkodási vízterületeken a hal fogása és a halfogásra irányuló tevékenység

- bemutatási célú halászat, vagy ökológiai célú, szelektív halászat, vagy más hasznos víziállat forgalmazási célú gyűjtése esetén halászati engedéllyel,
- rekreációs célú halászat esetén állami halászejeggyel
- horgászat esetén állami horgászejeggyel vagy turista állami horgászejeggyel,

a Hhvtv. rendelkezéseinek betartásával folytatható.

A nyilvántartott halgazdálkodási vízterületen halfogási tevékenység végzéséhez fogási napló, valamint, ha azt nem a halgazdálkodásra jogosult vagy a halászati engedéllyel rendelkező személy végzi, a halgazdálkodásra jogosult területi jegye is szükséges.

A halászati engedély, az állami halászejegy, az állami horgászejegy, valamint a turista állami horgászejegy nem ruházható át. Egy személynek – az adott típusból – egy naptári évben csak egy adható, kivéve az ökológiai célú szelektív és a bemutatási célú halászati engedélyt, valamint ha az okmány elveszett vagy megsemmisült.

A haltermelési létesítményen a hal fogása és a halfogásra irányuló tevékenység horgászat esetén állami horgászjeggyel vagy turista állami horgászjeggyel a Hhvtv. rendelkezéseinek betartásával folytatható.

6.1.1.1.8. Halászati engedély

A halászati engedély kizárólag azon a nyilvántartott halgazdálkodási vízterületen jogosít bemutatási célú halászat, vagy ökológiai célú, szelektív halászat végzésére, vagy más hasznos víziállat forgalmazási célú gyűjtésére, amelyre kiadásra kerül.

A halászati engedélyt a halgazdálkodási hatóság adja ki (határozat formájában) – a halgazdálkodásra jogosulttal írásban kötött szerződés alapján – az a Vhr.-ben meghatározott képzettséggel és vizsgával rendelkező kérelmező (jogi személy és természetes személy) részére.

A halászati engedélynek tartalmaznia kell

- halászható nyilvántartott halgazdálkodási vízterület megnevezését,
- alkalmazható halászeszközöket
- darabszámát,
- szembőségét és
- egyedi jelölését, valamint
- kifogható egyes halfajok éves mennyiségét.

Halászati engedély annak a személynek adható, aki az alábbi halászati, halgazdálkodási képesítéssel rendelkezik.

- halász szakmunkás végzettség,
- 5 éves természetsvízi halászati gyakorlat,
- a Hhvtv. hatálybalépése előtt tett, állami halászjegy kiváltására jogosító halászvizsga, valamint felsőfokú agrárvégzettség vagy
- a Hhvtv.-ben meghatározott felsőfokú halászati, halgazdálkodási szakirányú végzettség.

Halászati engedély

- bemutatási célú halászat
- ökológiai célú, szelektív halászat, illetve
- más hasznos víziállat kereskedelmi célú gyűjtése céljából 1 naptári évre adható ki.

A halászati engedélyben meg kell jelölni a kiadás célját.

6.1.1.1.9. Állami halászjegy

Az állami halászjegyet a halgazdálkodási hatóság adja ki, és kizárólag rekreációs célú halászatra jogosít. A halászjegyet kizárólag a halász lakóhelye szerinti halgazdálkodási hatóság adhat ki.

Állami halászjegyet az a személy kaphat, akinek korábban már volt halászjegye vagy – ha a Hhvtv. másképp nem rendelkezik – állami halászvizsgával rendelkezik. Nem kell állami

halászvizsgát tennie annak, aki halász szakmunkás-képesítéssel, valamint felsőfokú halgazdálkodási, halászati szakirányú végzettséggel rendelkezik.

Az állami halászejegy 1 db, legfeljebb 16 m² háló területű aktív halászeszköz, és 3 db, legfeljebb 2 méter karika-átmérőjű varsa egyidejű alkalmazására jogosít fel. A varsákat úgy lehet alkalmazni, hogy az eszközök között mért távolság sehol nem lehet kevesebb az alkalmazott varsa és terelő elemei teljes hosszának tízszeresénél, de minimum 50 méternél.

6.1.1.1.10. Állami horgászejegy

Állami horgászejegyet a kiállító halgazdálkodási hatóság megbízása alapján a horgászok és a horgász egyesületek országos érdekképviselőjét és koordinációját ellátó, bírósági nyilvántartásba vett szervezet, mint az állami horgászejegy és a horgász fogási napló forgalmazásával megbízott adhat ki. Az állami horgászejegy horgászati tevékenység végzésére jogosít, amelynek országos rendjét a Vhr. határozza meg.

Állami horgászejegyet és horgász fogási naplót az a természetes személy válthat ki, aki rendelkezik állami horgászvizsgával vagy korábbi érvényes állami horgászejegyet bemutatja, horgászszervezeti tagságát igazolja. Az állami horgászejegy díj ellenében váltható, és kiadásának napjától kezdve a következő év január 31. napjáig érvényes.

A határidőn túl leadott, hibásan kitöltött vagy le nem adott fogási napló esetén is kiadható az állami horgászejegy, melynek díja a Hhvtv. szerinti díjmentességben nem részesülő személyek esetén a mindenkori díj kétszerese, díjmentességben részesülő személyek esetén az állami horgászejegy díjának megfelelő összeg.

Magyar állami horgászvizsgával nem rendelkező természetes személy más országban kiállított horgászati okirat vagy okmány bemutatásával jogosult az állami horgászejegy és a horgász fogási napló kiváltására. Hároméves kortól az adott év december 31. napjáig a 15. életévét be nem töltött személy részére állami horgászejegy kiadása esetén az állami horgászvizsga meglétére és a horgászszervezeti tagságra vonatkozó jogszabályi előírásokat nem kell alkalmazni.

Az állami horgászvizsga letétele alól a halgazdálkodási hatóság felmentést ad azon értelmi fogyatékos, vak vagy gyengénlátó személy részére, akinek a törvényes képviselője az állapotát igazoló okmányokat benyújtja.

Az állami horgászvizsga letétele alól mentesített, halfogásra jogosító okmányokkal rendelkező értelmi fogyatékos személy kizárólag 18. életévét betöltött, állami horgászvizsgával rendelkező személy folyamatos jelenlétében horgászhat.

Mentesül az állami horgászejegy díjának megfizetése alól

- a 70. életévét betöltött,
- az adott év december 31. napjáig 15. életévét be nem töltő,
- az értelmi fogyatékos, az állapotát igazoló okmányokat benyújtó mozgásszervi vagy hallási fogyatékos személy,
- a vak és gyengénlátó személy.

Állami horgászjeggyel rendelkező személy legfeljebb kettő – egyenként legfeljebb három, darabonként legfeljebb háromágú, horoggal felszerelt – horgászкészсéget, valamint egyidejűleg egy darab, 1 m²-nél nem nagyobb csalihalfogó emelőhálót használhat.

Az állami horgászjegy birtokában a 15. életévét be nem töltött és az értelmi fogyatékos személy egy darab, egy – legfeljebb háromágú – horoggal felszerelt horgászкészсéget használhat.

A 15. életévét be nem töltött személynek kiadott állami horgászjeggyel és az ahhoz kiadott területi jeggyel rendelkező gyermek horgász kizárólag nagykorú személy felügyelete mellett horgászhat.

6.1.1.1.11. Turista állami horgászjegy

A turista állami horgászjegy az alapvető szabály- és fajismeret igazolását is lehetővé tévő online rendszerben értékesíthető.

A turista állami horgászjegy a váltás időpontjától számítva a 90. nap végéig érvényes, mely nyilvántartott halgazdálkodási vízterületen az érvényességi időtartamán belül szintén érvényes területi jeggyel jogosít horgászatra.

A turista állami horgászjeggyel rendelkező személy egy – legfeljebb három, darabonként legfeljebb háromágú, horoggal felszerelt – horgászкészсéget, valamint egyidejűleg egy darab, 1 m²-nél nem nagyobb csalihalfogó emelőhálót használhat.

6.1.1.1.12. A területi jegy

A halgazdálkodásra jogosult területi jegy adásával a feljogosított személy részére horgászati vagy halászati lehetőséget biztosíthat. Területi jegyet két vagy több halgazdálkodásra jogosult együttesen is kiadhat.

Területi jegy csak nyilvántartott halgazdálkodási vízterületre adható ki. A területi jegy csak

- állami halászjeggyel és fogási naplóval,
- állami horgászjeggyel és fogási naplóval vagy
- turista állami horgászjeggyel és fogási naplóval együtt jogosít halászatra vagy horgászatra.

A területi jegyen a halgazdálkodásra jogosultnak fel kell tüntetnie a halgazdálkodási tervében a hatóság által jóváhagyott korlátozásokat, amelyek betartása a feljogosított személy számára kötelező.

A területi jegyen a halgazdálkodásra jogosult köteles feltüntetni

- a jegyet kiadó nevét (cégnevét), címét (székhelyét),
- az engedélyes nevét,
- a halgazdálkodási vízterületet, amelyre a területi jegy érvényessége vonatkozik,
- a területi jegy érvényességének időtartamát,
- a területi jegy kizárólag csak horgászatra jogosít, vagy a rekreációs célú halászat esetében e rendelet szerint alkalmazható halász eszközt vagy eszközöket,
- a halgazdálkodásra jogosult által megállapított, jogszabályoktól eltérő bármilyen fogási korlátozást,

- az egyes halfajok kifogható mérettartományától, illetve fajlagos tilalmi idejétől való eltéréseket, melyeket a kormányhivatal földművelésügyi igazgatósága állapított meg,
- a halgazdálkodási kíméleti terület vagy területek határainak részletes leírását és időbeli hatályát,
- a területi jegy váltásának időpontját (év, hónap, nap, óra, perc),
- az állami horgászjegy, állami halászejegy vagy turista állami horgászjegy számát,
- a területi jegy érvényességével érintett nyilvántartott halgazdálkodási vízterület (vagy vízterületek) víztérkódját (vagy víztérkódjait), valamint
- az adózás rendjéről szóló törvény azon adattartalmi előírásait, amely a nyugtaadási feltételek szerinti megfelelést biztosítják.

Többször előfordult már a hatósági munka során, hogy a halgazdálkodásra jogosult a törvényben foglaltaknál szigorúbb szabályozást vezetett be. Ebben az esetben ezt szerepeltetnie kell a halgazdálkodási tervében, melyet a halgazdálkodási hatóság hagy jóvá. Amennyiben ezt a szigorítást a halgazdálkodási hatóság egy közigazgatási döntéssel nem erősíti meg, a halgazdálkodásra jogosult a helyi horgászrendjébe beveheti, azonban ebben az esetben, ha valaki megszegi ezt a fajta tilalmat, a halgazdálkodási hatóság nem tudja szankcionálni. A halgazdálkodásra jogosult, ha a tilalmat megfelelőképp feltüntette a területi jegyen, a tilalom megszegőjétől a helyi horgászrend megsértése miatt visszavonhatja a területi jegyet.

A halfogásra feljogosított személytől a halászati őr intézkedése során elvett területi jegyet a halgazdálkodásra jogosult a halvédelmi bírság kiszabása iránt kezdeményezett hatósági eljárás, a halászattal, horgászattal, továbbá hal fogásával összefüggésben lefolytatott szabálysértési vagy büntetőeljárás jogerős befejezéséig visszatarthatja, és azt az eljárás eredményétől függően visszaadja vagy visszavonja.

A területi jegynek a nyomon követhetőség érdekében sorszámozottnak és tőpéldányosnak kell lennie.

6.1.1.1.13. A fogási napló

A halgazdálkodási hatóság, illetve az általa feljogosított szervezet a halászati engedéllyel, az állami halászejeggyel, az állami horgászjeggyel, valamint a turista állami horgászjeggyel rendelkezők számára az engedéllyel vagy jeggyel azonos sorszámú fogási naplót ad ki.

A halászati engedéllyel, az állami halászejeggyel, az állami horgászjeggyel, a turista állami horgászjeggyel rendelkező személy a kifogott halmennyiségről fogási naplót köteles vezetni és évente egyszer leadni. A leadott fogási naplók összesítő rovatában szereplő zsákmányadatokat halgazdálkodási vízterületenként összesítik a leadási helyen. A halgazdálkodási hatóság látja el fogási naplóval a halászati engedélyt és az állami halászejegyet váltókat.

A halászati engedélyhez kiadott fogási naplót legkésőbb a fogási naplón feltüntetett tárgyévét követő év január 31. napjáig kell leadni a halgazdálkodásra jogosultnál.

Az állami halászejegyhez kiadott fogási naplót legkésőbb a fogási naplón feltüntetett tárgyévét követő év február 28. napjáig kell leadni a halgazdálkodásra jogosultnál.

A fogási napló tulajdonosa köteles úgy átadni a fogási naplóját, hogy éves fogási adatait nyilvántartott halgazdálkodási vízterületenként és halfajonként összesíti, valamint összegzi a halászattal eltöltött napok számát.

Az állami horgászjegyhez tartozó fogási naplót az engedélyes a tárgyévét követő év február 28. napjáig köteles leadni annak a szervezetnek, amelynél az állami horgászjegyet kiváltotta vagy a következő évi állami horgászjegyet kiváltani szándékozik.

A fogási napló tulajdonosa köteles úgy átadni a fogási naplóját, hogy éves fogási adatait nyilvántartott halgazdálkodási vízterületenként és halfajonként összesíti, valamint összegzi a horgászattal eltöltött napok számát.

A turista állami horgászjegyhez kiadott fogási naplót a turista állami horgászjegy érvényességének lejártát követő 30 napon belül kell megküldeni a NÉBIH-nek. A turista állami horgászjeggyel rendelkező személy e kötelezettségét az online értékesítési rendszeren keresztül is teljesítheti. Ha fogási napló leadási kötelezettségét nem teljesíti, akkor a következő évben nem válthat turista állami horgászjegyet.

A horgászat vagy a halászat megkezdésekor a horgász vagy a halász köteles megjelölni a fogási naplóban szereplő éves naptárban a horgászati vagy a halászati tevékenység megkezdésének napját. Vízi járműből végzett horgászat esetén a vízi jármű indulása számít a horgászat megkezdésének.

Az engedélyes a kifogott és megtartani kívánt, darabszám-korlátozás alá eső halat horgászat esetén a horogtól való megszabadítás után, illetve rekreációs célú halászat esetén a halászeszközből történő kivétel után azonnal köteles a fogási naplóba bejegyezni. A megtartani nem kívánt, a fogást követően haladéktalanul elengedett halat a fogási naplóba nem kell bejegyezni. A darabszám-korlátozással nem védett halfajok mennyiségét azok összességében kifejezve a horgászat vagy a rekreációs célú halászat befejezését követően, a vízpart elhagyása előtt köteles a fogási naplóba bejegyezni. A bejegyzést naponta akár többször is el kell végezni, ha a horgász vagy a rekreációs halász a nyilvántartott halgazdálkodási vízterületet napközben elhagyja, azaz ismét el kell végezni, ha ugyanazon a napon horgászva vagy halászva ismét darabszám-korlátozással nem védett halfajokat fog ki.

A halászati engedélyesnek a halászat befejezése után, a fogás kirakodása előtt, halászonként kell a kifogott mennyiségeket a fogási naplóban rögzíteni. A bejegyzést naponta többször is meg kell tennie, ha a vízpartot bármely időpontban elhagyja, majd ugyanazon a napon ismét halászik és halat fog ki.

6.1.1.1.14. Halászat és horgászat rendje

A halfogási tevékenységet végző személy köteles magánál tartani

- a nyilvántartott halgazdálkodási vízterületen folytatott
 - bemutatási célú halászat vagy ökológiai, szelektív célú halászat esetén a halászati engedélyt, a fogási tanúsítvány nyomtatványtömböt és a halász fogási naplót,
 - rekreációs célú halászat esetén az állami halászjegyet, a területi jegyet és a halász fogási naplót,
- horgászat esetén az állami horgászjegyet a hozzá tartozó fogási naplóval vagy a turista állami horgászjegyet és a fogási naplót, valamint a területi jegyet; nem nyilvántartott

halgazdálkodási vízterületen az állami horgászjegyet a hozzá tartozó fogási naplóval vagy a turista állami horgászjegyet és a fogási naplót.

- haltermelési létesítményen folytatott horgászat esetén az állami horgászjegyet vagy a turista állami horgászjegyet.

A fenti, halfogásra jogosító okmányokat a horgásznak, a halásznak kötelessége a halgazdálkodási hatóság, a halgazdálkodásra jogosult, a halászati őr, a mezőőr, a természetvédelmi őr, a társadalmi halőr és a rendvédelmi hatóság ellenőrzésre felhatalmazott képviselőjének felhívására bemutatni és átadni.

A halfogásra jogosító okmányokat a halfogásra irányuló tevékenység végzése közben a jogosult köteles magánál tartani, amelyek csak a személyazonosság igazolására szolgáló arcképes igazolvány birtokában jogosítják az okmányok birtokosát a halfogásra.

Halgazdálkodási vízterületen állami horgászjegy és fogási napló, nyilvántartott halgazdálkodási vízterületen turista állami horgászjegy, állami horgászjegy, halászati engedély vagy állami halászjegy, valamint fogási napló vezetése nélkül történő halfogás, az arra irányuló vagy arra alkalmas tevékenység jogosulatlan horgászatnak vagy jogosulatlan halászatnak minősül. Nyilvántartott halgazdálkodási vízterületen a halgazdálkodásra jogosult által kiadott, horgászatra vagy rekreációs halászatra jogosító és érvényes területi jegy birtoklása nélkül történő halfogás vagy az arra irányuló tevékenység jogosulatlan horgászatnak, illetve halászatnak minősül.

A halászati őrnek, és a társadalmi őrnek a halászat, illetve a horgászat gyakorlása során be kell tartatni

- a halászat és a horgászat rendeletben meghatározott általános rendjére vonatkozóan;
- az őshonos halfajokra vonatkozóan
 - az egyes halfajok kifogását tiltó naptári időszakra (fajlagos tilalmi idő),
 - a halfajonként a kifogható mérettartományra (halászati és horgászati méretkorlátozás),
 - a halfajonként naponta kifogható összes mennyiségre (halászati és horgászati mennyiségi korlátozás) a Vhr.-ben meghatározott rendelkezéseket.

A halgazdálkodásra jogosult a fent meghatározottaktól eltérő korlátozásokat (pl. évente kifogható összes mennyiség) is meghatározhat a hasznosításában lévő halgazdálkodási vízterületre vonatkozóan, amennyiben ezeket a halgazdálkodási terv részeként a halgazdálkodási hatóság jóváhagyta. E korlátozásokat a területi jegyen fel kell tüntetni, és e helyi szabályokat a halászati őrnek szintén be kell tartatni.

Tilos a megfogott halak kíntása. A megfogott és kifogott halakkal úgy kell bánni, hogy az azok számára okozott fizikai sérülés ne haladja meg a horgászmodszerekből adódó szükséges minimumot. A megtartani nem kívánt halat – a horgászverseny kivételével – azonnal vissza kell helyezni a vízbe. A kifogott halakat azok elpusztításáig maradandó sérülést nem okozó módon élve kell tartani, vagy azonnal le kell ölni. Horogra kívülről (nem a fejrészen) akadt halat megtartani tilos.

A szabályosan kifogott és elvinni kívánt halat a vízpartról elszállítani gyorsan és kíméletesen leölve szabad. A 30 cm-nél kisebb testhosszúságú hal elszállítható élve is, kizárólag olyan

tárolóedényben, amely biztosítja a számára a szükséges oxigéntartalmú vizet és minimalizálja az állatot érő stressz hatásokat.

Az őshonos halállomány védelme érdekében idegenhonos halakat a vízbe engedni és az inváziós idegenhonos halakat visszaengedni tilos. Idegenhonos hallal csalizni kizárólag azon a halgazdálkodási vízterületen szabad, ahol a nem őshonos hal kifogásra került.

Tilos a szemetelés, vízi és vízparti növényzet csonkítása, kiirtása, a partvédelmet szolgáló építmények megbontása, károsítása.

November 1. és március 15. közötti időszakban a veremelő halállományok védelme érdekében szonár használata a halfogási tevékenységhez tilos.

A horgászatra jogosító okmányok birtokában a horgász más hasznos víziállatot saját használatra csalizás céljából gyűjthet.

6.1.1.1.15. Tiltott eszközök és módok

Tilos a hal fogásához minden olyan fogási eszköz, illetve fogási mód alkalmazása, amely a halállományt vagy annak élőhelyét károsíthatja, veszélyeztetheti.

Halgazdálkodási vízterületen az adott élőhelyen előforduló halfajok fajlagos tilalmi idejével egyező naptári időszakban tilos minden olyan halászeszköz alkalmazása, amelynél nem biztosítható a fajlagos tilalommal érintett egyedek kíméletes visszaengedése.

Halgazdálkodási vízterületen tilos olyan halfogó eszköz vagy készülék, továbbá olyan fogási mód alkalmazása, amely az aktuális vízállás esetén a vízfolyás, az állóvíz, valamint ezek időszakos kapcsolódásaiban létrejövő halátjárók mederszelvényének felénél többet hossz- vagy keresztirányban elzár.

A fent említetteken kívül halgazdálkodási vízterületen tiltott halfogási eszköznek és módnak minősül

- a hal fogásához olyan eszköz használata, valamint halgazdálkodási vízterületen vagy annak partján történő birtoklása, amelynek működése az elektromos áram halakra kifejtett élettani hatásán alapul,
- mérgező vagy kábító hatású anyag alkalmazása,
- robbanóanyag alkalmazása,
- szűrőszerszám alkalmazása,
- bűvárszigony vagy más, halfogásra alkalmas bűváreszköz használata,
- gereblyezés alkalmazása,
- hurokvető halászati módszer alkalmazása; sorhoroggal, csapóhoroggal történő halfogási módszer alkalmazása,
- a nyakzó háló alkalmazása,
- a fenti tevékenységek alkalmazásának megkísérlése.

Egyenáramú elektromos halászeszköz alkalmazását a miniszter engedélyezheti. Az engedély kizárólag elektromos halászgépkészítő képzéssel rendelkező személynek adható meg

- kutatási célból, valamint
- keltetőházi szaporításhoz szükséges anyahalak begyűjtése,
- ártéren végzett halállomány- és halivadékmérés,

- rendkívüli kár elhárítása miatt szükséges lehalászás,
- tudományos célt szolgáló vizsgálati anyag begyűjtése vagy
- természetvédelmi célú beavatkozás szükségessége esetén.

A nyakzó háló nem minősül tiltott halfogási eszköznek és módnak, ha a halgazdálkodási hatóság állományfelmérés, ökológiai vagy szelektáló halászat elvégzésére az eszköz használatával engedélyt adott.

6.1.1.1.16. Tilalmak és korlátozások

A Vhr. szabályozza a legkisebb kifogható halak méretét, illetve a fogási tilalmi időket és darabszám-korlátozásokat.

A védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről szóló 13/2001. (V. 9.) KöM rendeletben szereplő halfajok, körszájúak és más hasznos víziállatok nem foghatóak.

A természetvédelmi oltalom alatt álló halfajok kifogása tehát ez alapján válik büntethetővé. A természetvédelmi oltalom alatt álló halfajok és körszájúak fenti jogszabály szerinti teljes listája:

Halfaj	Tudományos név	Megjegyzés
Botos kölönte	<i>Cottus gobio</i>	
Cifra kölönte	<i>Cottus poecilopus</i>	
Dunai galóca	<i>Hucho hucho</i>	Fokozottan védett!
Dunai nagyhering	<i>Alosa immaculata</i>	
Felpillantó küllő	<i>Gobio uranoscopus</i>	Fokozottan védett!
Fenekjáró küllő	<i>Gobio gobio</i>	
Fürge cselle	<i>Phoxinus phoxinus</i>	
Gyöngyös koncér	<i>Rutilus frisii</i>	
Halványfoltú küllő	<i>Gobio albipinnatus</i>	
Homoki küllő	<i>Gobio kessleri</i>	Fokozottan védett!
Kövicsik	<i>Barbatula barbatula</i>	
Kurta baing	<i>Leucaspis delineatus</i>	
Lápi póc	<i>Umbra krameri</i>	Fokozottan védett!
Leánykoncér	<i>Rutilus pigus</i>	
Nyúldomolykó	<i>Leuciscus leuciscus</i>	
Magyar bucó	<i>Zingel zingel</i>	Fokozottan védett!
Német bucó	<i>Zingel streber</i>	Fokozottan védett!
Petényi-márna (magyar márna)	<i>Barbus meridionalis</i>	Fokozottan védett!

Pénzes pér	<i>Thymallus thymallus</i>	
Réti csík	<i>Misgurnus fossilis</i>	
Selymes durbincs	<i>Gymnocephalus schraetser</i>	
Sima tok	<i>Acipenser nudiventris</i>	
Sőregtok	<i>Acipenser stellatus</i>	
Sujtásos küsz	<i>Albunoides bipunctatus</i>	
Széles durbincs	<i>Gymnocephalus baloni</i>	
Szivárványos ökle	<i>Rhodeus sericeus</i>	
Törpecsík	<i>Sabanajewia aurata</i>	
Vágó csík	<i>Cobitis taenia</i>	
Vágó tok	<i>Acipenser gueldenstaedti</i>	
Vaskos csabak	<i>Leuciscus souffia</i>	
Viza	<i>Huso huso</i>	
Dunai ingola	<i>Eudontomyzon mariae</i>	Fokozottan védett!
Tiszai ingola (erdélyi ingola)	<i>Eudontomyzon danfordi</i>	Fokozottan védett!

A természetvédelmi oltalom alatt nem álló, nem fogható halfajok:

Kecsege	<i>Acipenser ruthenus</i>
Széles kárász	<i>Carassius carassius</i>
Vágódurbincs	<i>Gymnocephalus cernua</i>

A természetvédelmi oltalom alatt nem álló, nem fogható halfajok fogási tilalma alól a halgazdálkodási hatóság a halgazdálkodásra jogosult kérelmére időszakos felmentést adhat. A felmentés csak a kifogható mérettartomány és a kifogható darabszám megadásával, illetve a fogási tilalom alóli felmentési kérelem céljának megjelölésével adható ki. A felmentést a halgazdálkodási hatóság a Vhr.-ben meghatározott feltételekkel adhatja meg.

Érthető okokból szükség van úgynevezett tilalmi idők megállapítására is, amikor az egyébként fogható halfajok kifogása a szaporodási időszak miatt tilos.

Halfaj	Fajlagos tilalmi időszak
csuka	02. 01 – 03. 31.
balin	03. 01 – 04. 30.
sügér	03. 01 – 04. 30.
fogassüllő	03. 01 – 04. 30.
kősüllő	03. 01 – 06. 30.
garda	04. 15 – 05. 31.
domolykó	04. 15 – 05. 31.
jászkeszeg	04. 15 – 05. 31.
szilvaorrú keszeg	04. 15 – 05. 31.
paduc	04. 15 – 05. 31.

márna	04. 15 – 05. 31.
ponty	05.02. – 05. 31.
compó	05. 02 – 06. 15.
harcsa	05. 02 – 06. 15.
sebes pisztráng	10. 01 – 03. 31.

A megállapított fajlagos tilalmi idők az első nap nulla órakor kezdődnek és az utolsó nap huszonnegyedik órájában végződnek. Ha az első nap szombatra vagy pihenőnapra esik, a tilalom az azt követő munkanapon lép érvénybe. Ha a tilalmi idő utolsó napja esik szombatra vagy pihenőnapra, a tilalom a közvetlenül megelőző munkanapon végződik.

Léteznek azonban olyan egyedi, speciális esetek, amikor a Vhr.-ben országos hatállyal megadott tilalmi időszakoktól el lehet térni, vagy éppen azok alól felmentést lehet adni. (6.1.1.1.5. fejezetben e kérdést láthattuk részleteiben).

A Magyarországon méretkorlátozással védett halfajok legkisebb kifogható mérete

Halfaj	kifogható halak mérettartománya
csuka	legalább 40 cm
balin	legalább 40 cm
fogassüllő	legalább 30 cm
kősüllő	legalább 25 cm
garda	legalább 20 cm
domolykó	legalább 25 cm
jászkeszeg	legalább 20 cm
szilvaorrú keszeg	legalább 20 cm
paduc	legalább 20 cm
márna	legalább 40 cm
ponty	legalább 30 cm
compó	legalább 25 cm
harcsa	legalább 60 cm, fajlagos tilalmi időszakban legalább 100 cm
sebes pisztráng	legalább 22 cm
menyhal	legalább 25 cm

Valamely fogási tilalom alá eső faj véletlenül megfogott egyedét vagy a méret- és mennyiségi korlátozások által tiltott halat – a halászeszközből kíméletesen eltávolítva vagy a horogtól óvatosan és gyorsan megszabadítva, vagy ha ez sérülésmentesen nem lehetséges, akkor a zsinórt a szájnylás előtt elvágva – haladéktalanul vissza kell helyezni élőhelyére, akkor is, ha sérült, beteg vagy elpusztult.

A tilalmi időn és a méretkorlátozáson kívül a Vhr. szabályozza azt is, hogy a méretkorlátozással védett halfajok közül melyek esetében lehet naponta meghatározott számú egyedét kifogni. Ezt napi darabszám-korlátozásnak nevezzük, és a lenti táblázat tájékoztat ennek részleteiről.

Halfaj	Naponta kifogható darabszám
csuka	3 db
balin	3 db
fogassüllő	3 db
kősüllő	3 db
márna	3 db
ponty	3 db
compó	3 db
harcsa	3 db
sebes pisztráng	3 db
menyhal	3 db

Állami halászejeggyel, állami horgászejeggyel vagy turista állami horgászejeggyel rendelkező személy nyilvántartott halgazdálkodási vízterületen a napi darabszám-korlátozás alá tartozó őshonos halfajokból naponta fajonként 3 darabot, összesen legfeljebb 5 darabot foghat ki. A kifogott halat a korábban kifogottal kicserélni tilos.

Állami halászejeggyel, állami horgászejeggyel vagy turista állami horgászejeggyel rendelkező személy nyilvántartott halgazdálkodási vízterületen a napi darabszám-korlátozással nem érintett őshonos halfajokból naponta összesen 10 kg-ot foghat ki.

A 15. életévét be nem töltött és az értelmi fogyatékkal élő horgász a napi darabszám-korlátozás alá tartozó halfajokból naponta összesen 1 darabot, a napi darabszám-korlátozás alá nem eső őshonos halfajokból naponta összesen 5 kg-ot foghat ki.

Ha a horgász vagy a rekreációs halász olyan őshonos, napi darabszám-korlátozással nem érintett halat fog, amellyel a súlyhatárt átlépi, a halat megtarthatja, de aznap további napi darabszám-korlátozással nem érintett őshonos halat nem foghat ki.

6.1.1.1.17. Halak és haltermékek kereskedelme

Nyilvántartott halgazdálkodási vízterületről származó hal, haltermék, vagy más hasznos víziállat kereskedelmi forgalomba csak fogási tanúsítvánnyal kerülhet. A fogási tanúsítvány haltétel jelölési dokumentációnak minősül. Nyilvántartott halgazdálkodási vízterületről kereskedelmi forgalomba kerülő hal, haltermék, vagy más hasznos víziállat fogási tanúsítványán a forgalmazás minden szakaszában fel kell tüntetni a fogási vízterület nevét.

6.1.1.1.18. A halgazdálkodási igazgatás

Az eddig taglalt szabályok és előírások csak akkor tarthatóak be hatásosan, ha mindezen előírásokat egy hatóság felügyeli. A jogszabály ezeket a feladatokat a halgazdálkodási hatóság hatáskörébe utalta. A bevezetőben már kitértünk arra, hogy pontosan milyen hierarchia alapján épül fel a halgazdálkodási hatóság, melyek ezen intézményeknek felügyeleti szerveik.

A halgazdálkodási szabályok és a halgazdálkodással összefüggő állami feladatok végrehajtását a halgazdálkodási hatóság végzi.

A halgazdálkodási hatóság hatósági feladatainak ellátása során

- külön térítés fizetése nélkül bármely ingatlanra beléphet;

- az ingatlanon, illetve a vízparton szemlét, vizsgálatot tarthat;
- a halgazdálkodásra jogosulttól, a halásztól, a horgásztól a halgazdálkodási tevékenységgel összefüggésben felvilágosítást, adatot, igazolást kérhet;
- a halgazdálkodásra jogosultnak a halgazdálkodási joggal kapcsolatos iratait, dokumentumait,
 - az adatvédelemre, valamint a titoktartásra vonatkozó jogszabályok figyelembevételével
 - megismerheti és azokról másolatot, illetve kivonatot készíthet, valamint a nyilvántartásaiba betekinthez;
- a halgazdálkodás állapotáról megfigyelést végez;
- a halállományt veszélyeztető tevékenység abbahagyását, illetve a tevékenységtől való tartózkodást rendelhet el;
- halpusztulás esetén a haltetemek elszállítását ellenőrizheti;
- jogosulatlan vagy nem megengedett módon való halászat, horgászat esetén a kifogott halat, valamint a kifogáshoz használt eszközt – elismervény ellenében – visszatarthatja;
- jogosulatlanul kifogott hal azonnali visszaengedését elrendelheti;
- a halgazdálkodási jog hasznosításával összefüggő jogszabálysértés észlelése esetén eljár, illetőleg az illetékes hatóságnál eljárást kezdeményez;
- engedélyezi halfajnak a Pannon biogeográfiai régió kívülről behozott egyede vagy ennek továbbtenyésztéséből származó utódja telepítését;
- a halgazdálkodással összefüggő berendezéseket, eszközöket ellenőrizheti;
- eljárása dokumentálására a helyszínen kép-, illetve hangfelvételt készíthet;
- jogszabálysértés alapos gyanúja esetén jogosult a lezárt terület, épület, helyiség felnyitásával, az ott tartózkodó személyek akarata ellenére is a lezárt ingatlanok területére, üzlethelyiségbe, üzemi helyiségbe belépni és ott az ellenőrzést lefolytatni akkor is, ha azok egyidejűleg lakás céljára szolgálnak, továbbá szállítóeszközöket, dokumentációt, számviteli bizonylatokat ellenőrizni;
- vízszennyezést, illetve halpusztulást követő állapotok megállapítása céljából állományfelmérő hatósági mintavételt végezhet.

6.1.1.1.19. A halgazdálkodási hatóság által alkalmazható jogkövetkezmények

A halgazdálkodási hatóság a feltárt jogsértés súlyával arányosan, a jogsértésben rejlő kockázat mértékének és jellegének figyelembevételével a következő intézkedéseket hozhatja:

- tevékenység végzését határozott időre, teljesen vagy részlegesen felfüggesztheti, korlátozhatja, a működést megtilthatja, az újbóli működést feltételhez kötheti;
- vállalkozás, létesítmény működési engedélyét feltételhez kötheti, módosíthatja, felfüggesztheti, visszavonhatja, illetve kezdeményezheti annak visszavonását;
- vállalkozás, létesítmény nyilvántartásba vételét feltételhez kötheti, határozott időre vagy véglegesen megtagadhatja, a vállalkozást, létesítményt törölheti nyilvántartásából;
- az újbóli engedélyezést vagy nyilvántartásba vételt oktatáson való részvételhez, annak igazolásához, illetve vizsgázáshoz kötheti;

- haltermék előállítását, tárolását, szállítását, felhasználását, forgalomba hozatalát, behozatalát, kivitelét, illetékességi területén való átszállítását feltételhez kötheti, korlátozhatja, felfüggesztheti, megtilthatja;
- elrendelheti a halállomány, haltermék lefoglalását, forgalomból való kivonását, visszahívását, ártalmatlanítását, megsemmisítését;
- megtilthatja gépek, eszközök használatát;
- halfogásra alkalmas eszközt lefoglalhat, elkobozhat, elrendelheti a tulajdonos költségére történő megsemmisítését.

6.1.1.1.20. A halvédelmi és a halgazdálkodási bírság

A halgazdálkodási hatóság halgazdálkodási bírságot szab ki a halgazdálkodásra jogosulttal szemben, ha

- a halgazdálkodási terv szerinti kötelezettségének a halgazdálkodási hatóság figyelmeztetése ellenére nem tesz eleget;
- a halgazdálkodási tervtől engedély nélkül eltér;
- a halgazdálkodási hatóság hozzájárulása nélkül olyan fajú vagy korosztályú halat telepít, amelyet jogszabály tilt, vagy a halgazdálkodási terv nem tartalmaz, ha egyidejűleg valamilyen haltelepítési tevékenységet korlátozó intézkedésre is sor került;
- megsérti a hal és élőhelyének védelmére vonatkozó, e törvényben foglalt előírásokat;
- nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségének nem tesz eleget;
- állami horgászjeggyel, turista állami horgászjeggyel, állami halásziggyel nem rendelkező személy számára területi jegyet ad;
- megszegi a halászati örök alkalmazásával és bejelentésével kapcsolatos előírásokat.
- a halgazdálkodási hatóság az őshonos halállományt veszélyeztető, tájidegen, invazív halfajok állományának felmérésére, illetve az ellenük való védekezés – különösen az ökológiai célú, szelektív halászat – elvégzésére vagy elvégeztetésére kötelezte a halgazdálkodásra jogosultat vagy a haltermelési létesítmény üzemeltetőjét, és az előírt kötelezettségének teljesítését a határozat kézhezvételétől számított 60 napon belül nem kezdi meg.
- a halgazdálkodási hatóság halgazdálkodási bírságot szab ki a halgazdálkodási vízterülettel érintett ingatlan tulajdonosára, használatjára, ha a halgazdálkodási szolgalmi jog gyakorlását jelentős mértékben akadályozza
 - a halászati őrzéssel,
 - a haltelepítéssel vagy
 - a halállomány védelmével kapcsolatban.

A halgazdálkodási bírság legkisebb összege ötvenezer forint, legmagasabb összege ötmillió forint.

A halgazdálkodási hatóság halvédelmi bírságot szab ki:

- a jogosulatlanul horgászó;
- a jogosulatlanul halászó;
- a fogási napló vezetését elmulasztó;

- a törvény által nem megengedett módon, eszközzel vagy tilalmi időben horgászó vagy halászó;
- nem fogható hal és más hasznos víziállat kifogását (gyűjtését) megvalósító;
- a halgazdálkodási kíméleti területen a tilalom feloldásáig halászati, horgászati vagy egyéb tevékenységet – ideértve gépi meghajtású vízi jármű használatát –, vadászatot, fürdőzést végző;
- a halfogásra jogosító okmányok nélkül halfogásra alkalmas állapotban lévő eszközzel halgazdálkodási vízterületen vagy annak partján tartózkodó és az okmányai későbbi bemutatását elmulasztó;
- a törvényben foglalt tilalmakat és korlátozásokat megszegve halfogásra alkalmas állapotban lévő eszközzel halgazdálkodási vízterületen vagy annak partján tartózkodó;
- a halászati engedély, állami horgászjegy, állami halászjegy igénylése során az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott nyilatkozatot valótlan tartalommal megtevő;
- a hal élőhelyén kialakult természeti egyensúly megbontására alkalmas szervezetet, táplálékanyagot, szennyezőanyagot halgazdálkodási vízterületre kijuttató;
- méret- vagy mennyiségi korlátozással, vagy tilalmi idővel védett hal vagy más hasznos víziállat jogosulatlan kifogását megvalósító személlyel szemben;
- a nem nyilvántartott halgazdálkodási vízterületen őshonos hal kifogását megvalósító;
- a halfogásra alkalmas horgászkeszkséget vagy aktív halászeszközt annak halfogási célú használata során folyamatos felügyelet nélkül hagyó,
- a Vhr.-ben foglaltnál nagyobb testhosszúságú (30 centiméter), jogszerűen kifogott halat a vízpartról nem leölve elszállító,
- a kifogott halat korábban kifogottal kicserélő,
- az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben foglalt meghatározás szerint kívülről akasztott halat megtartó
- a vízilétesítmény üzemeltetőjére, ha az a jogszabályban foglalt kötelezettségeinek ismételt jelleggel nem tesz eleget, és emiatt jelentős halpusztulás következik be

A halgazdálkodási hatóság halvédelmi bírságot szab ki az igazolatlan eredetű, nem nyomon követhető halat, halterméket vagy más hasznos víziállatot forgalmazó természetes vagy jogi személlyel szemben.

A halgazdálkodási hatóság halvédelmi bírságot szab ki a kiadott halászati engedély rendelkezését megsértő természetes személlyel vagy jogi személlyel szemben.

A halvédelmi bírság legkisebb összege tízezer forint, legmagasabb összege ötszázezer forint.

A halvédelmi bírságnál kell megemlítenünk egy másik szankciót, nevezetesen a halászati engedély, valamint az állami halász- és horgászjegy visszavonását, illetőleg azok váltásától történő eltiltást.

Halászati engedély, állami halászjegy, állami horgászjegy, turista állami horgászjegy nem adható annak a személynek – a halgazdálkodási hatóság bírságot kiszabó határozatában megállapított eltiltás időtartamára –, akivel szemben halvédelmi bírságot szabtak ki. A halgazdálkodási hatóság által megállapított eltiltás lejártát követően halászati engedély, állami

halászszej, állami horgászszej, turista állami horgászszej csak akkor adható ki, amennyiben az igénylő a halvédelmi bírságot megfizette.

A halászati engedélyt, az állami horgászszejt, a turista állami horgászszejt, az állami halászszejt a halgazdálkodási hatóság visszavonja attól a személytől

- aki ezen okmányát a helyszíni ellenőrzéskor nem tudja felmutatni és mulasztását a halgazdálkodási hatóságnál 10 napon belül nem pótolja,
- akivel szemben halvédelmi bírságot szabtak ki,
- akinek a horgászattal, a halászattal vagy a hal fogásával összefüggésben szabálysértési vagy büntetőjogi felelősségét megállapították,
- aki tiltott vagy nem megengedett eszközzel, illetve módon halászik vagy horgászik.

7. TERMÉSZETVÉDELMI ALAPISMERETEK

A halászati őr munkájának nagy részét a működési területen történő terepi munkavégzés teszi ki. Az őrzendő vízterületek nemegyszer természetvédelmi oltalom alá eső területeken vagy azok közelében helyezkednek el. A halászati őrnek ahhoz, hogy be tudja tartatni a jogszabályokat, illetve felismerje a nem csak a vízparton előforduló természetkárosító cselekményeket, szükséges az alapvető természetvédelmi ismeretek elsajátítása. Továbbá nem árt, ha a halászati őr bizonyos természetvédelmi fogalmakkal, illetve magának a természetvédelemnek az alapjaival tisztában van.

7.1. A természetvédelem fogalma

A természetvédelem olyan tevékenység, amely olyan védett értékek megóvására, gyarapítására irányul, melyeket a vonatkozó törvény vagy annak végrehajtására kiadott rendelet listában lehoz. Széles körű értelmezésben a természetvédelem olyan tevékenység, amely a természetesen előforduló természeti értékeket védi, gyarapítja, a természet egészét óvja meg. Jogi értelmezésben a természetvédelem olyan tevékenység, amelyeket a jogszabály határoz meg.

7.2. A természetvédelem alapelvei

- A természeti értékek és területek, tájak, valamint azok természeti rendszereinek, biológiai sokféleségének általános védelme, megismerésének és fenntartható használatának elősegítése, továbbá a társadalom egészséges, esztétikus természet iránti igényének kielégítése.
- A természetvédelem hagyományainak megóvása, eredményeinek továbbfejlesztése, a természeti értékek és területek kiemelt oltalma, megőrzése, fenntartása és fejlesztése.
- A védendő természeti értékek palettája igen széles, nemcsak az állatok és növények, hanem mikroorganizmusok, gombák, ásványok, források, ősmaradványok és barlangok is ide tartoznak. Továbbá természetvédelmi oltalom alatt áll jó néhány ember alkotta objektum is, például parkok, arborétumok vagy egy táj, melynek megőrzéséről a természetvédelem egyik részterülete, a tájvédelem gondoskodik. Ez az a terület, ahol leginkább összefonódik a kulturális és természeti értékek megóvása.

7.3. A természetvédelem formái

7.3.1. Megőrző (hagyományos, passzív) természetvédelem

A természetvédelem kezdeti szakaszában kis kiterjedésű érintett vagy nagy kiterjedésű érintetlen területek, illetve egyéb természeti értékek kerültek oltalom alá. Az ilyen területeken a természetvédelmi hatóság végzi, illetve megengedi a természetben szabadon lezajló jelenségek megfigyelését, esetleg gondoskodik a tudományos kutatások feltételeinek

megteremtéséről. A természetes folyamatokba azonban még akkor sem avatkoznak bele, ha azok a védett értékekre károsak, azokat megsemmisítik vagy tulajdonságaikat megváltoztatják. A passzív természetvédelem a nagy kiterjedésű védett területek esetében a természetes folyamatok hosszú távon érvényesülő önszabályozó rendszerére hagyatkozhat. Ez a kisebb és az ember által jobban megzavart, átalakított területek esetében már nem elégséges a védett természeti értékek megóvására, fenntartására. Hazánkban, tekintettel arra, hogy nincsenek igazán nagy kiterjedésű érintetlen természeti területeink, a passzív természetvédelem módszerei szélesebb körben és hosszú távon nem alkalmazhatók.

7.3.2. Cselekvő (aktív) természetvédelem

Ahol az ember által átalakított, roncsolt, megbolygatott földterületek is védelem alá kerülnek vagy/és a védett természeti értékek a művelt területek között elszórva, azokkal körülvéve, szigetszerűen, szórványosan, mozaikszerűen helyezkednek el, a be nem avató, passzív módszer eredménytelen. Egyrészt meg kell kísérelni annak helyreállítását, amit az ember évszázadokon át elrontott, másrészt a területek jelentős része már nem hagyható magára, fenntartásuk igényli az ember folyamatos beavatkozását. Például, a folyamszabályozással megszüntettük a természetes folyófejlődést, a kanyarulatok túlfelődését, majd természetes leválását, így újabb holtmedrek kialakulni nem tudnak. A komoly természeti értéket képviselő holtmedrek magura hagyva fokozatosan feltöltődnének és eltűnnének, így vizes élőhelyként való megőrzésük aktív beavatkozást – kotrást – igényel. A védett gyepek és az állóvizek túlnyomó többsége kisebb-nagyobb emberi beavatkozás nélkül nem tartható fenn.

Állandó emberi beavatkozás szükséges az ember által létrehozott vagy kialakított és védetté nyilvánított területeken, pl. belterületi parkokban, arborétumokban, történelmi kertekben, halastavakon, mesterséges vízfelületeken. Magyarországon az önszabályozáshoz általában nem elegendő nagyságú területek miatt a cselekvő, aktív természetvédelem kényszerhelyzet, parancsoló szükségszerűség.

7.4. A természetvédelem tárgyai

A természetvédelem tárgyát képezik azok a földtani, víztani, növénytani, állattani, tájképi és kultúrtörténeti szempontból kiemelt oltalmat érdemlő természeti értékek, amelyek megőrzése és fenntartása tudományos, kulturális vagy gazdasági szempontból, illetve más közérdekből ritkaságuk és különlegességük miatt értékesek.

7.4.1. Földtani természeti értékek

- barlangok és sziklaalakzatok (utóbbiak a föld felszínén található azon képződmények, melyek csak emberi beavatkozás nélkül, helyben őrizhetők meg)
- őskövületek (az ország területén egykor létező, de mára már kipusztult ősnövények és állatok megkövesedett maradványai)
- ásványtársulások, víznyelők, kunhalmok és földvárak

7.4.2. Vízteni természeti értékek

- egyes álló- és folyóvizek,
- minden forrás,
- minden szikes tó,
- minden láp.

7.4.3. Növényteni természeti értékek

- bennszülött (endemikus) növényfajok,
- maradvány (reliktum) növényfajok,
- bennszülött maradványfajok (reliktum endemikus),
- őshonos növényfajok,
- egyes növénytársulások (pl. gyepek, fás társulások).

7.4.4. Állattani természeti értékek

- bennszülött (endemikus) állatfajok,
- őshonos állatfajok.

A védelem kiterjed a faj minden egyedére, az egyed valamennyi fejlődési alakjára, az élő és elpusztított egyedekre, sőt a preparátumokra is. A védett állatfajok között van néhány faj, amelynek állománya a mező-, erdő- és vadgazdaság számára kárt okozhat. A károk megelőzésére a természetvédelmi hatóság engedélyezheti a védett állatfaj elriasztását a kérdéses területről, vagy az állomány ritkítását. A természetvédelmi hatóság engedélye szükséges a védett állatfaj állományának szabályozására, egyedeinek gyűjtésére, befogására, tartására, mesterséges szaporítására, értékesítésére, külföldre juttatására, külföldről való behozatalára és kikészítésére.

7.4.5. Tájképi értékek

A táj a bennünket körülvevő természetes és mesterséges környezet területileg le nem határolt része, mely természetes vagy az emberi tevékenységgel többé-kevésbé módosított. A táj egyike a legnehezebben meghatározható fogalmaknak. Megértését segíti a csoportosítás.

Használat szerint:

- természetes,
- mezőgazdasági,
- ipari,
- lakó-
- és üdülőtáj.

Domborzat szerint:

- síkvidéki,
- dombvidéki,
- hegyvidéki táj.

A táj természetes alkotóelemei:

- a földfelszín domborzati formái,
- a felszíni víz,
- a növényzet,
- az állatvilág.

A táj mesterséges alkotóelemei:

- a mezőgazdasági művelésbe vont területek,
- a települések és a vonalas létesítmények,
- külszíni bányák.

Mindenki másként, saját igényei és szükségletei szerint ítél meg egy tájat. A tájrendezési tervek elkészítését a tájértékelésnek kell megelőzni. A táj értékét három összetevő fejezi ki:

- gazdasági érték (a talaj termőképessége, az előforduló ásványi anyagok, a gazdasági tevékenységbe bevonható vegetáció, a közlekedési és hírközlő hálózat vonalas létesítményei),
- a táj természetes elemeinek értéke,
- a táj esztétikai értéke.

7.4.6. Kultúrtörténeti emlékek

Az ember által létrehozott alkotások, az ország történelmi eseményeinek színhelyei, neves művészek szülő- és lakóháza, alkotásainak színhelye, a régészeti és ősmaradvány lelőhelyek és azok környékének védelme tartozik ide.

7.5. A természetvédelem célja

Védelem

- megőrzés, megóvás, fenntartás,
- kezelés, helyreállítás.

Bemutató

- kutatás, megfigyelés,
- használat biztosítása,
- gyönyörködtetés, pihenés, szórakozás, gyógyulás.

Nevelés

- tudatformálás,
- óvodák, iskolák, felsőoktatás, iskolán kívüli nevelés.

7.6. Védett természeti területek besorolása

- A **természeti emlék** valamely különlegesen jelentős egyedi természeti érték, képződmény és annak védelmét szolgáló terület.
- A **természetvédelmi terület** az ország egy jellegzetes és különleges természeti értékekben gazdag, kisebb összefüggő területe, amely alkalmas egy vagy több természeti érték, illetve azok összefüggő rendszerének védelmére. A láp, a szikes tó, a forrás, a víznyelő, a kunhalom, a földvár és a barlang automatikusan – a törvény erejénél fogva – országos jelentőségű természetvédelmi területnek minősül.
- A **tájvédelmi körzet** az ország egy jellegzetes természeti, tájképi adottságokban gazdag, nagyobb, általában összefüggő területe, tájrészlete, ahol az ember és természet kölcsönhatása esztétikai, kulturális és természeti szempontból jól megkülönböztethető jelleget alakított ki, és elsődleges rendeltetése a tájképi és természeti értékek megőrzése.
- A **nemzeti park** az ország egy jellegzetes, természeti adottságaiban lényegesen meg nem változtatott, olyan nagyobb kiterjedésű területe, melynek elsődleges rendeltetése a különleges jelentőségű, természetes növény- és állattani, földtani, víztani, tájképi és kultúrtörténeti értékek védelme, a biológiai sokféleség és természeti rendszerek zavartalan működésének fenntartása, az oktatás, a tudományos kutatás és a felüdülés elősegítése.

A nemzeti parkok és a tájvédelmi körzetek területén belül a jelentősebb természeti értékek, élőhelyek, kultúrtörténeti helyek fokozott védelme érdekében kerülnek kialakítására a **fokozottan védett területek**.

Nemzeti park, tájvédelmi körzet létesítésére kizárólag a környezetvédelemért felelős miniszter jogosult.

7.6.1. Hazánk nemzeti parkjai

- Hortobágyi Nemzeti Park
- Kiskunsági Nemzeti Park
- Bükk Nemzeti Park
- Aggteleki Nemzeti Park
- Fertő-Hanság Nemzeti Park
- Duna-Dráva Nemzeti Park
- Balaton-felvidéki Nemzeti Park
- Duna-Ipoly Nemzeti Park
- Körös-Maros Nemzeti Park
- Őrségi Nemzeti Park (2. kép)

2. Kép (Forrás: I2.)

7.7. Természetvédelmi kezelés

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) alapján védett természeti érték, továbbá védett természeti terület felmérése, nyilvántartása, megóvása, őrzése, fenntartása, bemutatása és helyreállítása érdekében végzett tevékenységek minősülnek természetvédelmi kezelésnek.

7.7.1. Természetvédelmi kezelők, a természetvédelmi kezelésben résztvevők

A környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet kimondja, hogy a nemzeti park igazgatóságok szervezetrendszer a környezetvédelemért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) irányítása alá tartozó, központi hivatalként működő központi költségvetési szerv. A nemzeti park igazgatóságok szervezetrendszerének területi szerve a Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: NPI).

Az NPI állami alaptevékenysége körében ellátja:

- a védett és fokozottan védett természeti értékek, védett és fokozottan védett természeti területek, a Natura 2000 területek és közösségi jelentőségű értékek, valamint a nemzetközi természetvédelmi egyezmény hatálya alá tartozó területek és értékek természetvédelmi kezelésével kapcsolatos feladatokat, kivéve azokat a feladatokat, amelyeket más szerv vagy természetes személy köteles ellátni,

- a vagyonkezelői feladatokat a vagyonkezelésében lévő állami tulajdonú vagyontárgyak tekintetében,
- a természetvédelemért felelős miniszter körzeti erdő- és vadgazdálkodási tervvel kapcsolatos jogkörét érintő előkészítő feladatokat,
- a természetvédelmi kutatással kapcsolatos feladatokat,
- az élőhelyek kialakításával és fenntartásával kapcsolatos feladatokat, valamint
- a sérült, károsodott élőhelyek helyreállításával, valamint rehabilitációjával kapcsolatos feladatokat,
- vezeti a működési területén lévő védett természeti területek és természeti értékek, valamint az egyedi tájértékek nyilvántartását, gondoskodik a természetvédelmi célú nyilvántartások vezetéséhez szükséges elsődleges és másodlagos adatgyűjtésről, illetve működteti a feladatkörével összefüggő területi monitoring és információs rendszert, együttműködik más információs és ellenőrző rendszerekkel;

Az NPI állami alaptevékenysége körében közreműködik:

- az erdővagyon-védelmi tevékenységben,
- a természetvédelmi szempontból védetté nem nyilvánított természetes növény- és állatvilág (vadászható vadfajok, fogható halfajok, az ősi hazai házasított állatfajok, fajták és ezek génkészletei) védelmében;
- véleményezi a kiemelt térségre és a megyére készülő területfejlesztési koncepciót és programot, valamint területrendezési tervet, továbbá a településrendezési eszközöket;
- együttműködik a kulturális örökségvédelmi feladatkörrel rendelkező szervezetekkel azok külön jogszabályban meghatározott örökségvédelemmel kapcsolatos feladatainak ellátásában;
- kapcsolatot tart természetvédelmi kezelési feladatokat ellátó más szervezetekkel és természetes személyekkel;
- segítséget nyújt a természet védelmével kapcsolatos feladatok ellátásához a helyi önkormányzatoknak;
- kapcsolatot tart a vízügyi igazgatási és hatósági szervezetekkel a jogszabályokban meghatározott vízgazdálkodási és vízvédelmi feladatok terén.

A természetvédelmi hatósági feladatokat és területkezelést a gyakorlatban természetvédelmi felügyelők, tájvédelmi felügyelők, tájvédelmi körzetvezetők, természetvédelmi területkezelők és természetvédelmi örök látják el. A védett természeti területeken az ellenőrzési feladatokat ellátó személyek között – függetlenül a szervezeti hovatartozástól – szoros együttműködés szükséges, ezért a halászati öröknek is szoros munkakapcsolat kiépítése szükséges a természetvédelmi örökkel.

7.8. A természetvédelem és a környezetvédelem kapcsolata

A természetvédelem és a környezetvédelem két egymást kiegészítő tevékenység. A környezetvédelem az ember számára megfelelő környezet fenntartását jelenti, melyen belül hangsúlyos elem az ökoszféra káros emberi hatásokkal szembeni védelme. Ez az embert körülvevő ökoszisztémák jelenlegi állapotának megőrzését szolgálja csakúgy, mint a természetvédelem az élő és élettelen természeti környezet, a természeti értékek megóvásával,

fenntartásával. Utóbbi része ezek kezelése, szükség szerinti helyreállítása, amit kiegészít a megismerés és a megismertetés, azaz a kutatás és a bemutatás. Tehát a természetvédelem a természeti értékek szervezett és intézményesített fenntartását, kezelését, megőrzését jelenti, mindazon intézkedések összességét, melyeket a természet megóvása érdekében teszünk.

7.9. A természeti területek őrzése

A természeti értékek és területek, különösen a védett természeti értékek és területek őrzése, megóvása, károsításának megelőzése érdekében – egyenruhával és szolgálati lőfegyverrel ellátott tagokból álló – természetvédelmi őrszolgálat működik. A természetvédelmi őr személyi követelményeit, működésének feltételeit, kötelezettségeit és jogait a Tvt., valamint a rendészeti törvény tartalmazza.

A védett természeti területek őrzéséről gondoskodhat:

- a NPI szervezetében működő állami természetvédelmi őrszolgálat,
- az önkormányzatok által szervezett önkormányzati természetvédelmi őrszolgálat, ennek hiányában önkormányzati természetvédelmi őr.

Az állami természetvédelmi őrök ellátják a régészeti örökség védelmét is.

Az őrzési tevékenység ellátásába bevonhatóak civil polgári természetvédelmi őrök.

7.10. A természetvédelmi bírság

Természetvédelmi bírságot köteles fizetni az, aki tevékenységével vagy mulasztásával a természet védelmét szolgáló jogszabály, illetve egyedi határozat előírásait megsérti:

- a védett természeti értéket jogellenesen veszélyezteti, károsítja, elpusztítja, vagy védett természeti terület állapotát, minőségét jogellenesen veszélyezteti, rongálja, abban kárt okoz,
- a védett természeti területet, továbbá barlangot jogellenesen megváltoztatja, átalakítja, illetve azon vagy abban a védelem céljával össze nem egyeztethető tevékenységet folytat,
- a védett élő szervezet, életközösség élőhelyét, illetőleg élettevékenységét jelentős mértékben zavarja,
- a természetvédelmi hatóság engedélyéhez, hozzájárulásához kötött tevékenységet engedély, hozzájárulás nélkül vagy attól eltérően végez.

8. MUNKAVÉDELMI, EGÉSZSÉGVÉDELMI ISMERETEK

A halászati őr szolgálati idejének jelentős részét lakott területektől távol, a szabadban, a vízterületeken vagy annak partján tölti. Munkája során ezért sokszor találkozhat balesetveszélyes helyzetekkel, rendellenességekkel, melyek felismerésében, jelzésében és megszüntetésében nagy segítséget tud nyújtani. Annak érdekében, hogy a halászati őr ezeknek eleget tudjon tenni, szükséges ismernie alapvető munkavédelmi előírásokat, valamint a balesetek megelőzése és a bekövetkezett balesettel kapcsolatos teendők elvégzése érdekében rendelkeznie kell alapvető egészségügyi ismeretekkel.

8.1. Munkavédelmi ismeretek

8.1.1. Munkavédelem fogalma, célja

Hazánkban a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény határozza meg az állam, a munkáltatók, a munkavállalók munkavédelemmel kapcsolatos feladatait, jogait és kötelezettségeit. Az előírt munkavédelmi követelmények megvalósításának meghatározott módját maga a munkáltató határozza meg, ami csak a vonatkozó jogszabályok szabta kereteken belül történhet.

- **munkavédelem fogalmán** a szervezett munkavégzésre vonatkozó munkabiztonsági és munkaegészségügyi (munkahigiéne és foglalkozás-egészségügy) követelmények megvalósítását szolgáló törvénykezési, szervezési, intézményi előírások rendszerét, valamint mindezek végrehajtását értjük.
- **A munkavédelem célja:** a szervezett munkavégzésre vonatkozó munkabiztonsági és munkaegészségügyi követelmények, továbbá a munkavédelemről szóló törvény céljának megvalósítására szolgáló törvénykezési, szervezési, intézményi előírások rendszerének létrehozása, valamint mindezek végrehajtása. A munkaegészségügy a munkahigiéne és a foglalkozás-egészségügy szakterületeit foglalja magában.

8.1.2. A munkáltatók és a munkavállalók köteleességei és jogai

8.1.2.1. A munkáltató köteleességei és jogai

- a munkavállalónak a szükséges utasításokat kellő időben megadni,
- a halászati őrrel ismertetni a feladatait, jogait, kötelezettségeit, működési területét,
- ismertetni a biztosított munkaeszközök (gépjármű, fényképezőgép stb.) használatával kapcsolatos tudnivalókat,
- ismertetni a munkaterületen található veszélyforrásokat (ingoványos területek, sziklaomlások, alábányászott területek stb.),

- rendszeresen meggyőződni, hogy a biztonságos munkavégzés feltételei megfelelnek-e a követelményeknek,
- minden tudomására jutott rendellenességet megszüntetni,
- a munkabaleseteket és a foglalkozási megbetegedéseket kivizsgálni,
- biztosítani a dolgozók testi épségének megőrzéséhez szükséges munkaeszközöket, védőeszközöket, a veszélyes körülmények megszüntetését,
- biztosítani a munkavállaló rendszeres oktatását,
- a munkavállalói létszámtól függően munkavédelmi szakembert foglalkoztatni,
- a munkavállalói érdekképviselőt biztosítani (pl. baleseti jegyzőkönyv felvételénél),

A munkáltató joga, hogy a balesetvédelmi előírások betartását megkövetelje a munkavállalótól.

8.1.2.2. A munkavállaló kötelességei és jogai

8.1.2.2.1. Munkavállaló köteles:

- tevékenyen részt venni a munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések megelőzésében,
- ennek érdekében a munkaköréhez szükséges szakmai és munkavédelmi ismereteket elsajátítani,
- az orvosi vizsgálatokon részt venni,
- a munkahelyen munkaképes állapotban megjelenni,
- a rendelkezésére bocsátott munkaeszközöket, gépeket, berendezéseket átvizsgálni és rendeltetésszerűen használni,
- a munkaterületen rendet, fegyelmet megtartani,
- az esetleges rendellenességet tőle elvárhatóan megszüntetni vagy a felettesét erről értesíteni
- a legkisebb balesetet is jelenteni.

8.1.2.2.2. Munkavállalók jogai

A dolgozónak jogában áll a munkáltatójától megkövetelni:

- az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeit,
- az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges munkaeszköz, védőfelszerelést, védőitalt, tisztálkodási eszközt és lehetőséget,
- védőfelszerelések hiánya miatt vagy védőképtelensége miatt, ha az életét vagy testi épségét veszélyezteti, a munkavégzést megtagadhatja, és ezért hátrány nem érheti.

8.1.3. A munkavégzés személyi feltételei

- a munkavállaló csak akkor és csak olyan munkára alkalmazható, ha annak élettani ellátásra alkalmas (szellemi, fizikai, egészségügyi alkalmasság),
- a foglalkoztatása testi épségét és egészségét – fiatalok esetében egészséges fejlődését – nem befolyásolja, foglalkoztatása utódaira veszélyt nem jelent,

- mások egészségét, testi épségét nem veszélyezteti, és külön jogszabályban meghatározottak szerint alkalmasnak bizonyul,
- megelőző, időszakos, vagy pályaalakmassági vizsgálaton részt vesz – halászati örök esetében ez a következő képen alakul:
 - 40 éves korig 3 évenként,
 - 40-50 év között kétévenként,
 - 50 év felett pedig évenként.

Ha a halászati ör a munka végzésére testileg vagy szellemileg nem alkalmas (egészségügyileg a feladat elvégzésére alkalmatlan) munkaviszonyát azonnal meg kell szüntetni.

8.1.4. Munkabalesetek

8.1.4.1. Baleset, munkabaleset, munkavégzéssel összefüggésben bekövetkező baleset fogalma

- **A baleset** az emberi szervezetet ért olyan egyszeri hatás, amely a sérült akaratától függetlenül, aránylag rövid időn belül következik be és sérülést vagy egyéb testi-lelki károsodást, illetve halált okoz.
- **A munkabaleset** az a baleset, amely a munkavállalót a szervezett munkavégzés közben vagy azzal összefüggésben éri, függetlenül annak helyétől és időpontjától. Munkabalesetnek minősül továbbá az anyagvételezés, a munkával kapcsolatos közlekedés, üzemi étkezés, öltöző, fürdő, üzemorvos igénybevétele közben történt baleset is.
 - Úti baleset: Csak akkor minősül munkabalesetnek, ha a munkáltató saját vagy bérelt járművével történik.
 - Súlyos munkabaleset: Súlyos munkabalesetnek minősül: a terhes nő magzatát ért károsodás, valamelyik érzékszerv részleges vagy teljes elvesztése, a hüvelykujj kézen vagy lábon való elvesztése, 2 vagy annál több ujj, vagy végtag elvesztése, torzulás, bénulás. 90 napon belül a baleseti halálesetet az orvos munkabalesetnek nyilváníthatja.

8.1.5. A legjelentősebb baleseti veszélyforrások a halászati ör szolgálatteljesítése során

8.1.5.1. Veszélyforrások típusai

- fizikai veszélyforrások (járművek, csúszós felületek, terepakadályok),
- veszélyes anyagok (mérgező vagy más módon egészségkárosító anyagok),
- biológiai veszélyforrások (állatok, növények),
- fiziológiai, idegrendszeri, és pszichés igénybevétel.

8.1.5.2. Legjelentősebb veszélyforrások

- **Terepakadályok** közül a halászati ör leggyakrabban egyenetlen talajfelszínnel, árkokkal, gödrökkel, takarásban lévő tereptárgyakkal (farönk, kő, éles, hegyes tárgyak) találkozik. A balesetek és sérülések elkerülhetők, ha a közlekedés kitaposott ösvényeken valósul meg.
- **Lejegesedett és fokozottan csúszásveszélyes helyeket** ki kell kerülni, ha ez nem megvalósítható, akkor pedig fokozott óvatossággal kell közlekedni. Befagyott folyón, tavon, patakon, vizes árkokon való áthaladáskor minden esetben fokozott óvatossággal kell átkelni, ha lehetőség van rá, az erre kijelölt átkelőhelyeket használjuk.
- **Vizes, ingoványos mocsaras területeken** való áthaladáskor lehetőleg szintén az erre kijelölt átkelőhelyeket kell igénybe venni.
- **Nedves ruházatot** a lehető leghamarabb száraz ruházatra kell cserélni, ennek elmulasztása ízületi bántalmakat, meghűléses megbetegedéseket von maga után.
- Kerülni kell a **külszíni fejtéseket, kavicsbányákat, meredek tereprészeket, szakadékokat**, mert az omlásveszély miatt nagy a sérülés lehetősége.
- Az **erdészeti munkavégzéshez** a halászati örök nincsenek kiképezve, és a szükséges védőfelszereléssel sem rendelkeznek, ezért az ilyen jellegű munkákat el kell kerülni.
- A természetben található **mérgező gombák, növények és terméseik** (gyilkos galóca, légyölő galóca, párduggalóca, csattanó maszlag, nadragulya stb.) fogyasztása mérgezést okoz, ezért ezek fogyasztását mellőzni kell. Csak és kizárólag a szakemberrel megvizsgáltatott gomba fogyasztható!
- **Zivataros, villámveszélyes időben** minél előbb zárt helyet kell keresni. Tilos magányos fa vagy szénakazal alá állni!
- **Kullancs- és darázscsípés, kígyómarás** elkerülésének érdekében fontos tájékozódni a területen leselkedő ilyen és ehhez hasonló veszélyek felől. Ezeken a területeken fontos a zárt ruházat viselete, és a halászati örök számára biztosított magasszárú csizma használata.
- Kullancs okozta fertőzés megakadályozása érdekében célszerű a védőoltás igénylése. Nyáron, amikor a zárt ruházat nehezen viselhető, ajánlatos riasztószerek, kenőcsök használata, illetve érdemes naponta átvizsgálni az egész testfelületet, és az esetlegesen talált kullancsokat az erre kifejlesztett csipesz vagy orvos segítségével el kell távolítani.
- **Bőrgyulladást okozó hernyók** (tölgy búcsújáró lepke, aranyfarú lepke, gyapjaslepke) tömeges jelenléte esetén a szóban forgó területet el kell kerülni.
- **Építési területek** közelében fokozott figyelemmel kell közlekedni.
- Az **időjárás viszonyosságait** megfelelő öltözködéssel – őszi, téli napokon réteges öltözködéssel – lehet kivédeni.

8.1.6. A munkabaleset bejelentése kivizsgálása és nyilvántartása

8.1.6.1. A munkabaleset bejelentése

A sérült, illetőleg a balesetet észlelő személy köteles a balesetet a munkát közvetlenül irányító személynek soron kívül jelenteni.

8.1.6.2. Munkabaleset nyilvántartásba vételének szabálya

A munkáltatónak minden olyan munkabalesetet nyilvántartásba kell vennie, amelyről tudomást szerzett. Fel kell venni a sérült személyi adatait, a baleset helyének, idejének és a tanúk adatait. Fel kell tüntetni, hogy a sérült milyen ellátásban részesült, és hogy folytathatta-e a munkát.

8.1.6.3. A munkabaleset kivizsgálása, jegyzőkönyv felvétele

A munkáltatónak minden munkaképtelenséget okozó munkabalesetet haladéktalanul ki kell vizsgálnia. Baleseti jegyzőkönyvet kell felvenni, és rögzíteni kell benne a baleset körülményeit. Rögzíteni kell a sérült adatait, a baleset helyét, idejét (a munkaidő hányadik órájában történt), körülményeit, a tanúk adatait, emellett a sérült közvetlen felettesét meg kell hallgatni. A baleset körülményeit dokumentálni kell, súlyosabb balesetnél fénykép- vagy videofelvétellel. Fel kell mérni a környezeti hatásokat. Rögzíteni kell a megtett intézkedéseket.

A munkáltatónak minden tudomására jutott, 3 napot meghaladó munkakieséssel járó balesetről jegyzőkönyvet kell felvenni. A jegyzőkönyvet a tárgyhónapot követő hónap 8. napjáig meg kell küldeni az illetékes munkabiztonsági felügyelőségnek.

8.1.7. Kártérítés munkabaleset esetén

A munkáltató a munkavállalónak munkaviszonyával összefüggésben okozott kárért vétkességére tekintet nélkül, teljes mértékben felel. Hasonlóképpen felel a munkáltató a munkavállaló munkahelyre bevitt tárgyaiban, dolgaiban bekövetkezett károkért is.

A munkáltató csak akkor mentesülhet a kártérítési kötelezettség alól, ha bizonyítani tudja, hogy a baleset elháríthatatlan külső ok következménye volt, vagy maga a dolgozó okozta a kárt kizárólagosan és elháríthatatlanul. A gyakorlatban kármegosztást alkalmaznak abban az esetben, ha a kár részben a munkavállaló magatartása miatt keletkezett.

Munkabaleset, ill. üzemi baleset után a munkavállaló a munkaképesség csökkenés mértékétől függően különböző társadalombiztosítási szolgáltatásokra jogosult (baleseti táppénz, baleseti járadék, rokkantnyugdíj, ingyenes gyógyszerek). A munkáltató azonban köteles megtéríteni a sérültnek a társadalombiztosítási szolgáltatásokkal nem fedezett vagyoni és nem vagyoni kárát. A károsult munkavállaló **vagyoni kára** a következő tényezőkből állhat:

- elmaradt jövedelem
- felmerült kár (ruhakár stb.)
- indokolt kiadás (gyógykezelési költségek, ill. a betegség alatti többletkiadások)
- elmaradt haszon (a beteg, a beteget ápoló hozzátartozók keresetkiesése stb.)

Nem vagyoni kártérítésről akkor beszélünk, ha a munkavállaló társadalmi életben való részvétele megnehezült.

A munkabaleset esetén bekövetkezett károk bejelentésére a baleset bejelentésétől számított 15 napon belül igazolhatóan fel kell hívni a dolgozó figyelmét a keletkezett károk bejelentésére. A munkavállaló betervezett kárigényére a munkáltatónak írásban 15 napon belül indokolt választ kell adnia.

Nem jár kártérítés a dolgozónak üzemi úti baleset esetén.

8.2. Egészségvédelem, elsősegélynyújtás

8.2.1. Az elsősegélynyújtás fogalma

Elsősegélynyújtásnak nevezzük azt a gyors egészségügyi segítséget, melyet a helyszínen lévő személy nyújthat egy sebesültnek vagy betegnek, amíg az orvos megérkezik. Az elsősegélynyújtás célja, hogy a beteget életben tartsa, stabilizálja állapotát, enyhítse fájdalmát, szorongását, szenvedését.

8.2.2. Az elsősegélynyújtás általános szabályai

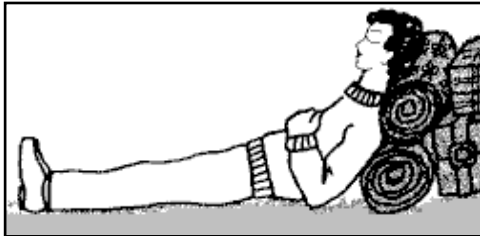
Balesetnek nevezzük a külső okból létrejövő, hirtelen bekövetkező egészségkárosodást. A baleset váratlan helyzetet teremt, ezért az elsősegélynyújtó gyorsan tájékozódik arról, hogy mi történt. Az elsősegélynyújtás minden esetben nagy felelősséggel jár, mert a késedelem és a szakszerűtlen beavatkozás helyrehozhatatlan kárt és tragédiát okozhat. Balesetek esetén a szükséges elsősegélynyújtás elvégzése a **halászati örnek** is kötelezettsége.

8.2.2.1. Tennivalók elsősegélynyújtáskor

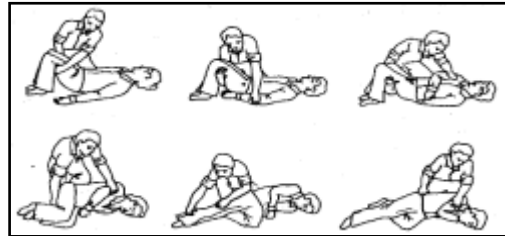
- Az elsősegélynyújtó fellépése legyen biztos, határozott, a balesetesre és a környezetre megnyugtató. A baleset színhelyéről udvariasan távolítsa el a tömeget. Elsőrendűen fontos az élet megmentése, a balesetes állapotának javítása, a balesettel kapcsolatos minden egyéb körülmény az előző elveknek alárendelt.
- A baleset színhelyét csak olyan mértékben változtassa meg, amennyire a segítségnyújtás azt megkívánja. A baleset körülményeire útmutatást adó nyomokat lehetőleg őrizze meg.
- A balesetes fekvő helyzetben legyen, állapotáról így tájékozódjék, és ugyanígy részesítse elsősegélyben is.

- A sérülésnek megfelelően, ill. célszerűen helyezze el kényelmesen a balesetest. Mellkasi sérültet mindig felülő helyzetbe (3. kép), eszméletlen beteget stabil oldalt fekvő helyzetbe kell hozni (4. kép).

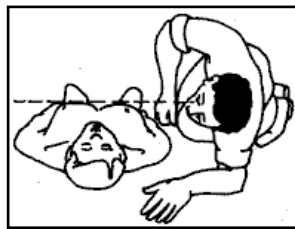

3. kép (Forrás: I3.)

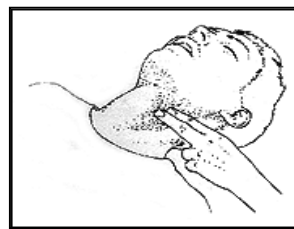

4. kép (Forrás: I4.)

- A legfontosabb a légzés és vérkeringés ellenőrzése. A légzést a hanyatt fekvő emberen lehet megvizsgálni oldalról nézve a sérült mellkasának mozgását figyelve (5. ábra). A szív működés ellenőrzése a nyaki verőér tapintásával történik (6. ábra).

5. kép (Forrás: I4.)

6. kép (Forrás: I4.)

Biztosítson a balesetesnek friss levegőt, szoros ruházatát bontsa meg (ingnyak, nyakkendő stb.).

- Végtagsérülésnél a ruhátlanítást mindig az ép oldalon kezdje, és csak a szükséges mértékig végezze. Az öltöztetés fordított legyen.
- Az első ellátást követően mérlegelje, a balesetest hogyan juttatja el állapotromlás nélkül orvoshoz, ill. a végleges ellátóhelyre.
- Ha több sérült van, súlyossági sorrendben lássa el őket.
- Mindenkor tartsa szem előtt, hogy az elsősegélynyújtás nem gyógykezelés; a legcsekélyebb sérülést követő első ellátás után a balesetes minden esetben orvosi ellátást igényel.

8.2.2.2. Az újraélesztés

Az újraélesztés az alapvető életműködések mesterséges (eszközös vagy eszköz nélküli) pótlása, illetve helyreállítása.

Az újraélesztés „ábécéje”-je a következő:

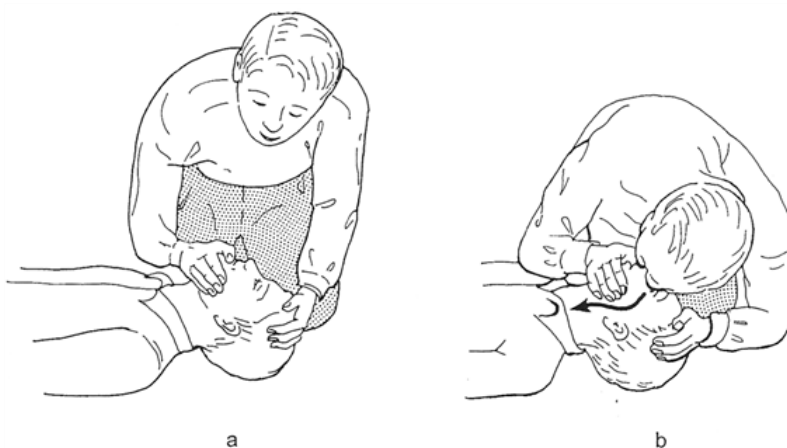
- Átjárható légutak biztosítása
- Belégzés pótlása, befúvásos lélegeztetés
- Cirkuláció (keringés) pótlása, szívkompresszió

- Defibrillálás, drogok, definitív terápia

Az első két esetet bárki alkalmazhatja, a harmadikhoz már szakszerűség (képzett elsősegélynyújtó) szükséges, a negyediket csak mentő (orvos) alkalmazhatja.

Az első teendő tehát a légutak átjárhatóvá tétele. A szájüregbe kerülhet iszap (vízbekerüléskor vagy vízbe eséskor), idegen test, elzárhatja a garatot például a balesetes műfogsora is. Ezért minden esetben meg kell győződnünk, hogy a szájüregben nincs idegen test. Az izomtónus hiánya miatt a beteg szájának kinyitása általában nem okoz problémát. Ujjainkra zsebkendőt csavarva, a szájüreget kitisztítjuk. Az újraélesztést mindig földön vagy padlón a hátán fekvő betegen végezzük. A befúvásos lélegeztetéshez a beteg fejét hátrafeszítjük (7/a. kép). Az egyik kezünkkel a beteg állát és álla alatt a szájfenéken keresztül a nyelvét rögzítjük (7/b. kép).

7. kép (Forrás: I5.)

A mesterséges lélegeztetés ideje alatt lehetőleg a fejet ne engedjük el. Sokszor önmagában a mesterséges lélegeztetés is megindíthatja a már megszűnt vagy megszűnőben lévő szívműködést, így életmentő lehet!

Szívmasszázst csak olyan elsősegélynyújtó végezze, aki erre gyakorlati kiképzést is kapott, mert a szakszerűtlenül végzett vagy kezdeményezett szívmasszázs nagyon súlyos következményei lehetnek. A szívkompressziót úgy végezzük, hogy a beteg jobb oldalán elhelyezkedve, (térdelve) jobb tenyerünk alsó részét a szegycsont alsó harmadára illesztjük, pontosan a középvonalban úgy, hogy ujjaink a beteg feje felé mutassanak. Bal kezünk a jobb fölé kerüljön, arra merőlegesen (8. kép). Mindkét karunk könyökben nyújtva legyen. Ily módon egész felső testünk súlyát ki tudjuk használni. Legalább öt centiméter mélységre benyomva a szegycsontot, a szív a szegycsont és a gerinc között összepréselődve a vért kipumpálja, majd elengedve újra magába szívja. Ideális a ritmus, ha a szegycsont benyomását 1 másodpercenként végezzük.

8. kép (Forrás: I6.)

Tilos szívmasszázszt adni légző vagy tapintható pulzusú embernek. Ezzel károsíthatja a tüdőt, megállásra készítheti a szívet!

8.2.2.3. Elsősegélynyújtás egyéb esetekben

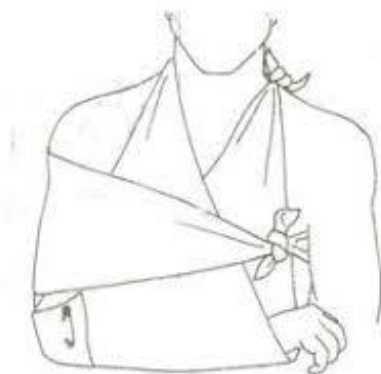
8.2.2.3.1. Teendők rosszullét esetén

Sérülés	Oka	Tünetei	Teendők
Agyvérzés	pl. magas vérnyomás	kékes arc, nyálfolyás, zavaros beszéd (lebénulás)	Sürgősen orvost hívni, félig ülő helyzetbe hozni. További mozgás tilos!
Ájulás - Fehér	az agy múló vérszegénysége	sápadt, szürkés arc, hideg végtag	felpolcolt lábakkal fektetni
Ájulás - Piros	az agy túlzott vérbősége	piros arc, fej	félig ülő helyzetbe hozni
Hőguta	párás, füledt melegben a verejték nehezebben párolog, nincs kellő hűtése a szervezetnek, s a testhőmérséklet 37 °C fölé emelkedik	fejfájás, szapora szív működés, nehéz légzés, forró, száraz bőr, bőrpír, ájulás	hűvös, sötét helyen fektetni, fejét felemelve, folyadékot itatni, borogatni
Napszúrás	a fej túl erős napsugárzásnak való kitétsége miatt a fej (agy) túlmelegedése	fejfájás, szédülés, hidegrázás, hányinger, láz, bőrpír	hűvös helyre fektetni, folyadékot itatni, borogatni, lázcsillapítót adni
Nem maró mérgezések, ételmérgezések	mérgező növények, mérgező gombák, fertőzött élelmiszer, romlott, erjedt élelmiszer, növényvédőszer	hányás, szédülés, hasmenés, görcsös gyomorpanaszok, verejtékezés, láz	hánytatás (kivéve: gyilkos galóca) víz itatása, hashajtó, sürgősen orvoshoz vinni
Sokk	ájuláshoz hasonló, de súlyosabb állapot	sápadtság, hűvös végtagok, nyirkos bőr, mozdulatlan vagy dobálja magát	sürgősen orvost hívni, eszméletlenség esetén: stabil oldalfekvés
Szívgörcs	szívgyengeség, kimerültség, vérzés	ólomszürke, sápadt arc, szapora pulzus, szív tájéki fájdalom	sürgősen orvost hívni, mozdulatlan fektetés

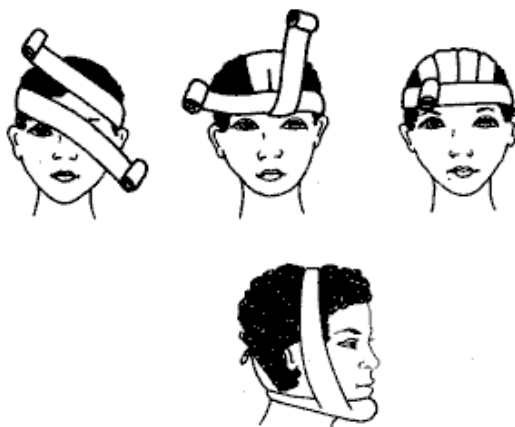

8.2.2.3.2. Teendők sérülés esetén

Sérülés	Oka	Tünetei	Teendők
Agyrázkódás	fejet ért tompa ütés	zavarodottság, hányinger, álmoság, félrebeszélés	sürgősen orvost hívni, feltámasztott felsőtesttel fektetés, borogatás
Égés	hősugárzás, elektromosság, maró kémiai anyagok, tűz	bőrpír, hólyagok, duzzanat, barnás-fekete bőrelhalás	<u>Enyhébb esetben:</u> bőr hűtése folyó hideg vízzel. <u>Sebes, hólyagos bőrt</u> érinteni kézzel tilos, csak steril gézlappal sebfedés, folyadék itatása, fájdalomcsillapítót adni
Fagyás	hideg levegő, szűk, szoros ruházat	fehér, érzéketlen, majd kékes-piros, duzzadt testrész	puha ronggyal dörzsölni, melegen tartani, forró tea itatása
Izomsérülések rándulás, húzódás, zúzódás	rossz mozdulat, esés, becsípődés, tompa ütés	duzzadt vöröses bőr, éles fájdalom	nyugalom biztosítása, borogatás
Belső zúzódás	baleset, esés, ütés következtében a belső szervek sérülnek (hasüreg, mellkasüreg, agyvelő)	szédülés, hányás, verejtékezés, alig érezhető, szapora pulzus, kékes és fájdalmas az ütés helye	fektetni, félig ülőhelyzetben (mellkasnál), vagy vízszintesen (hasüregi sérülésnél), borogatás
Ízületi sérülések			
zúzódás	ütés, esés, baleset	duzzadt ízület, vérömleny	nyugalom, mozdulatlanság biztosítása és borogatás
rándulás	külső erőhatásra a csontok rövid idejű helyzetváltoztatása az ízületi tokban	duzzadt ízület, kisebb elszíneződés is lehet	nyugalom, mozdulatlanság biztosítása és borogatás
ficam	a csontok tartósan elhagyják az ízületi tokot	ízületi tok deformált, alakja szögletes, környéke duzzadt	orvoshoz vinni, nyugalom, mozdulatlanság biztosítása
Csonttörések			
fedett	ütés, esés, baleset	törött testrész alakja megváltozik, duzzadt	sürgősen orvoshoz vinni, a töréssel érintett végtagrészt rögzíteni, fektetni, felkartörés esetén pólyával vagy kendővel a mellkashoz való rögzítés (9. kép), lábszár- vagy combcsonttöréskor a törött végtagot az ép lábhoz kell kötni
nyílt	ütés, esés, baleset	csontvégek átszúrják a bőrt, seb látható	sürgősen orvoshoz vinni, a töréssel érintett végtagrészt rögzíteni, fektetni és sebellátást biztosítani
koponyaalapitörés	ütés, nyomás, baleset	sápadtság, szédülés, hányinger, fejfájás, végtagreszketés, orr-, fül- és szájvérzés	azonnal orvosi segítséget hívni
állkapocs- és orrtörés	ütés, nyomás, baleset	véres nyál, vérző orr	parittyakötéssel rögzíteni (10. kép lent), fejsérülések ellátása sapka kötés (10. kép fent)

9. kép (Forrás: I7.)

10. kép (Forrás: I8.)

8.2.2.3.3. Teendők különleges sérülések esetén

Sérülés	Tünetei	Teendők
áramütés	eszméletvesztés	áramtalanítás, kiszabadítás szigetelő anyagú rúddal úgy, hogy közben a sérültet kézzel vagy testtel nem szabad megérinteni, vérzés esetén nyomó kötés, stabil oldalfekvés
villámcsapás	szédülés, nehéz légzés, szívremegés, égési sebek	égési sebekre steril fedőkötés, orvost hívni
jégbeszakadás	a túlzott lehűlés miatt fehér, érzéketlen test	hason csúszva megközelíteni, (deszkalapra) kihúzni, azonnali ruhacsere, takaróval borítás, lassú felmelegítés, orvost hívni
lőtt seb		vérzés csillapítás nyomókötéssel az orvos megérkezéséig
fulladás CO vagy CO ₂ gáz miatt	szédülés, tétova mozgás, eszméletvesztés	azonnali friss levegő, ha nincs légzés, akkor mesterséges lélegeztetés, orvost hívni, közben a helyiséget átszellőztetni
fuldoklás (vízből mentés), a légutakat a bekerülő víz elzárja	köhögés, hörgő légzés, lilás, szederjes arc	hason fektetés, a száj és légutak megtisztítása

8.2.2.3.4. Teendők egyéb sérülések esetén

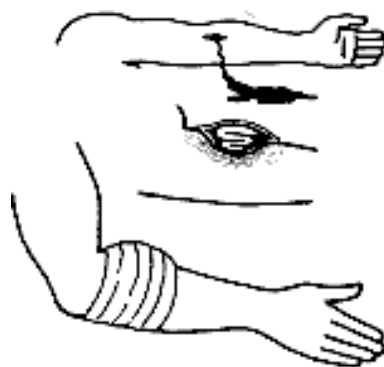
Sérülés	Oka	Tünetei	Teendők
Bőrfeltörés	erősen igénybevett helyeken súrlódás miatt	piros bőr, vízhólyag	bőrzsírozás, sebfedés steril gézlappal
Rovar- vagy kullancscsípés	szúnyog, bögöly, méh, darázs, kullancs	piros, duzzadt bőrfelület kullancs esetén: kullancs a bőrben kullancs esetén: néhány hét múlva a csípés körül kör alakú vörös „udvar”, később láz, levertség jelentkezhet, amely a Lyme kór bőrtünete lehet allergiás tünetek	méhek esetén a fullánk, ill. a kullancs eltávolítása, alkohollal v. Oxycort spray-vel fertőtlenítés, borogatás, kullancs esetén: megelőző védőoltás a kullancs által terjesztett agyhártyagyulladás ellen, Lyme-kór ellen nincs védőoltás. szakember felkeresése
Állatharapás	veszett róka, kutya, macska	nyílt sebek	seb környékén a vér kinyomkodása, majd vízzel leöblíteni, Oxycort spray-vel fertőtleníteni, sürgősen orvoshoz vinni, vélhetően veszett állat esetén az állat élve történő befogása, elpusztulás esetén annak fejének levágása a veszethez valószínűleg megállapítása érdekében
Kígyómarás		két apró, szúrászerű vérző seb, megduzzadt, majd lilás, érzéketlen sebkörnyék, nehéz légzés, izgalmi állapot, verejtékezés, hányinger, szomjúságérzet	lehetőség szerint tisztázni, hogy valóban mérges kígyó okozta-e a sebet, a seb és a szív között nyomó kötés, melyet 30-40 percenként megoldani sérült végtag lógatása, véreztetése, fertőtlenítés Oxycort spray-vel, sürgősen orvoshoz vinni
Pióca bőrre tapadása			szívófejre kevés sót szórva a pióca leválasztható, utána a seb sokáig vérzik, célszerű a seb környékét fertőtleníteni, majd steril anyaggal (pl. gézlap) enyhe nyomással fedőkötést alkalmazni, hogy csökkentsük a vérzést

8.2.2.3.5. Teendők vérzés esetén

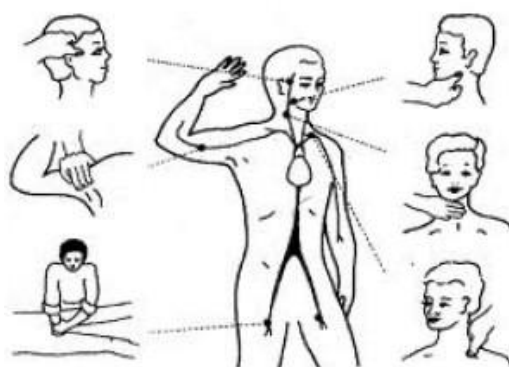
Sérülés	Tünetei	Teendők
Hajszáleres vérzés	gyöngyöző vérzés	nyugalomba helyezés, fedőkötés alkalmazása
Vénás (visszeres) vérzés	Nagymennyiségű, sötétvörös vér távozik	a sérült lefektetése, nyomókötés (11. kép) alkalmazása
Artériás (ütőeres) vérzés	Lüktető, élénkpiros vérzés	a sérült lefektetése, a vérzés helye és a szív között az ütőeret kézzel azonnal le kell szorítani, nyomókötés alkalmazása (12. kép)
Belső vérzés	sápadtság, szapora, könnyen elnyomható pulzus, hideg veríték, nehéz légzés, a körömágyak és az ajkak oxigénhiány miatti kékeslila színe	a sérült lapos fektetése térdben felhúzott végtagokkal. (13. kép),
Orrvérzés	hajszálérrepedés az orrnálkahártyában	ültetés, fejet kicsit előre hajtva,

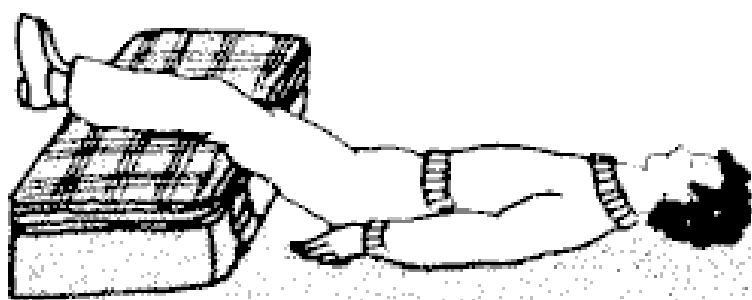
orrnyílásokat kb. 10 percig összeszorítani,
szükség esetén tampont felhelyezni

11. kép (Forrás: 19.)

12. kép (Forrás:110.)

13. kép (Forrás: I11.)

8.2.2.4. Foglalkozási megbetegedések

Foglalkozási megbetegedésről beszélünk abban az esetben, ha a foglalkozás gyakorlása közben előforduló tényezők hatására alakul ki egészségkárosodás.

A halászati őrt munkavégzése során elsősorban az emberre is áterjedő fertőző állatbetegségek veszélyeztetik, pl: száj- és körömfájás, ornitózis, lépfene, leptospirozis, veszettség. A betegségek elkerülésének a legegyszerűbb módja az óvatosság. Kerülni kell minden olyan állatot, melynek viselkedése megváltozott, vagy ami egyértelműen a betegség jeleit mutatja (bágyadt, étvágytalan). Állati tetemet csak védőkesztyű használatával szabad megvizsgálni.

9. A HALÁSZATI ŐRI MUNKÁHOZ KAPCSOLÓDÓ HATÓSÁGOK JEGYZÉKE

9.1. Halgazdálkodási hatóságok elérhetőségei

Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal, Kecskeméti Járási Hivatal,
Agrárügyi Főosztály, Földművelésügyi Osztály
6000 Kecskemét, Bihar u. 10.
bacs-fm@bacs.gov.hu

Baranya Megyei Kormányhivatal, Pécsi Járási Hivatal,
Agrárügyi Főosztály, Földművelésügyi Osztály
7633 Pécs, Lázár Vilmos utca 12.
pecs.foldmuvelesugy@baranya.gov.hu

Békés Megyei Kormányhivatal, Békéscsabai Járási Hivatal,
Agrárügyi Főosztály, Földművelésügyi Osztály
5600 Békéscsaba, Szabolcs utca 34.
fmo@bekes.gov.hu

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Miskolci Járási Hivatal,
Agrárügyi Főosztály, Földművelésügyi Osztály
3526 Miskolc, Blaskovics utca 24.
foldmuvelesugy-erdeszet@borsod.gov.hu

Csongrád Megyei Kormányhivatal, Hódmezővásárhelyi Járási Hivatal,
Agrárügyi Főosztály, Földművelésügyi Osztály
6800 Hódmezővásárhely, Rárósi utca 110.
kun.andrea@csongrad.gov.hu

Fejér Megyei Kormányhivatal, Székesfehérvári Járási Hivatal,
Agrárügyi Főosztály, Földművelésügyi Osztály
2481 Velence, Ország út 23.
foldmuvelesugy@fejer.gov.hu

Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal, Győri Járási Hivatal,
Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály, Földművelésügyi Osztály
9021 Győr, Arató utca 5.
foldmuvelesugy@gyor.gov.hu

Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Debreceni Járási Hivatal,
Agrárügyi Főosztály, Földművelésügyi Osztály
4024 Debrecen, Kossuth utca 12-14.
agrarugy.debrecen.jh@hajdu.gov.hu

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

nébih

Heves Megyei Kormányhivatal, Egri Járási Hivatal,
Agrárügyi Főosztály, Földművelésügyi Osztály
3300 Eger, Szövetkezet utca 6.
fmo@heves.gov.hu

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal, Szolnoki Járási Hivatal,
Agrárügyi Főosztály, Földművelésügyi Osztály
5000 Szolnok, Vízpart krt. 32.
szolnok.jarasihivatal@jasz.gov.hu

Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal, Tatabányai Járási Hivatal,
Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály, Földművelésügyi Osztály
2890 Tata, Új út 17.
fmo@komarom.gov.hu

Nógrád Megyei Kormányhivatal, Salgótarjáni Járási Hivatal,
Agrárügyi Főosztály, Földművelésügyi Osztály
3100 Salgótarján, Baglyasi út 2.
foldmuvelesugy@nograd.gov.hu

Pest Megyei Kormányhivatal, Érdi Járási Hivatal,
Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Földművelésügyi, Földművelésügyi Osztály
2100 Gödöllő, Kotlán Sándor utca 1.
foldmuvelesugy@pest.gov.hu

Somogy Megyei Kormányhivatal, Kaposvári Járási Hivatal,
Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály, Földművelésügyi Osztály
7400 Kaposvár, Guba Sándor utca 20.
vadhal@kaposvar.gov.hu

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Nyíregyházi Járási Hivatal,
Agrárügyi Főosztály, Földművelésügyi Osztály
4400 Nyíregyháza, Keleti Márton utca 1.
foldmuvelsugy@szabolcs.gov.hu

Tolna Megyei Kormányhivatal, Szekszárdi Járási Hivatal,
Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály, Földművelésügyi Osztály
7100 Szekszárd, Tormay Béla utca 18.
foldmuveles@tolna.gov.hu

Vas Megyei Kormányhivatal, Szombathelyi Járási Hivatal,
Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály, Földművelésügyi Osztály
9700 Szombathely, Gagarin utca 2.
foldmuvelesugy@vas.gov.hu

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

nébih

Veszprém Megyei Kormányhivatal, Veszprémi Járási Hivatal,
Agrárügyi Főosztály, Földművelésügyi Osztály
8200 Veszprém, Batsányi János utca 5.
veszprem.foldmuveles@veszprem.gov.hu

Zala Megyei Kormányhivatal, Zalaegerszegi Járási Hivatal,
Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály, Földügyi Osztály
8900 Zalaegerszeg, Zrínyi utca 36.
foldmuveles@zala.gov.hu

9.2. A vízrendészetek elérhetőségei

Dunai Vízirendészeti Rendőrkapitányság
✉ 1133 Budapest, Garam utca 19.
☎ 06-1/236-2860 📠 06-1/236-2851/53-890

Dunai Vízirendészeti Rendőrkapitányság Vízirendészeti Rendőrörs Komárom
✉ Komárom, Rákóczi rakpart
⦿ Duna 1850,2 - 1719 fkm
☎ 34/340-164 📠 34/340-519

Dunai Vízirendészeti Rendőrkapitányság Vízirendészeti Rendőrörs Nagymaros
✉ 2626 Nagymaros, Molnár út 1.
⦿ Duna 1719 - 1676 fkm
☎ 27/354-337 📠 27/354-337

Dunai Vízirendészeti Rendőrkapitányság Vízirendészeti Rendőrörs Budapest
✉ 1117 Budapest, Kopaszi-gát 1.
⦿ Duna 1676 - 1613 fkm, és a Szentendrei Dunaág
☎ 06-1/203-9132 📠 06-1/381-4300/51413

Dunai Vízirendészeti Rendőrkapitányság Vízirendészeti Rendőrörs Dunaújváros
✉ 2400 Dunaújváros, Rév utca 2.
⦿ Duna 1613 - 1562 fkm
☎ 25/410-421 📠 25/410-421

Dunai Vízirendészeti Rendőrkapitányság Vízirendészeti Rendőrörs Paks
✉ 7031 Paks, Dunapart 1.
⦿ Duna 1562 - 1492 fkm
☎ 75/310-062 📠 75/310-062

Dunai Vízirendészeti Rendőrkapitányság Vízirendészeti Rendőrörs Mohács
✉ 7700 Mohács, Szent János utca 1.
⦿ Duna 1465 - 1433 fkm
☎ 69/322-947 📠 69/311-505

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

nébih

Dunai Vízügyi Rendőrkapitányság Duna Budapesti Mellékágai KMB-csoport

☒ Ferencvárosi kikötő

☉ Ráckevei Soroksári Dunaág

Dunai Vízügyi Rendőrkapitányság KMB Iroda Baja

☒ 6500 Baja, Türr István park 1.

☉ Duna 1492 - 1465 fkm (Kamarás Duna)

☎ Telefon: 79/325-021

Dunai Vízügyi Rendőrkapitányság KMB Iroda Gönyű

☒ 2900 Komárom, Rákóczi rakpart

☉ Mosoni-Dunaág

☎ 34/340-519

Tiszai Vízügyi Rendőrkapitányság

☒ 5000 Szolnok, Tiszaparti sétány 6.

☎ 56/375-145

Tiszai Vízügyi Rendőrkapitányság Vásárosnaményi Rendőrőrs

☒ 4800 Vásárosnamény, Kossuth u. 7-11.

☉ Tisza 744,85 - 527,2 fkm

☎ 45/470-422

Tiszai Vízügyi Rendőrkapitányság Tokaji Rendőrőrs

☒ 3910, Tokaj, Széchenyi sétány 9/B

☎ 47/352-677

Tiszai Vízügyi Rendőrkapitányság Kiskörei Rendőrőrs

☒ 3384 Kisköre, Tisza II. Pf. 25.

☉ Tisza 527,2 – 403,65 fkm, és a Tisza-tó

☎ 36/558-309

Tiszai Vízügyi Rendőrkapitányság Szolnoki Rendőrőrs

☒ 5000 Szolnok, Tiszaparti sétány 6.

☉ Tisza 403,65 - 291,0 fkm

☎ 56/375 145

Tiszai Vízügyi Rendőrkapitányság Szegedi Rendőrőrs

☒ 6720 Szeged, Tisza Lajos krt. 2-4.

☉ Tisza 291,0 – 159,6 fkm

☎ 62/420-528

Balatoni Vízügyi Rendőrkapitányság

☒ 8600 Siófok, Mártírok u. 5

☎ 84/310-712 ☎ 82/502-700/52-08 mellék

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

nébih

Balatoni Vízügyi Rendőrkapitányság Balatonföldvári Rendőrőrs

✉ 8623 Balatonföldvár, Pf.: 3

☎ 84/340-107

Balatoni Vízügyi Rendőrkapitányság Fonyódi Rendőrőrs

✉ 8640 Fonyód, Vitorlás utca 2.

☎ 85/560-996

Balatoni Vízügyi Rendőrkapitányság Keszthelyi Rendőrőrs

✉ 8360 Keszthely, Csík Ferenc sétány 1.

☎ 83/312-341

Balatoni Vízügyi Rendőrkapitányság Siófoki Rendőrőrs

✉ 8600 Siófok, Horgony utca 4.

☎ 84/310-706

Balatoni Vízügyi Rendőrkapitányság Balatonfüredi Rendőrőrs

✉ 8230 Balatonfüred, Kouvola utca 1.

☎ 87/342-680

Balatoni Vízügyi Rendőrkapitányság Balatonkenesei Rendőrőrs

✉ 8174 Balatonkenese, Főnix tér 3.

☎ 88/482-618

9.3. Környezetvédelmi és természetvédelmi hatóságok és a vízügyi hatóságok elérhetőségeik

Baranya Megyei Kormányhivatal, Pécsi Járási Hivatal

Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály

7621 Pécs, Papnövelde utca 13-15.

pecs.kornyeztvedelem@baranya.gov.hu

Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal, Kecskeméti Járási Hivatal

Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály

6000 Kecskemét, Bajcsy-Zsilinszky Endre krt. 2

kornyeztvedelem@bacs.gov.hu

Békés Megyei Kormányhivatal

Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály

5700 Gyula Megyeház utca 5-7.

zoldhatosag@bekeskh.hu

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

nébih

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Miskolci Járási Hivatal
Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
3530 Miskolc, Mindszent tér 4.
kornyezet.fo.miskolc@borsod.gov.hu

Csongrád Megyei Kormányhivatal, Szegedi Járási Hivatal
Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
6726 Szeged, Derkovits fasor 7-11.
ktfo@csongrad.gov.hu

Fejér Megyei Kormányhivatal, Székesfehérvári Járási Hivatal
Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
8000 Székesfehérvár, Hosszúsétatér 1.
kornyezetvedelem@fejer.gov.hu

Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal, Győri Járási Hivatal
Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
9021 Győr, Árpád út 28-32.
termeszetvedelem@gyor.gov.hu

Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Debreceni Járási Hivatal
Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
4025 Debrecen, Hatvan u. 16.
kornyezetvedelem.debrecen.jh@hajdu.gov.hu

Heves Megyei Kormányhivatal, Egri Járási Hivatal
Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály
3300 Eger, Szvorényi utca 50.
zoldhatosag@heves.gov.hu

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal
Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
5000 Szolnok, Boldog Sándor krt 4.
szolnokjh.kvtv@jasz.gov.hu

Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal, Tatabányai Járási Hivatal
Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály
2800 Tatabánya, Fő tér 4.
kornyezetvedelem@komarom.gov.hu

Nógrád Megyei Kormányhivatal, Salgótarjáni Járási Hivatal
Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
3100 Salgótarján, Múzeum tér 1.
zoldhatosag@nograd.gov.hu

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

nébih

Pest Megyei Kormányhivatal,
Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
1016 Budapest, Mészáros utca 58/a.
orszagoszoldhatosag@pest.gov.hu

Somogyi Megyei Kormányhivatal, Kaposvári Járási Hivatal
Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály
7401 Kaposvár, Pf.: 126.
toth.szabolcs@kaposvar.gov.hu

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Nyíregyházi Járási Hivatal
Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
4400 Nyíregyháza, Kölcsey Ferenc utca 12-14.
zoldhatosag@szabolcs.gov.hu

Tolna Megyei Kormányhivatal, Szekszárdi Járási Hivatal
Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály
7100 Szekszárd, Szentgáli Gyula u. 2.
akfo@tolna.gov.hu

Vas Megyei Kormányhivatal
Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
9700 Szombathely, Vörösmarty u. 2.
nyugatdunantuli@zoldhatosag.hu

Veszprém Megyei Kormányhivatal, Veszprémi Járási Hivatal
Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
8200 Veszprém, József Attila u. 36.
veszprem.kornyezetvedelmifo@veszprem.gov.hu

Zala Megyei Kormányhivatal, Zalaegerszegi Járási Hivatal
Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály
8900 Zalaegerszeg, Mártírok útja 35.-39.
zoldhatosag@zala.gov.hu

9.4. Vízügyi Hatóságok Elérhetőségei

Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság
1149 Budapest, Mogyoródi út 43.

Győr-Moson-Sopron Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
9021 Győr, Munkácsy Mihály u. 4.

Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
9700 Szombathely, Ady Endre tér 1.

Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
8000 Székesfehérvár, Szent Flórián krt. 2.

Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
7630 Pécs, Engel János József u. 1.

Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság
1081 Budapest, Dologház u. 1.

Hajdú-Bihar Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
4027 Debrecen, Böszörményi út 46.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
4400 Nyíregyháza, Erdősor 5.

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
3525 Miskolc, Dózsa György út 15.

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
5000 Szolnok, József Attila út 14.

Csongrád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
6721 Szeged, Berliini krt. 16-18.

Bács-Kiskun Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (illetékességi területét érintően)
6000 Kecskemét, Deák Ferenc tér 3.

Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (illetékességi területét érintően)
5600 Békéscsaba, Kazinczy u. 9.

9.5. Nemzeti Park Igazgatóságok elérhetőségei

Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság
✉ 3758 Jósvalfő, Tengersizem oldal 1.
☎ 48/506-000

Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság
✉ 8229 Csopak, Kossuth u. 16.
☎ 87/555-261

Bükki Nemzeti Park Igazgatóság
✉ 3304 Eger, Sánc u. 6.
☎ 36/422-700

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

nébih

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság

✉ 7625 Pécs, Tettye tér 9.

☎ 72/517-200

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

✉ 1121 Budapest, Költő u. 21.

☎ 06-1/391-4610

Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság

✉ 9435 Sarród, Rév-Kócsagvár Pf. 4.

☎ 99/537-620

Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

✉ 4024 Debrecen Sumen u. 2.

☎ 52/529-935

Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

✉ 6000 Kecskemét, Liszt Ferenc u. 19.

☎ 76/482-611

Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság

✉ 5540 Szarvas, Anna-liget

☎ 66/313-855

Órségi Nemzeti Park Igazgatóság

✉ 9941 Óriszentpéter, Siska szer 26/a.

☎ 94/548-034

10. IRODALOMJEGYZÉK

1. Dr. Heltai István, Dr. Kabai Péter: Mezőőri kézikönyv 1999.
2. Fűrész György: Halórzés, Halászati őri ismeretek 2004.

Internet:

I1.:

https://www.google.hu/search?q=viselked%C3%A9si+st%C3%ADlusok&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjS9LGrq6fZAhXIJewKHcc7CEoQ_AUICigB&biw=1536&bih=735#imgdii=Ms3pvfj6us6YRM:&imgcr=FXaidZmr7-7ARM:

I2.:

www.google.hu/search?q=magyarorszag+nemzeti+parkjai&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwii8nxzaXZAhWDJVAKHwoVDy8Q_AUICigB&biw=1536&bih=735#imgcr=Gkrsybee7GGsfM:

I3.:

https://www.google.hu/search?q=mellkasi+s%C3%A9r%C3%BClt+%C3%BCl%C5%91helyzetben&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiwy8S-tqfZAhWO3KQKHTQFCGMQ_AUICigB&biw=1536&bih=686&dpr=1.25#imgcr=8hA3JyGAbEIVM:

I4.:

https://www.google.hu/search?q=stabil+oldalfekv%C3%A9s&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwidi9KZuKfZAhVN-aQKH6DAZcQ_AUICigB&biw=1536&bih=686#imgcr=010UFfx2QBd6KM:

I5.:

https://www.google.hu/search?q=bef%C3%BAv%C3%A1sos+l%C3%A9geztet%C3%A9s&tbn=isch&tbs=rimg:CVvWPmGXCaIrIjhHpTI-h0Dc9pbftL560zBpssqgOfJIPGR4EkyCLXKUL8iw6MCpbZcR1Xczt28I3R732KEPZW-BwioSCUelMj6HQnz2EZ-nFNMFRUo5KhIJlt-0vnrTMGkRn6cU0wVFSjkqEgmyyqA58mU8ZBGfpxTTBUVKOSoSCXgSTIItcpQvEZ-nFNMFRUo5KhIJyLDowKltxERcELZPnNuj8IqEgnVdzO3bwjdHhGfpxTTBUVKOSoSCffYoQ9lb4HCEXBC2T5zbo_1C&tbo=u&sa=X&ved=2ahUKEwjKIM_p56fZAhUHqaQKHU6GCOYQ9C96BAgAEB4&biw=1536&bih=735&dpr=1.25#imgcr=W9Y-YZcJoitRIM:

I6.:

https://www.google.hu/search?biw=1536&bih=686&tbn=isch&sa=1&ei=6m-FWrGaN5HNwQLB-Yq4Dw&q=sz%C3%ADvmassz%C3%A1s&oq=sz%C3%ADvmassz%C3%A1s&gs_l=psy-ab.3...40727.45178.0.45641.20.13.1.0.0.0.631.1590.0j1j0j1j0j2.4.0....0...1c.1.64.psy-ab..15.4.1476...0.0.nVjRmkPRCqI#imgcr=5F00gu_mX6xhIM:

I7.:

https://www.google.hu/search?biw=1536&bih=686&tbm=isch&sa=1&ei=WXKFWpqOFpDJwQKPqZeYDg&q=felkart%C3%B6r%C3%A9s+r%C3%B6gz%C3%ADt%C3%A9se+&oq=felkart%C3%B6r%C3%A9s+r%C3%B6gz%C3%ADt%C3%A9se+&gs_l=psy-ab.3...13324.15529.0.16029.2.2.0.0.0.534.534.5-1.1.0....0...1c.1.64.psy-ab..1.0.0....0.qXNCW3-wMkE#imgrc=W86Ab1xxi9QNBm:

I8.:

https://www.google.hu/search?q=parittyak%C3%B6t%C3%A9s&tbm=isch&tbs=ring:CRfkr6dz8NEIjiCHqhTmy_1ZhDsY1aKf3NKRTFkiJBDWSipsbJOkJvJE_15Do8ZQ1u10jMoUL2YTODuZWP-BMIXoZiCoSCYIeqFObl9mEEZMfIFGrkVJRKhIJOxjVop_1c0pERkx-UUauRUIEqEgIMWSIkENZKKhGTH5RRq5FSUSoSCWxsk6Qm8kT_1EYnM54Att5PZKhIJkOjxlDW7XSMRkx-UUauRUIEqEgkyhQvZhM4O5hG6eR9GR2c4NioSCVY_14EwhehmIEZMfIFGrkVJR&tbo=u&sa=X&ved=2ahUKEwial6-18afZAhWPGuwKHSTXAYAQ9C96BAgAEB4&biw=1536&bih=735&dpr=1.25#imgrc=F-KSvp3Pw0Ta1M:

I9.:

https://www.google.hu/search?biw=1536&bih=686&tbm=isch&sa=1&ei=8XeFWu_HAYnHwQLv3pXwCw&q=NYOM%C3%93K%C3%96T%C3%89S&oq=NYOM%C3%93K%C3%96T%C3%89S&gs_l=psy-ab.3..0i13k112j0i13i5i30k112.1932.5247.0.5698.12.12.0.0.0.797.1847.1j3j2j6-1.7.0....0...1c.1.64.psy-ab..5.7.1844...0j0i5i30k1j0i24k1.0.WsOlZCSbqnc#imgrc=O58ICr4nVYvZOM:

I10.:

https://www.google.hu/search?biw=1536&bih=686&tbm=isch&sa=1&ei=c32FWrqiHYPbwALl0omQBA&q=nyom%C3%B3k%C3%B6t%C3%A9s&oq=nyom%C3%B3k%C3%B6t%C3%A1%C3%A9&gs_l=psy-ab.1.0.0i13k112j0i13i5i30k112.8737.10532.0.12842.10.9.0.0.0.657.1577.2-2j1j0j1.4.0....0...1c.1.64.psy-ab..6.4.1574...0j0i5i30k1j0i24k1.0.Vmxj6dIYYiU#imgrc=STJMfvQn8JMA-M:

I11.:

https://www.google.hu/search?biw=1536&bih=735&tbm=isch&sa=1&ei=c32FWrqiHYPbwALl0omQBA&q=sokkos+beteg+fektet%C3%A9se&oq=sokkos+beteg+fektet%C3%A9se&gs_l=psy-ab.3..0i24k1.1331.5245.0.5597.22.11.0.1.1.0.555.555.5-1.1.0....0...1c.1.64.psy-ab..20.2.559....0.a4a5xBikuSc#imgrc=mJuhgqw68GpkSM:

I12.: http://fishingtime.hu/horgaszhirek/az_uj_halaszati_ori_igazolvan_y

http://www.hdteam.hu/wp-content/uploads/disc_ugyfelszolgalati_mintariport.pdf 16. old.

<http://www.mohosz.hu>

http://www.kszk.gov.hu/leftmenu/kozigvizsgak/kozig_av/tananyagok

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

nébih

11. MELLÉKLETEK

I. Állami horgászjegy

A NÉBIH által megbízott MOHOSZ, illetve az általa megbízott

(forgalmazó horgász szervezet neve, címe/postai címe)

Sorszáma: **A 977243** Díja: 2200,- Ft
 4200,- Ft
 200,- Ft

(Szigorú számadású nyomtatvány)

**20__ . ÉVI ÁLLAMI HORGÁSZJEGY
ÉS FOGÁSI NAPLÓ**

Érvényes: a kiállítás napjától a következő év január 31. napjáig
Jogosít: 1 db 2 db készség egyidejű használatára*

Név:

Születési hely, idő:

Anyja leánykori neve:

Lakóhely címe:

Horgászegyesülete neve:

Címe:

Csak személyi azonosító okmánnyal, továbbá nyilvánított halgazdálkodási vízterületen területi jeggyel együtt érvényes, másra átruházni tilos! Ezen okmányt tulajdonosa köteles a kiállítás évét követő év február 28. napjáig leadni vagy tértivevényes postai küldeményként feladni a forgalmazónak.

Kelt:, 20__ év __ hó __ nap

P.H.
forgalmazási megbízott aláírása

* emellett egyidejűleg egy darab, 1 m²-nél nem nagyobb csálhálóval emelőháló használható

II. Állami halászejegy

HATÓSÁGI / HALÁSZATI ÓRI MEGJEGYZÉSEK:

HALGAZDÁLKODÁSI HATÓSÁGA
Sorszám: (Szigorú számadású nyomtatvány)
N° 0002111 / 20... szám

ÁLLAMI HALÁSZJEGY
..... évre
2000,- Ft díj leróva

Név:

Születési hely, idő:

Anyja leánykori neve:

Lakóhely:

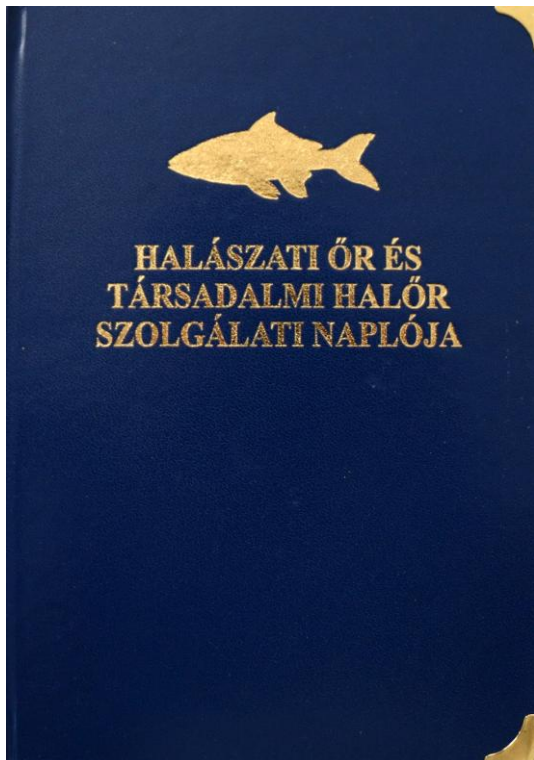
Csak személyi azonosító okmányokkal együtt érvényes! Az állami halászejegy a területi jegyven feltüntetett vízterületen, a területi jeggyel és a fogási nappal együtt kizárólag rekreációs célú halászatra jogosít, másra átruházni tilos!

Kelt:, 20..... év hó

P.H.
Halgazdálkodási Hatósága

III. Halászati őr és társadalmi halór szolgálati naplója

(szigorú számozású nyomtatvány)

HALÁSZATI ŐR ÉS TÁRSADALMI HALÓR SZOLGÁLATI NAPLÓJA

.....
HALGAZDÁLKODÁSI HATÓSÁGA

Sorszáma: **000550** /20... szám

Igazolom, hogy e szolgálati napló vezetésére

..... (név)
..... (születés hely, idő)
..... (anya leánykori neve)
..... (társadalmi halór/halászati őr*
szolgálati igazolvány száma) jogosult.

Működési terület:

Halgazdálkodási vízterület megnevezése:

Halgazdálkodási vízterület vízterködjá:

Halastó megnevezése:

A szolgálati napló 100 számozott oldalból áll.

Kiállítva: 20 hó-n

P.H.
.....
Halgazdálkodási Hatóság

* A megfelelő rész aláhúzendó.

IV. Társadalmi halór szolgálati igazolvány

(Érvényes visszavonásig)

TÁRSADALMI HALÓR SZOLGÁLATI IGAZOLVÁNY

N^o **0000401** / 20... szám

.....
HALGAZDÁLKODÁSI HATÓSÁG,
mint megbízó

Név:

Születési hely, idő:

Anyja leánykori neve:

Lakóhely:

Működési hely (nyilvántartott halgazdálkodási vízterület/ vízterköd
megjelölése):
.....
.....
.....

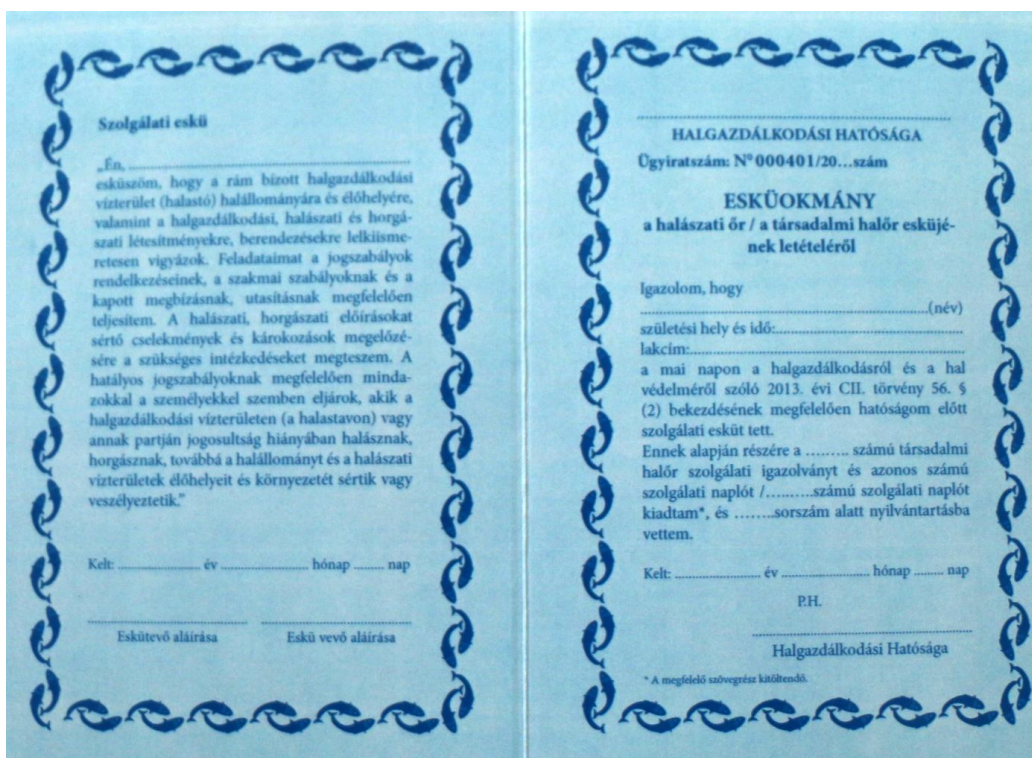
E szolgálati igazolvány tulajdonosa jogosult a halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CLII. törvény 57. § (4)-(5) bekezdésben foglaltakra.

Kiállítva: 20 hó-n

P.H.
.....
Halgazdálkodási Hatósága

V. Halászati őr és társadalmi halór esküokmánya

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

nébih

VI. Halászati ór vizsgabizonyítvány

HALGAZDÁLKODÁSI HATÓSÁGA

Sorszám: N° 000901 / 20... szám

VIZSGABIZONYÍTVÁNY

Igazolom, hogy (név)
..... (születési hely, idő)
..... (anya leánykori neve)
..... alatti lakos
a Halgazdálkodási Hatóság előtt
a halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény 56. § (2) bekezdése által előírt **HALÁSZATI ÓRI VIZSGÁT***
a halgazdálkodás és a halvédelem egyes szabályainak megállapításáról szóló VM rendelet 39. § (4) bekezdése által előírt **TOVÁBBKÉPZÉSI VIZSGÁT***
tett.

Kiállítva: 20..... hó napján

P.H.
Halgazdálkodási Hatósága

* A megfelelő vizsgatípus aláhúzendő.

VII. Állami horgászvizsga bizonyítvány

ÁLLAMI HORGÁSZVIZSGA BIZONYÍTVÁNY

N° 0010401 / 20... szám

..... MEGYEI
HALGAZDÁLKODÁSI HATÓSÁG ÁLTAL VIZSGÁZTATÁSRA
FELJOGOSÍTOTT SZERVEZET

.....
(feljogosított szervezet neve, címe)

Igazolom, hogy (név)

Születési hely, idő:

Anyja leánykori neve:

Lakóhely:

A) a mai napon a halgazdálkodás és a halvédelem egyes szabályainak megállapításáról szóló VM rendelet 21. § (9) bekezdés szerinti ismeretekből, a területi halgazdálkodási hatóság, illetve az általa vizsgáztatásra feljogosított szervezet állami horgászvizsga bizottsága előtt sikeres állami horgászvizsgát tett.

B) nevezett személy részére az állami horgászvizsga bizonyítvány a halgazdálkodás és a halvédelem egyes szabályainak megállapításáról szóló VM rendelet 21. § (12) bekezdés alapján kiállítva.*

Kelt: 20..... hó

P.H.
Halgazdálkodási Hatóság által
megbízott szervezet

*A megfelelő betűjelzés bekarikázandó.

VIII. Halászati őr szolgálati jelvénye

Forrás: I12.

IX. Állami halászati őr szolgálati jelvénye

X. Halász fogási tanúsítvány

..... HALGAZDÁLKODÁSI HATÓSÁGA

Név/Cégnév:

Lakóhely/Székhely:

Halászati engedély száma:

Kelt:, 20, hó

P.H.

.....
Halgazdálkodási Hatósága

FT 0001876-0001900

Bizonylat száma: **FT0001876**

Fogási tanúsítvány
Belföldi halértékesítéshez

Halászati engedélyes neve:

Lakcíme, székhelye:

Halászati engedély száma:

Vásárló neve:

Lakcíme, székhelye:

Sorszám	Nyilvántartott halgazdálkodási vízterület megnevezése, vitzérkódja	Értékesített halfaj	Mennyiség (kg)	Mennyiség (db)
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
Mindösszesen:				

Kelt:, 20, hó Halászati engedélyes aláírása: Vásárló aláírása: